

2458 1A70

U A N

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA

PA6393

12

1750

CI

MONOM

RALD

1080044764

87-1

UANL

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECAS

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CAPILLA ALFONSO DE BORBÓN UNIVERSITARIA

13/02/82 MICROFILMADO R-13

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

LIBRERIA DE LA UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
CALLE DE LA UNIVERSIDAD S/N. CENTRO UNIVERSITARIO. NUEVO LEÓN.
TELÉFONO 2100000

QUINTI
HORATII

FLACCI
OPERA

RECENSITA ET EMENDATA.

49461

MATRITI: Apud MICHAELLEM ESCRIBANO.
Anno M. DCC. LXXX.

PAG 393

A2

1780

STEPHANUS SCIUGLIAGA I. G.

BENEVOLO LECTORI

S.

Quinti Horatii Flacci opera, recensita,
& emendata, Lector benevole, tibi
trado, & commendo. Aliquas tam-
diu receptas lectiones revulsas inven-
ies: de his ratione potius, quam
auctoritate ut sententiam feras, oro. Lambinum,
Pulmannum, Cruquium, Torrenrium, Beermanuum,
praeterquam vero eruditissimum Bentleyum do tibi va-
dem prademque diligentia mea, hujusque editionis. [®]
Quid tibi in illa praestiterim, facile cognosces, si
respexeris ad aliam, ejusdem formae, Veneram edi-
tionem MDCCLXIV. mendis, atque erroribus undi-
que scitentem. Unum revulsa lectionis exemplam
asseram, ut rationis vim Librariorum auctoritate
potiorem esse ostendam. In Arte Poetica Home-
ream Achillem cum Benlejo scripsi, licet hono-

raturum editiones, quodammodo ob antiquitatem sa-
era, praeferant; illa enim quae sequuntur: viz:
impiger, iracundus, inexorabilis, acer; jura
neget sibi nata &c. honoratumne Achillem, an
potius qualem Homerus memoria prodidit, exhi-
bent? Neque Cicero Tuscul. Quasit. IV. ad honora-
tum, sed ad Achillem Homericum respexit: Quid
Achille Homericum fecidius? &c.

Cetera quoque Horatium sibi restitutum & re-
dintegratum in hac Balleoniana Typographia, cujus
negotius praefectus sum, comprobabunt. Fructe ita-
que, & Vale.

VITA Q. HORATII FLACCI

Auctore C. Suetonio Tranquillo.

QUINTUS HORATIUS Flaccus Venulanus, pater, ut
ipse tradit, libertino & exactionum conditus; ut ve-
ro credendum est, calceolario, cum illi quidam in
altercatione exprobrasset: *Quis ego vides patrem tuam
ducisti te emancipem?* Bolho Philippensi excitus à M. Bruto
Imperatore, tributum militum meruit; vicisque partibus ve-
ria impetrata, scriptum Quaestorium comparavit. Ac primo
Maccensi, deinde Augusto in gratiam lituissimus, non me-
ditem in amborum amicis locum tenuit. Maccenas quasi-
topone sum dilexerit, satis demonstratur illo epigrammata,
sibi inquit.

Nil te adscribit meo, Horati.

Pius jam diligo, in tuam aulam

Mecae me vicem significarem.

Sed multo magis extremi iudicii tali ad Augustum elogio,
Horatii Flacci, ut me, memor esto.

Augustus et epistolarum obsequium obtulit, ut hoc ad Me-
cenam scribo significat. *Atque ipse scribendi epistolis amo-
riorem affectum, meo occupatissimus, & ingenio. Horati-
um vocatum à te cupio adhibere. Venies ego ad ista parati-
tuta manus ad hanc regiam, & hoc in epistolis acerbis ju-
vabit.* Ac ne recitant quidem aut recitant quicumque aut
amicitiam suam ligere dicit. Erant epistolae, à quibus
argumenti gratia, praeter subjecti. Sane tibi aliqua jura
agat me, Langam: si lenitior mihi fueris; esse enim, &
non teneri feceris, quodam tibi ars vili seum est volat, si
per viderem tam ubi parit. Et rursus; tui quatenus
habeo momentum, poteris ex septimo quoque nostro audire:
nam testis à illo crum fuit à me tui velle. Neque enim
à te superbo amilliam scitiam spercisti, idem me quoque
archiepiscopo par. Praeterea sume cum inter alios lecto pu-
blicitatem parerit, & humanitatem septissimum appellat, una-
que & aliter liberalitatis locupletavit. Scripta quidem eius
unus adeo probavit, manseruntque perpetuo, ut non modo
saecularis examen componendum interaxerit, sed & Vindic-
tiam victoriani Tiberii. Deuque Carminum liberis ex longo in-
tervallo quantum addere; Forti sermone quoque lectos,

nullam sui mentionem habitam ita esse quod : *Teasel me
sibi ille, & quæ non in plerisque ejusmodi scriptis mecum
potissimum legaris. An veritas in apud postera infans tibi
sit, quod vulgæis familiaris tuis est? Expressive Elio-
gam, cuius initium est:*

*Com te castitas, & tanta negotia solas,
Res Italas armis lateris moribus oras,
Ligibus amandas in publica commoda peccem,
Si longe sermons inerte tua tempora Cæsar.*

Habitu corporis devis fuit, atque obesus; qualls & à se-
necipes in Sanyis describitur, & ab Augusto hac epistola
Percolit ad se Dionysius libellum eam, quem ego, et accu-
sem te, quantotiescumque est, boni consilio. Vereri autem ni-
hi videris ne maiore libelli tui sint quam ipse es, sed si
tibi statuta decet, & unde est. Itaque libellus in sententiis
veritas, cum ceteris voluntatis tui sit & inveniantur, si-
cut et ventis illi. Vixit plurimum in recessu turis sub
Sabini, aut Tiburtini; domusque eius extenditur circa Ti-
berim luculam. Venerunt in manus & Elegi sub eius titulo,
& Epistola proas oratione quasi commendatis ad Mæcena-
ti; sed utraque falsa pro. Nam Elegi vulgare. Epistola
obscuro; quo vitio misime turbant. Natus est vi. id. De-
cembrii. L. Cocti & L. Torquati Consulibus. Decessit
v. Kal. Decembre. C. Marii Censorino, & C. Asinio Gallo
Cos. post vii. & quinquagesimum ætatis annum. herede Augus-
to palam nuncupato; cum utroque vi valetudinis non sus-
tineret ad obsequia testamenti rebus. Humarus, & con-
ditus est extremis Esquilis juxta Mæcenatis tumulum.

TESTIMONIA

DE SCRIPTIS

HORATII.

M. Fabius Quintilianus.

De Lyricis Horatii.

*A*T lyricorum idem Horatius fere
solus legi dignus. Nam & insur-
git aliquando, & plenus est jucundita-
tis, & gratiæ, variis figuris, & ver-
bis felicissime audax.

De iisdem Petronius.

*P*Ræterea curandum est, ne senten-
tiæ emineant extra corpus ora-
tionis expressæ, sed intexto vestibus
colore nitent. Homerus testis, & Ly-
rici, Romanusque Virgilius, & Hora-
tius curiosa felicitas.

De Satyris Quintilianus.

*S*atyræ quidem tota nostra est: in
qua primus insignem laudem adeptus
est Lucilius, qui quosdam ita
debitos sibi adhuc habet amatores,

ut eum non ejusdem modo operis aucto-
ribus, sed omnibus poetis præfer-
re non dubitent, Ego quantum ab illis,
tantum ab Horatio dissentio, qui Lu-
ciliū fluere iutulentum, & esse ali-
quid, quod tollere possis, putat. Mul-
to est tersior, ac purus magis Hora-
tius, & ad notandos hominum mores
præcipuus.

De iisdem auctor libri De causis
corruptæ eloquentiæ.

SED vobis utique versantur ante
oculos, qui Luciliū pro Horatio,
& Lucretium pro Virgilio legunt.

Idem de Auctore.

EXigitur enim jam ab oratore etiam
poeticus decor: non Attii, aut
Pacuvii veterino inquinatus, sed ex
Horatii, & Virgiliti, & Lucani sacra-
rio prolatus.

Q. HO-

Q. HORATHII
FLACCI
CARMINUM
LIBER I

ODE I.

Aliaq; aliis rebus duci: ut lyricorum certamen
nulla teneri.

Mæneas atavis edite regibus,
O & præsidium, & dulce decus meum.
Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque servidis
Evirata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evelit ad Deos.
Hanc, si mobilium turba Quiritium
Cereat cergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de libycis vertitur arcis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Ataliciis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrronem pavidus nauta secet mare.
Lycaeternam Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox refecit rateis
Quæssas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die

Sper-

ut eum non ejusdem modo operis aucto-
ribus, sed omnibus poetis præfer-
re non dubitent, Ego quantum ab illis,
tantum ab Horatio dissentio, qui Lu-
ciliū fluere iutulentum, & esse ali-
quid, quod tollere possis, putat. Mul-
to est tersior, ac purus magis Hora-
tius, & ad notandos hominum mores
præcipuus.

De iisdem auctor libri De causis
corruptæ eloquentiæ.

SED vobis utique versantur ante
oculos, qui Luciliū pro Horatio,
& Lucretium pro Virgilio legunt.

Idem de Auctore.

EXigitur enim jam ab oratore etiam
poeticus decor: non Attii, aut
Pacuvii veterino inquinatus, sed ex
Horatii, & Virgiliti, & Lucani sacra-
rio prolatus.

Q. HO-

Q. HORATHII
FLACCI
CARMINUM
LIBER I

ODE I.

Aliaq; aliis rebus duci: ut lyricorum certamen
nulla teneri.

Mæneas atavis edite regibus,
O & præsidium, & dulce decus meum.
Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque servidis
Evirata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evelit ad Deos.
Hanc, si mobilium turba Quiritium
Cereat cergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quicquid de libycis vertitur arcis,
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros, Ataliciis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrronem pavidus nauta seceret mare,
Lyctiæntem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium, & oppidi
Laudat rura sui: mox refecit rateis
Quæssas, indocilis pauperiem pati.
Est qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die

Sper-

CARMINUM

Spernit, nunc viridi membra sub arbore
Stratus, nunc ad aquæ lenæ caput sacræ.
Multos castra juvant, & lituo tubæ
Permixtus sonitus, bellaque matribus
Detestata. Manet sub Jove frigido
Venæor, tenetæ conjugis immemor:
Seu visa est carulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretis Marsus aper plagas.
Me doctarum hederæ præmia frontium
Dis miscent supetis; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo: si naque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia,
Lesbom refugit tendere barbiton.
Quod si me Lyricis vacibus ineres,
Sublimi feriam sidera vertice.

AD AUGUSTUM CÆSAREM.

ODE II.

*Deus omnes tractas esse Romanis ob Cæsaris eadem: unam
imperii spem in Augusto constitutam.*

JAM sacris terris nivis, atque diræ
Grandinis misit pater & rubente
Dextera sacras jaculatus arcibus
Terruit Urbem:
Terruit gentes, grave ne rediret
Seculum Pythæ, nova monstra questæ,
Omne cum Proteus pecus egit altos
Viscere montis;
Piscium & summa genus hæsit ulmo,
Nota quæ sedes fuerat columbæ
Et superjecto pavide natarunt
Æquore damæ.

LIBER I.

Vidimus flavum Tiberim, retoreis
Litore Etrusco violenter undis,
Ire dejectum monumenta regis,
Templaque Vestæ:
Illic dum se nimium querenti
Jactat ultorem, vagus, & sinistra
Labitur ripa, Jove non probante, u-
xotius amnis.
Audiet, civis acoisæ ferrum,
Quo graves Persæ melius perirent.
Audiet pugnas, vitio parentum
Rara juventus.
Quem vocet Divum populus, ruentis
Imperi rebus? prece qua fatigent
Virgines sanctæ minus audientem
Carmina Vestæ?
Cui dabit parteis scelus expiandi
Jupiter? tandem venias precamur,
Nube candentis humeros amictus
Augur Apollo:
Sive tu mavis Erycina ridens,
Quam jocus circumvolat, & Cupido,
Sive neglectum genus, & nepotes
Respicias auctos,
Heu nimis longo satiate ludos
Quem juvat clamor, galexque levæ,
Acer & Marsi pedibus cruentum
Vultus in hostem.
Sive mutata juvenem figura,
Ales in terris imitaris, almæ
Filius Majæ, patiens vocari
Cæsaris ulcor:
Serus in celum redeas, diuque
Lætus intersis populo Quirinit

Neve te nostris vitis iniquum
Ocyor aura

Tollat: hic magnos potius triumphos,
Hic ames dici pater, atque princeps,
Neu sinas Medos equitare inultos,
Te duce, Cæsar.

IN VIRGILIUM ATHENAS PROFICISCENTEM.

ODE III.

*Secundam ei navigationem præcatur: deinde occasionem
nullus, hominum audaciam desertatur.*

SIC te Diva potens Cypri,
Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
Ventorumque regat pater,
Obstrictis aliis, præter Iapyga:
Navis, quæ tibi creditum
Debes Virgiliæ, suisbus Aticis
Reddas incolumen, precor,
Et serves animæ dimidium mez.
Illi robar, & æs triplex

Circa pectus erat, qui fragilem truci
Commisit pelago ratem
Primus, nec simul præcipitem Africum
Decertantem Aquilonibus,
Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti:
Quo non arbiter Adriæ
Major, tollere seu ponere vult freta.
Quem mortis timuit gradum,
Qui siccis oculis monstra natantia,
Qui vidit mare turgidum, &
Infameis scopulos Acroceraunia?
Nequitquam Deus absceidit

Pru-

Prudens Oceano dissociabiles
Terras: si tamen imple
Non tangenda rates transiliunt vada.
Audax omnia perpeti
Gens humana ruit per veritum nefas.
Audax Iapeti genus
Igneum fraude mala gentibus intulit.
Post ignem ætheria domo
Subductum: macles & nova febrium
Terris incubuit cohors:
Semotique prius tarda necessitas
Lethi corripuit gradum.
Expertus vacuum Dedalus aera
Pennis non homini datis.
Perrupit Acheronta Hercules labor.
Nil mort, sibus arduus est.
Cælum ipsum petimus stulticia: neque
Per nosrum patimur scelus
Iracunda Jovem ponere fulmina.

AD L. SEXTIUM CONSULAREM.

ODE IV.

*Adventa veris, & communis maritimi conditione propo-
sita, bursatur ad voluptates.*

Solvitur acris hiems grata vice veris, & Favoni
Trahanque siccas machinæ carinas.
Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator igni:
Nec prata canis albicant pruinis.
Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna,
Junctæque Nymphis Venus decentes
Alterno terram quatunt pedes dum graveis Cyclopuum
Vulcanus ardens visit officinas.

Nunc

Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myrto
 Aut flore, terræ quem ferunt solutæ.
 Nunc & in umbrosi Fauno decet immolare lucis,
 Seu poscat agnam, sive malit hædum.
 Pallida mors æquo pulsat pede pauperum tabernas,
 Regumque turres. O beate Sexti,
 Vitæ summa brevis spes nos vetat inchoare longam.
 Jam te premet nox, fabulæque Mænes,
 Et domus exilis Plutoniæ: quo simul meatis,
 Nec regna vini sorriere talis.
 Nec tenerum Lycidam mirabere, quo caler juventus
 Nunc omnis, & innox virgines tepebant.

AD PYRRHAM.

ODE V.

*Miseros esse, qui illius amore tentantur, et ex eo,
 tanquam à naufragio enatasse.*

Quis multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urget odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam
 Simplex munditiis? heu, quoties fidem,
 Mutasque deos flebit, & aspera
 Nigris æquora ventis
 Emirabitur insolens
 Qui nunc te fruitur credulus aurea,
 Qui semper vacuam, semper amabilem
 Sperat, nescius auræ
 Fallacis. Miseri, quibus
 Intentata nites! Me tabula sacer
 Votiva paries indicat, uvida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris deo.

AD

AD VISPANIUM AGRIPPAM.

ODE VI.

*Velle ab eo gesta à Vario tantum iri: se conviviis tantum,
 & amoribus describendis aprum esse.*

Scriberis Vario fortis, & hostium
 Victor, Mzonii carminis alite,
 Qua rem cumque ferox, navibus, aut equis,
 Miles te duce gesserit.
 Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
 Felix stomachum cedere nescit,
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssei,
 Nec saxam Pelepis domum
 Conamur, reuex grandia: dum pudor,
 Imbellisque lyrx musa potens vetat
 Laudes egregii Cæsaris, & tuas
 Culpa detetere ingeni.
 Quis Martem tunica rectum adamantina
 Digne scripserit? aut pulvere Troico
 Nigrum Merionem? aut ope Palladis
 Tybidem superis parem?
 Nos convivia, nos prælia virginum
 Scripsit in juvenes unguibus acrim
 Cantamus vacui: sive quid urimur,
 Non præter solitum leves.

AD MUNATIUM PLANCUM CONSULAREM.

ODE VII.

*Alis aliis: sibi Tiburtinam regionem placere. Coheratio
 ad voluptates.*

Laudabunt alii claram Rhodon, aut Mitylenem:
 Aut Ephesum, bimarise Corinthi

Mæ-

Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
Insignis, aut Thessala Tempe.

Sunt, quibus unum opus est, intactæ Palladis arces
Carmine perpetuo celebrare, &

Undique decerpam fronti præponere olivam,
Plutimus in Junonis honorem,

Aptam dicit equis Argos, a dæisq; Mycenas.
Me neque tam patiens Lacedæmon,

Nec tam Larissæ percussit campos opimæ,
Quam domus Albuncæ resonantis,

Et præcepto Anio, ac Thourni lucus, & uda
Mobilibus pomaria rivis.

Albus ut obscuro deterget nubila cælo
Sæpe Notus, neque parturit imbreis

Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
Tristitiam, vitæque labores

Molli, Placæ, mero: seu te fulgentia signis
Castra tenent, seu densa turbant

Tiburis umbra tui. Teucer Salamina, patremque
Cum fugeret, tamen uda Lyæo.

Tempora populeæ fertur vinnisse corona,
Sic tristes affatus amicos:

Quo nos cumque feret melior fortuna parentes,
Illius, o socii, comite, & que

Nisi desperandum. Teuceroduce. Se auspice Teucro,
Certus enim promisit Apollo,

Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
O fortis, peioraque passi

Necum sæpe viri, nunc vino pellite curas,
Cras ingens iterabimus æquor.

AD

AD LYDIAM.

ODE VIII.

Obicitur juvenem quendam, quem Sybarim vocat, ne
amare perditum, & voluptatibus collique-
factum notat.

Lydia, dic, per omnes
Te deos oro: Sybarim cur properes amando

Perdere: cur apricum
Oderit campum patiens pulveris, atque solis?

Cur neque militaris
Inter æquales equitat, Gallicæ nec lupatis

Temperat ora frenis?
Cur timet flavum Tiberim tangere: cur olivum

Sanguine viperino
Cautius vitæ: neque jam livida gestat armis

Brachia, sæpe disco,
Sæpe trans finem saculo nobilis expeditor.

Quid latet, ut marinæ
Filiam dicunt Thetidis sub lacrymosa Trojæ

Funera, ne vitilis
Cultus in cædem, & Lycias proriperet catervas:

AD THALIARCHUM.

ODE IX.

Hieme indulgendum voluptati.

Vides, ut alta stet nive candidum
Soraacte, nec jam sustineant onus

Silvæ laborantes, geluque
Fluquæ constiterint ætor:

B

Dis.

Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens: atque benignius
 Deprome quadrimum Sabina,
 O Thaliarche, merum diota,
 Permite divis cetera: qui simul
 Stravere ventos xquore fervido
 Depraliancis, nec cupressi,
 Nec veteres agitantur orni.
 Quid sit futurum cras, fuge quaerere: &
 Quem fors dierum cunq;ue daavit lucro
 Appone: nec dulcis amoris
 Sperne puer, neque tu chorreas,
 Donec virenti canities abest
 Morosa, nunc & campus, & arca,
 Lenesque sub noctem susurri
 Composita repetantur hora:
 Nunc & latentis proditor intimo
 Gratus puellæ risus ab angulo,
 Pignusque deceptum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

AD MERCURIUM.

ODE X.

Mercuri facunde, nepos Aclantis,
 Qui seros cultus hominum recentum
 Voce formasti catus, & decore
 More palestina:
 Te canam magni Jovis, & Deorum
 Nuntium, curæque lyra parentem,
 Callidum, quicquid placuit, jocosum
 Condere furto.
 Te, boves olim nisi reddidisses

Per

Per dolum amotas, puerum minaci
 Vocæ dum terret, viduus pharetra
 Risit Apollo.
 Quin & Atridas, duce te, superbos
 Illo dives Priamus relicto,
 Thessalosque igneis, & iniqua Trojæ
 Castra fessilit.
 Tu piæ lætis animas reponis
 Sedibus, virgæque levem coertes
 Aurea tutam, superis Deorum
 Gratus, & imis.

AD LEUCONOEN.

ODE XI.

Indulgentium voluptati, amissa futurorum cura.

TU ne quaesieris (scire nefas) quem mihi, quem
 tibi
 Finem Di dederint, Leuconoe: nec Babylonios
 Tentaris numeros, ut melius, quicquid erit, patris
 Seu plareis lycænes, seu tribuit Jupiter ultimam,
 Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare
 Tyrrhenum, sapias, vina liques, & spatio brevi
 Spem longam reveres. Dum loquor, lugeris in ætate
 Ætas: carpe diem, quam minimum credula postero.

AD AUGUSTUM.

ODE XII.

*Dicit, heralibus, vitisque aliquot stiris laudatis, postea
 mo commendat Augustum.*
Quem virum, aut heros lyra, vel acri
 Tibia sumes celebrare Clio.

B 2

Quem

Quem Deum? cuius recinet iocosa
 Nomen imago,
 Aut in umbrosis Heliconis oris,
 Aut super Pindo, gelidove in Hamo?
 Unde vocalem temere insecutæ
 Orpheæ silvæ,
 Arte materna rapidos morantem
 Fluminum lapsus, celerisque venosus,
 Blandum & auritas fidibus canoris
 Ducere quercus.
 Quid prius dicam solitis parentum
 Laudibus? qui res hominum, ac Deorum,
 Qui mare, ac terras, variisque mundum
 Temperat horis.
 Unde nil majus generatur ipso:
 Nec viget quicquam simile, aut secundum:
 Proximos illi tamen occupavit
 Pallas honores.
 Præliis audax neque te silebo,
 Liberæ & sævis inimica Virgo
 Belluis: nec te, metuende certa
 Phœbe sagitta.
 Dicam & Alcidem, puerosque Lede,
 Hunc equis, illum superare pugnis
 Nobilem: quorum simul alba nautis
 Scella refulsit,
 Desiit saxis agitata humor:
 Concidunt venti, fugiuntque nubes:
 Et minax (sic Di volvere) ponto
 Unda recumbit.
 Romulum post hos prius, an quiescit
 Pompili regnum memorem, an superbos
 Tarquini fasces, dubito, an Catonis
 Nobile lethum.

Regulum, & Scauros, animæque magnæ
 Prodigum, Pæno superante, Paullum,
 Gratus insigni referam cæcæna,
 Fabriciumque,
 Hunc, & incomptis Curium capillis
 Utilem bello totis, & Camillum
 Sæva paupertas, & ævitas apto
 Cum lare fundus.
 Crescit, occulto velut arbor ævo
 Fama Marcelli: micat inter omnes
 Julium sidus, velut inter igneis
 Luna minores,
 Gentis humanæ pater, atque custos,
 Orte Saturno, tibi cura magni
 Cæsaris fatis data: tu secundo
 Cæsare regnes.
 Ille, seu Parthos Latio imminenteis
 Egere iusto domito triumpho,
 Sive subiectos Orientis oræ
 Seras, & Indos
 Te minor latum reges æquos orbem:
 Tu gravi curru quæries Olympum:
 Tu parum castis inimica mitres
 Fulmina lucis.

AD LYDIAM.

ODE XIII.

Dales tibi Telephum antepani.

Cum tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, lætæ Telephi
 Laudas brachia: vx meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.

Tunc nec mens mihi, nec color

Certa sede manent: humor & in genas

Furtim labitur, arguens.

Quam lentis penitus maceret ignibus.

Uror, seu tibi candidos

Turparunt humeros limmodicæ mero

Risæ: sive puer furens

Impressit memorem dente labris notam.

Non, si me satis audias,

Speres perpetuum, dulcia barbare

Ludentem oscula, quæ Venus

Quinta parte sui nectaris imbuir.

Felices ter, & amplius,

Quos irropta tenet copula, nec malis

Divulsus querimonis,

Suprema citius solvet amor die.

IN BRUTUM, BELLUM CIVILE REPARANTEM.

O D E XIV.

O Navis, referent in mare te novi

Fluctus? o quid agis? fortiter occupa

Portum. Nonne vides, ut

Nudum remigio latus,

Et malus celeri saucius Africo,

Antennæque gemant, ac sine funibus

Vix durare carinæ

Possint ighperiosius

Æquor? non tibi sunt integra lineæ:

Non Di, quos iterum pressa voces malor:

Quamvis Pontica pinus,

Silvæ filia nobilis,

Jactes & genus & nomen iustile.

Nil pectus timidus navita puppibus

Fidit. Tu, nisi ventis

Debes ludibrium, cave.

Nuper sollicitum quæ mihi radium,

Nunc desiderium, caraque non levis,

Interfusa nitentis

Vites æquora Cycladas.

NEREI VATICINIUM DE RUINA TROJÆ.

O D E XV.

Pastor cum traheret per freta navibus

Ideis Helenam perfidus hospitam

Ingrato celereis obruit onio

Ventos, ut doneret fera

Nereus fata. Mala ducis avi domum,

Quam multo reperet Græcia milite,

Conjurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris

Sudos, quanta moves funera Dardaniæ

Genti: jam galeam Pallas, & ægida,

Cursusque, & rabiem parat.

Nequicquam Veneris presidio feror,

Pectus cesariem: gratæque feminis

Imbelli cithara carmina divides:

Nequicquam thalamo graveis

Hastas, & calami spicula Gnosii

Vitabis: strepitumque, & celorem sequi

Ajucem: tamen, heu serus, adulteros

Cineis pulvere collines.

Non Laertiadem, exitium tuz

Gentis, non Pylum Nestora respicit?

Urgent impedi te Salaminius,
Teucerque, te Sthenelus sciens
Pugnæ: sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger. Merionem quoque
Nosces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides, melior patre:
Quem tu, cervus uri vallis in altera
Visum parte lupum graminis inmemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,
Non hoc pollicitus tuæ.
Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum clausis Achillei:
Post certas hiemes uset Achaicus
Ignis Iliacas domos.

PALINODIA.

ODE XVI.

Veniam pete à puella, quam Jambis lastrata

O Matre pulchra filia pulchrior,
Quem criminosis cumque voles modum
Pones iambis, sive flamma,
Sive mari liber Adriano,
Non Dindymene, non adytis quaerit
Mentem sacerdotum incola Pythius,
Non Liber æque, non acuta
Si geminant Corybantes æra,
Tristes ut iræ: quas neque Noricus
Deterreret ensis, nec mare naufragum,
Nec sævus ignis, nec tremendo
Jupiter ipse ruens tumultu.
Fertur Prometheus addere principia
Limo coactus particulam undique

Desectam, & insani leonis
Vim stomacho apposuisse nostro.
Ira Thyestem exitio gravi
Stravere, & altis uribus ultima
Sterere cause, cur perirent
Funditus, impingeretque muris
Hosile aratrum exercitus insolens.
Compesce mentem. Me quoque pectoris
Tentavit in dulci juvena
Fervor, & in celeres iambos
Misit furentem: nunc ego mihi
Mutare quero tristia: dum mihi
Fias recantatis amica
Opprobris, animumque reddas.

AD TYNDARIDEM.

ODE XVII.

Invitat eam in Lucretilem.

Velox amœnum sæpe Lucretilem
Mutat Lyæo Faunus, & igneam
Defendit æstatem capellis
Usque meis, pluviosque ventos.
Impune totum per nemus arbutos
Quærun latenteis, & thyma devix
Oletis uxores mariti:
Nec vitideis metuunt colobras,
Nec martialeis hædulex lupos:
Ut cumque dulci, Tyndari, fistula
Valles, & Usticæ cubantia
Lævia personere sarta.
Di me tventur: Dis pietas mea,
Et musa cordi est. Hic tibi copia

Maubibit ad plenum benigno
 Auris honorum opulenta cornu.
 Hic in reducta valle canonicis
 Vitibus zatus: & fide Teia
 Dies laborantes in uno
 Pœlopen, viceamque Cirœ.
 Hic innocenti pocula Lesbii
 Duces sub umbra: nec Semeleus
 Cum Marte confunder Thyoneus
 Prælia: nec metues protervum
 Suspecta Cyrum, ne male di pari
 Incontinentis injiciat manus,
 Et scindat hæcentem coronam
 Crinibus, immeritæque vestem.

AD QUINCTILIUM VARUM.

ODE XVIII.

*Vini pota moderato exultari animam: immoderate
 rixas exultari.*

Nollum: Vare, socra vice prius severis ardorem
 Circa mite solum Tiboris, & moenia Cælii.
 Siccis omnia nam dura Deus proposuit: neque
 Mordaces aliter dissiugunt sollicitudines. crepet
 Quis post vina gravem militiam, aut pauperiem in-
 quis non te potius, Bacche pater, teque decens Venust?
 Ac ne quis modici transierat munera Liberi,
 Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
 Debellata: monet Sichoñis non levis Evius;
 Cum sas, atque nefas exiguo finem libidinum
 Discrauat avidi. Non ego te, candidè Bassareu,
 Invitum quatiam, nec variis obsita frontibus
 Sub divum rapiam. Szva tene cum Beroeyothio

Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor sui,
 Attollens vacuum plus nimio gloria verticem,
 Arcaniquæ fides prodiga, perlucidior vitro.

DE GLYCERA.

ODE XIX.

Se illius amore nri.

MAter sxxa Cupidinum.
 Et lasciva licentia
 Finitis animum reddere amobus.
 Urit me Glycère nitor
 Splendentis Paris anarmoe putius:
 Urit grata protervitas,
 Et vultus nimium lubricus aspici.
 In me tora ruens Venus
 Cyprum deseruit: nec patitur Scythas.
 Et veris animosum equis
 Parthum dicere: nec quæ nihil attinent.
 Hic vivum, mihi respitem, hic
 Verbenas pueri ponite, thuraque
 Bimi cum patera meri:
 Macrata veniet lenior hostia.

AD MECENATEM.

ODE XX.

Invitat eum ad convivium ministri sumptuosum.

Vlle potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Græca quod ego ipse testa
 Conditum levi, datus in theatro
 Cum tibi plausus,

Clare Mæcenas eques, ut paterni
Fluminis ripæ, simul & jocosa
Redderet laudes tibi Vaticanæ
Montis imago.

Cæcubum, & prælo domitam Caleno
Tu bibes uvam: mea nec Falæris
Temperant vites, neque formiani
Pocula colles.

IN DIANAM, ET APOLLINEM.

O D E XXI.

Sæculare Carmen.

Dianam teneræ dicite virgines,
Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
Latonamque supremo
Dilectam penitus Jovi.

Vos lætam fluviis, & nemorum comam,
Quæcumque aut gelido prominet Algido,
Nigris aut Erymanthi

Silvis, aut viridis Cragi:

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
Natalemque, mares, Delon Apollinis,
Insignemque phætra,

Fraternaque humerum lyra.

Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem,
Pesceemque à populo, & Principe Cæsare in
Persas, atque Britannos

Vestra motus ager prece.

AD ARISTIUM FUSCUM.

O D E XXII.

Vita integritatem, & innocentiam ubique esse tutam.

Integer vitæ, scelerisque purus,
Non eger Mauris jaculis, nec arcu,
Nec venenatis gravida sagittis,
Fusce, phætra;

Sive per Syrtis iter æstuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus
Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,
Num meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditus,
Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris
Daunia in laus alie æsculetis,
Nec Jubbæ tellus generat, leonum
Arida nutrix.

Pone me, pigris ubi nulla campis
Arbor æstiva recreatur aura,
Quod latus mundi nebula, malusque
Jupiter urget.

Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terra domibus negatas
Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.

AD CHLOEN. GA

ODE XXIII.

*Non esse jam, quod virilis complexus extimescat,
cura matura.*

Vras hinculeo me similis, Cloe,
Quærenti pavidam montibus avils
Matrem, non sine vano
Auraram, & silvæ metu.
Nam seu mobilibus vepis inhorruit
Adventum foliis, seu virides rubum
Dimovere latentæ.
Et corde, & genibus tremis.
Atqui non ego te, tigris ut aspera,
Gentisve leo, frangere persequor.
Tandem desine matrem,
Tempeſtiva sequi viro.

AD VIRGILIUM.

ODE XXIV.

Desit Quintilii Vari matrem,

Quis desiderio sit pudor, aut modus
Tam cari capitis? præcipue lugubres
Cantus Melpomeni, cui liquidam pater
Vocem cum cithara dedit.
Ergo Quintilium perpetuus sopor
Urget? cui pudor, & justitiæ soror
Incorrupta fides, nudaque veritas,
Quando ullam inveniet patrem?
Multis ille bonis febilis occidit:

Nulli scillicet, quæ in tibi, Virgili.
Tu frustra pius, heu, non ita creditum
Pocis Quintilium Deos.
Quod si Threicio blandius Orpheo
Auditam moderere arboribus fidem
Non vanæ sedes sanguis imagini,
Quam vira semel horrida,
Non lenis precibus foga recludere,
Nigro compulerit Mercurius gregi.
Doram: sed levius sit patientia,
Quicquid corrigere est nefas.

AD LYDIAM.

ODE XXV.

*Insultat ei, quod jam vetula vicissim à juvenibus
contemnatur.*

Pareius junctas quantiunc teneras
Lætibz crebris juvenes protegi,
Nec tibi somnos adimunt: amatque
Janua limen,
Quæ prius multum faciles movebat
Cardines. Audis minus, & minus jam,
Me tuo longam percunte noctem,
Lydia dormis?
Invicem moechos anus arrogantis
Flebis in solo levis angiporin,
Thracio bacchante magis sub inter-
lunia vento.
Com tibi flagrans amor, & libido,
Quæ solet matres furiare equorum,
Sæviet circa jecur ulcerosum,
Non sine quæsum

Læta quod pubes hedera virente
Gaudet, puella magis atque myrtos
Aridas frondeis hyemis sodali
Dedicet Euro.

DE ALIO LAMIA.

O DE XXVI.

Se solus antmo velle Laniam laudare.

MUsis amicus, tristitiam, & metus
Trodam protervis in mare Creticum
Portare ventis: quis sub Aëtho
Rex gelidæ metuatur ora,
Quid Tyridatem terreat, unice
Securus. O quæ fontibus integris
Gaudes, apricos necesse flores,
Necte meo Lamia: coronam,
Pimpei dulcis: nil sine te mei
Possunt honores. Hunc fidibus novis,
Hunc Lesbio sacrare plectro,
Teque, tuasque decet sorores.

AD SODALES.

ODE XXVII.

Ad sodales inter pocula rixantes, & poculis ipsis pugnantibus, invitatus ut bibat, id se ea lege fallurum, si frater Megilla nomen amica sua profert, vel sibi in aurem dicat.

NActis in usum lætitiæ scyphis
Pugnare, Thracum est. Tollite barbarom
Moræm: verecundumque Baccham

San.

Sanguineis prohibere rixis,
Vino, & lucernis Medus acinaces
Immane quantum discrepat! impium
Lenite clamorem, sodales,
Et cubito remanete presso.
Vultis severi me quoque sumere
Partem Falerni? dicat Opuntia
Frater Megilla, quo beatus
Vulnere, qua poreat sagitta.
Cessat voluntas? non alia bibam
Mercede. Quæ te cumque domat Venus,
Non crubescendis adurit
Ignibus, ingenioque semper
Amore peccas. Quicquid habes, age,
Depone tuis auribus. Ah miser,
Quanta laboras in Charybdî!
Digne puer meliore flamma.
Quæ saga, quis te solvere Thessalis
Magus venenis, quis poterit Deus?
Vir illigatum te triformi
Pegasus expedit Chimæra.

IN ARCHYTAM.

ODE XXVIII.

Inducitur Architas nauta quidam respondens omnibus esse moriendam, araque, ne se insepultam jacere patitur: sed corpori suo terram, aut arenam injicit.

TE maris, & terræ, numeroque carantis arææ
Mensorem cohibent, Archyta,
Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera: nec quicquam tibi prodest

C

Ae.

Aeris tentasse domos, animoque rotundum
 Percurrisse polum morituro.
 Occidit & Pelopis genitor, conviva deorum,
 Tithonusque remotus in auras:
 Et Jovis arcanis Minos ad missus: habent ut
 Tartara Panthoidem iterum Orco
 Demissum: quamvis clypeo Trojana reflexo
 Tempora testatus, nihil ultra
 Nervos, atque cutem morti concesserat atrax
 Judice te, non sordidus auctor
 Naturæ, verique, Sed omnis una manet nox,
 Et calcanda semel via lethi.
 Dant alios Furix torvo spectacula Marti:
 Exitio est avidum mare nautis,
 Mixta senum, ac juvenum densatur funera: nullum
 Sæva caput Proserpina fugit:
 Me quoque devexi rapidus comas Orionis
 Illyricis Notus obruit undis.
 At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ
 Ossibus, & capiti inhumato
 Particulam dare. Sic, quodcumque minabitur Eurus
 Fluctibus Hesperii. Venusinæ
 Flestantur silvæ: te sospite: multaque merces
 Unde potest, tibi defluat æquo
 Ab Jove, Neprunoque sacri custode Tarenti.
 Negligis immeritis nocituram
 Postmodo te natis fraudem committere? fors &
 Debira jura vicesque superbx
 Te maneant ipsum: precibus non liquar inultis,
 Teque piacella nulla resolvent.
 Quamquam festinas (non est mora longa) licebit
 Injuncto ter pulvere curras.

A D I C C I U M.

O D E XXIX.

*Astrum quiddam, & monstrum simile esse ait, eum à
 Philosophia studio ad militiam transisse.*

ICci, beatis nunc Arabum invides
 Gazis: & acrem militiam paras
 Non ante devictis Sabææ
 Regibus, horribilisque Medo
 Nestis cægenas. Quæ tibi virginum
 Sponso necato barbara serviet?
 Puer quis ex aula capillis
 Ad cyathum statuetur unctis,
 Doctus sagittas tendere Sericas
 Arcu paterno? quis neget arduis
 Pronos relabi posse rivos
 Montibus, & Liberim reverti:
 Cum tu coemptos undique nobiles
 Libros Panæti, Socraticam & domum
 Mutare lorice Iberis,
 Pollicitus meliora, tendis?

A D V E N E R E M.

O D E XXX.

Ut in aditi Glyceræ veniat.

OVenus regina Cnidi, Paphique,
 Sperne dilectum Cypron, & vocantis
 Thure te multo Glyceræ decoram
 Transfer in ædem.
 Eryvidus tecum puer, & solutus

Gratix ronis, properantque Nymphæ,
Et parum comis sine te Iuventas,
Mercuriusque.

AD APOLLINEM.

ODE XXXI.

*Se non opulentiam, sed tranquillam, hilaremque
vitam ab Apolline poscere.*

Quid dedicarum poscit Apollinem
Vates? quid orat, de patera novum
Fundens liquorem? non opimas
Sardinix segetes feracis
Non zstuosa grata Calabrix
Armenta, non aurum, aut ebur Indicum,
Non rura, quæ Liris quæta
Mordet aqua, taciturnus amnis.
Premant Calenam falce, quibus dedit
Fortuna, vitem: dives: ut aureis
Mercator exsiccet eullis
Vina Syra reparata merce,
Diis charus ipsis: quippe ter, & quater
Anno revisens æquor Atlanticum
Impune. Me pascant olivæ,
Me cichorea, levesque malvæ.
Frui paratis, & valido mihi
Latæ, dones. ac præcor, integra
Cum mente nec turpem senectam
Degere, nec cithara carentem.

AD

AD LYRAM.

ODE XXXII.

Barbiton, sive iustitiam suam commendat.

Poscimus, si quid vacui sub umbra
Lusimus tecum, quod & hunc in annum
Vivar, & plureis, age, dic Latinum,
Barbite, carmen:
Lesbio primum modulate civis
Qui ferox bello, tamen inter arma,
Sive iactatam religarat udo.
Litore navim,
Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
Semper hærentem puerum canebat,
Et Lycum nigris oculis, nigroque
Crine decorum.
O decus Phœbi, & dapibus supremi
Grata testudo Jovis, o laborum
Dulce lenimen, mihi cumque salve
Rite vocanti.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ODE XXXIII.

Ne doleat sibi rivalem juniorem à Glycera antepos.

Albi, ne doleas plus nimio memor
Immitis Glycera, neu miserabileis
Decantes elegos, cur tibi junior
Læsa præmitat fides
Insignem tenui fronte Lycorida
Cyri torret amor: Cyrus in asperam

C 3

De-

Declinat Phloen : sed prius Appulis
 Jungitur capiteq; lupis,
 Quam turpis Phloee peccet adultero.
 Sic visum Veneri : cui placet impares
 Formas, atque animos sub juga ahenae
 Saxo mittere cum joco.
 Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compe Myrrale
 Libertina, frebris acrior Adrix
 Curvantis Calabros sinus.

C D E XXXIV.

*Punitere se, quod dum Epicuram disciplinam sectare-
 tur, porum studiosi Deos coluerit.*

P Arcus Deorum cultor, & infrequens,
 Insanientis dum sapientie
 Consultus erro, nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus
 Cogor relictos. Namque Diespiter
 Igni corusco nubila dividens,
 Plerumque per purum tonanteis
 Egic equos, volueremque currum.
 Quo bruta tellus, & vaga flumina,
 Quo Styx, & Invisi horrida Tznari
 Sedes, Atlanteusque finis
 Concutitur, Valet ima summis
 Mutare, & insigne attenuat Deus,
 Obscura promens. Hinc apicem rapae
 Fortuna cum stridore acuto
 Sustulit, hic possuisse gaudet

AD FORTUNAM.

ODE XXXV.

*Quam erate ut servet Casarem in Britannos ire
 meditantem.*

O Diva, gratum quae regis Antium
 Praesens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos
 Vertere funcribus triumphos:
 Te pauper ambit sollicita prece
 Ruris colonus : te dominam rquoris,
 Quicumque Bithyna laccessit
 Carpathium pelagus carina.
 Te Dacus asper, te profugi Scythae,
 Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
 Regumque matres barbarorum, &
 Purpurei metuunt tyranni,
 Injurioso ne pede protruas
 Stantem columnam: neu populus frequens
 Ad arma cessanteis, ad arma
 Concitet, imperiumque frangat.
 Te semper anteit saeva necessitas,
 Clavos trabales, & cuneos manu
 Gestans aheni : nec comitem abnegat.
 Uncus abest i liquidumque plumbum,
 Te Spes, & albo rara Fides colit
 Velata panno. nec comitem abnegat.
 Utcumque mutata potentis
 Veste domos inimicæ linquis.
 At vulgus infidum, & meretrix retro
 Perjura cedit: diffugiunt cadis
 Cum saepe siccatis amici,

32 CARMINUM

Ferre jugum pariter dolosi,
 Serves iterum Cæsarem in ultimos
 Orbis Britannos, & juvenum recens
 Examen Eois timendum
 Partibus, Oceanoque rubro.
 Eheu, cicatricum, & sceleris pudet,
 Frætrumque. Quid nos dura refugimus
 Ætas? quid intactum nefasti
 Liquimus? unde manum juvenus
 Meru Deorum continuit? quibus
 Pepercit aris? o utinam nova
 Incude defingas retusum in
 Massagetæ, Arabasque ferrum,

IN HONOREM POMPONII NUMIDÆ.

O D E XXXVI.

Ob Numidæ reditum gaudio exultat.

Et thure, & fidebus juvat.
 Placare, & vituli sanguine debito
 Custodes Numidæ deos:
 Qui nunc Hesperia sospes ab ultima
 Caris multa sodalibus,
 Nulli plura tamen dividit oscula,
 Quam dulci Lamix: memor
 Actæ non alio rege puertiz,
 Mutatque simul roge.
 Cressa ne careat pulchra dies nota:
 Neu promptæ modus amphoræ,
 Neu morem in Salium sit requies pedum:
 Neu multi Damalis meri
 Bassum Threicia vivat amystide:
 Neu desint epulis rosæ:

Neu

LIBER I.

33

Neu vivax apium, neu breve liliū,
 Omnes in Damalin putres
 Deponent oculos: nec Damalis nove
 Divelletur adultero,
 Lascivis hederis ambitiosior.

A D S O D A L E S.

O D E XXXVII.

Ob villoriam Allicam genio indulgendum esse.

Nunc est bibendum, nunc pede libera
 Pulsanda tellus: nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar Deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.
 Antehæ nefas depromere Cæcubum
 Cellis avitis, dum Capitolio
 Regina dementis ruinas,
 Funus & imperio parabat,
 Contaminato cum grege turpium
 Morbo victorum, quilibet impotens
 Sperare, fortunaque dulci
 Ebriz: sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus:
 Mentemque lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores
 Cæsar, ab Italia volentem
 Remis adurgens (accipiter velut
 Mollis columbas, aut leporem citus
 Venator in campis nivalis
 Amoniz) daret ut catenis
 Fatale monstrum: quæ generosius
 Perire querens, nec muliebriter

Ex-

34. CARMINUM

Expavit ense, nec larenteis
 Classe cita penetravit oras.
 Ausa & jacentem visere regiam
 Vulru Sereno, fortis & asperas
 Tractare serpenteis, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberata morte ferocior:
 Savis Liburnis scilicet invidens
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

AD PUERUM.

ODE XXXVIII.

Se tenui apparatu gaudere.

Persicos odi, puer, apparatus:
 Displicent nexæ philyra coronæ:
 Mitte sectari, rosa quo locorum
 Sera moretur.
 Simplici myrto nihil adlabores
 Sedulus cura: neque te ministrum
 Dedeceat myrtus, neque me sub arta
 Vite bibentem.

Q. HO-

Q. HORATII
 FLACCI
 CARMINUM
 LIBER II.

AD C. ASINIUM POLLIONEM.

ODE I.

*Commendat scripta illius, quibus bella civilia
 complectebatur.*

Motum ex Metello consule civicum,
 Bellique causas, & vitia, & modos,
 Ludumque Fortunæ, graveisque
 Principum amicitias, & arma
 Nondum expiatis tincta cruoribus,
 Periculose plenum opus alex
 Tractas, & incedis per ignis
 Suppositos cineri doloso.
 Paulum severæ Musa tragediæ
 Desit theatris: mox, ubi publicas
 Res ordinaris, grande munus
 Cecropio repetes cothurno,
 Insigne moestis præsidium reieci,
 Et consulenti Pollio, curiæ:
 Cui laurus æternos honores
 Dalmatico peperit triumpho.
 Jam nunc minaci murmure cornuum

Per-

Perstringis aureis; jam litui strepant
 Jam fulgor armorum fugacis
 Terret equos, equitumque vultus.
 Videre magnos jam videor duces
 Non indecoro pulvere sordidos,
 Et cuncta terrarum subacta,

Præter atrocem animum Catonis.
 Juno, & Deorum quisquis amicior
 Afriis, inulta cesserat impotens
 Tellure, victorum nepotes
 Rettulit inferias Jugurthæ.

Quis non Latino sanguine pinguidæ
 Campus, sepulcris impia prælia
 Testatur, auditumque Medis
 Hesperix sonitum ruinæ?

Qui gurgis, aut quæ flumina lugubris
 Ignara belli? quod mare Daunix
 Non decoloravere cædes?

Quæ caret ora cruore nostro?
 Sed ne relicta, Musa procax, jocis,
 Cæz retractes munera naxix,
 Mecum Dionxo sub ætæro
 Quæze modos levioꝛe plectro.

AD CRISPUM SALLUSTIUM.

ODE II.

*Primo Proculium laudat ob liberalitatem in fratre:
 deinde ostendit, eum, qui suas cupiditates reprimere,
 pecuniamque contemnere possit, solum regem,
 solum beatum esse.*

Nullus argento color est avaris
 Abdito terris; inimice lamæ

Cris-

Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.

Vivit extento Proculejum avo,
 Notus in fratres animi paterni:
 Illum agit penna metuente solvi
 Fama superstes.

Latius regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Libyam remotis
 Gadibus jungas, & uterque Poenus
 Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus Hydrops,
 Nec sicim pellit, nisi causa morbi
 Fugerit venis, & aquosus albo
 Corpore languor.

Redditum Cyri solio Phraaten
 Dissidens plebi, numero beato-
 rum eximit virtus: populumque falsis
 Dedocet uti

Vocibus: regnum & diadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum.
 Quisquis ingentis oculo irretorto
 Spectat acervos.

AD Q. DELLIIUM.

ODE III.

*Neque demittendum ad veris, neque effrendum secundis
 rebus animum: sed hilariter vivendum; cum aqua
 sit omnibus moriendi conditio.*

Æquam memento rebus in arduis
 Servare mentem, non secus ac bonis
 Ad insolenti temperatam
 Lætitia, moriture Delli,

Seu

Seu morstus omni tempore vixeris,
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum beatis
 Interiore nota Falerni.
 Quo pinus ingens, albaque populus
 Cumbam hospitalem consociare amant
 Ramis, & obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo:
 Huc vina, & unguenta, & nimium brevcis
 Flores amoenæ ferre iube rosæ:
 Dum res, & ætas, & Sororum
 Filla trium patiuntur atra,
 Cedet coemptis saltibus, & domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit:
 Cedet, & extructis in altum
 Divitiis poterit heres.
 Divæque prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, & infima
 De gente sub divo moreris,
 Victima nil miserantis Orci.
 Omnes eodem cogimur: omnium
 Versatur urna serius ocypus
 Sors exitura, & nos in æternum
 Exiliam impostura cymbræ.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

ODE IV.

*Quod ancillam ames, non esse, cur, tum pudeat
 multis enim magnis viris idem
 auventisse.*

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phocæi prius insolentem

Ser.

Serva Briseis niveo colore
 Movit Achillem:
 Movit Ajacem Telamone natum
 Forma captivæ dominum Tecmessæ:
 Arsit Atrides medio in triumpho
 Virgine raptæ
 Barbaræ postquam cecidere turmæ,
 Thessalo victore, & ademptus Hector
 Tradidit fessis leviora tolli
 Pergamæ Græcis.
 Nescias, an te generum beati
 Phyllidis flavæ decorent parentes:
 Regium certe genus, & Penatibus
 Morget iniquos.
 Crede non illam tibi de scelestâ
 Plebe dilectam: neque sic fidelem,
 Sic lucro aversam potuisse nasci
 Matre pudenda.
 Brachia, & vultum, terereisque suras
 Integer laudo: fuge suspicari,
 Cujus octavam trepidavit ætas
 Claudere lustrum.

ODE V.

Revocandam esse mentem à cupiditate virginis immaturæ.

Nondum subacta ferre jugum valeet
 Cervicæ: nondum munia comparis
 Equare, nec tauri tuentis
 In venerem tolerare pondus:
 Circa virentis est animus tuæ
 Campos juvenæ, nunc fluvius gravem
 Solantis æstum, nunc in udo

Lu.

Ludere cum vitulis salicto
 Prægescentis. Tolle cupidinem
 Immitis uix: jam tibi lividos
 Distinguet autumnus racemos
 Purpureo varius colore:
 Jam te sequetur (currit enim ferox
 Aetas: & illi, quos tibi dempserit,
 Apponet annos) jam proterva
 Fronte peter Lalage maritimi
 Dilecta, quantum non Poloe fugax,
 Non Chloris: albo sic humero nitens,
 Ut pura nocturno renidet
 Luna mari, Cnidiusve Gyges.
 Quem si puellarum insereres choro,
 Mire sagaceis falleret hospites
 Discrimen obscurum, solutis
 Crinibus, ambiguoque vultu.

AD SEPTIMIUM.

ODE VI.

Tiburina, & Terevina regionis amunitatem laudat.

Septimi Gadeis aditure mecum, &
 Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &
 Barbaras Syrtis, ubi maura semper
 Aestuât undas
 Tibur argeo positum colono
 Sit mez sedes utinam senectæ:
 Sit modus lasso maris, & viarum,
 Militæque.
 Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
 Dulce pellitis ovibus Galesi

Flu.

Flumen, & regnata petam Laconi
 Rura Phalantho.

Ille terrarum mihi præter omneis
 Angulus ridet, ubi non Hymetto
 Mella decedunt, viridique certat
 Bacca Venafro:

Ver ubi longum, tepidasque præbet
 Jupiter brumas, & apricus Aulon
 Fertilis Baccho, minimum Falernis
 Invidet uvis.

Ille te mecum locus, & beatæ
 Postulant arcæ: ibi tu calentem
 Debita sparges lacryma favillam
 Vatis amici.

AD POMPEJUM VARUM.

ODE VII.

Cui reditum gratulatur.

O Sæpe mecum tempus in ultimum
 Deducte, Bruto militæ duce,
 Quis te redonavit Quiritem
 Dis patriis, Italoque cælo,
 Pompei meorum prime sodalium?
 Cum quo morantem sæpe diem mero
 Fregi, coronatus nitentis
 Malobathro Syrio capillos.
 Tecum Philippos, & celerem fugam
 Sensi, relicta non bene parmula
 Cum fracta virtus, & minaces
 Turpe solum tetigere mento.
 Sed me per hosteis Mercurius cæles
 Denso paventem sustulit aere:

D

Te

Te rursus in bellum resorbens
 Unda fretis tulit æstuosus.
 Ergo obligatam reddere Jovi dapem:
 Longaque fessum milita latus
 Depone sub lauru mea: nec
 Parce cadis tibi destinatis.
 Oblivioso lævia Massico
 Ciboria exple: funde capacibus
 Unguenta de conchis. Quis udo
 Deproperare apio coronas,
 Curatve myrto: quem Venus arbitrum
 Dicit bibendi? non ego sanius
 Bacchabor Edonis: recepto
 Dulce mihi furere est amico.

IN BARINEN.

ODE VIII.

*Non esse, cur ei juranti credatur: Formosarum enim
 perjuria à Diis non vindicari.*

Ulla si juris tibi pejerasti
 Pœna, Barine, nocuisset, unquam:
 Dente si nigro fieres, vel uno
 Turpior ungui
 Crederem, sed tu, simul obligasti
 Perfidum votis caput, entescis
 Pulchrior multo, juvenumque prodis
 Publica cura.
 Expedie matris cineres opertos
 Fallere, & toto taciturna noctis
 Signa cum celo, gelidaque divos
 Morte carenteis.
 Ridet hoc, inquam, Venus ipsa: rident

Sim-

Simplices Nymphæ, ferus & Cupido,
 Semper ardentis acuens sagittas
 Cote cruenta.
 Adde, quod pubes tibi crescit omnis:
 Servitus crescit nova: nec priores
 Impiæ lectum domine relinquunt,
 Sæpe minati.
 Te suis matres inveniunt juvenis,
 Te senes parci v' miseræque nuper
 Virgines, nuptæ, tua ne retardet
 Aura maritos.

AD VALGIUM.

ODE IX.

Ut mortuum puerum aliquando flere desinat.

NON semper imbres nubibus hispido
 Manant in agros: aut mare Caspium
 Vexant inæquales procellæ
 Usque: nec Armeniis in oris,
 Amice Valgi, stat glacies iners
 Menseis per omnis, aut Aquilonibus
 Querceta Gargani laborant,
 Et foliis viduantur orni.
 Tu semper urges fœtibus modis:
 Mysteri ademptum: nec tibi vespero
 Surgente cedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.
 At non ter ævo functus amabilem
 Ploravit omnis Antiochum senex
 Annos: nec impubem parentes
 Troilon, aut Phrygiæ sorores
 Flevere semper. Desine molliam

D a

Tan-

Tandem querelarum: & potius nova
 Cantemus Augusti trophæa
 Cæsaris, & rigidum Niphætem
 Medumque flumen gentibus additum
 Victis, minores volvere vorones:
 Intraque præscriptum Gelonos
 Exiguus equitare campis.

AD LICINIUM.

ODE X.

*Retinendam esse mediocritatem, & animi in utraque
 fortuna æqualitatem.*

Rectius vives, Licini, neque altum
 Semper urgendo: neque, dum procellas
 Cautus horrescis, nimium premendo
 Litus iniquum.
 Auream quisquis mediocritatem
 Diligit tutus, caret obsoleto
 Sordidus recti, caret invidenda
 Sobrius aula.

Sæpius ventis agitur ingens
 Pinus: & celsa graviore casu
 Decidunt turres feriuntque summos
 Fulmina montes.

Sperat infestis, metuit secundæ
 Alteram hostem bene præparatum
 Pectus. Informis hiemes reducit
 J. piter idem

Submovet: non, si male nunc, & olim
 Sic erit. Quo dam cithara tarentum
 Suscitât Musam, neque semper arcum
 Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus, atque
 Fortis appare. Sapienter idem
 Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

AD Q. HIRPINUM.

ODE XI.

Omissis curis, jucunde vivendum erat.

Quid bellicosus Cantaber, & Scythæ,
 Hirpine Quincti, cogiter Adria
 Divisus objecto, revertitas
 Quærere: nec trepides in usum
 Poscentis ævi pauca. Fugit retro
 Levis juventas, & decor, arida
 Pellente lascivos amores
 Canitie, sic lemque somnum.
 Non semper idem floribus est honos
 Vernis: neque uno Luna rubens nitet
 Vulru. Quis æteris minorem
 Consiliis animi m. fatigas?
 Cur non sub ita vel platano, vel hac
 Pino jacentes sic temere, & rosa
 Canos odorati capillos,
 Dum licet, Assyriaque nardo
 Potamos uncti? dissipat Evlius
 Curas edacis. Quis puer ocyus
 Restinguet ardentis Falerni
 Pocula prætereunte lymphæ?
 Quis deviam scortum eliciet domo
 Lyden? eburna, dic age, cum lyra
 Matriet inconstam Læonæ
 More comam religata nodo.

AD MÆCENATEM.

ODE XII.

*Res graves & tragicas lyricis versibus non conveni-
re. Saluta autem vatiade res Augusti Mæcenatem
ipsum perscripturum: se nihil posse, præter Lycym-
nia formam canere.*

Nolis longa feræ bella numantæ
Nec dirum Hannibalem, nec Siculum mare
Pæno purpureum sanguine, mollibus
Aptari citharæ modis;
Nec savos Læpitas, & nimum mero
Hylarum: domitosque Herculeæ manu
Telluris juvenes, unde periculum
Fulgens contremuit domus
Saturni veteris: tuque pedestribus
Dices historiis prælia Cæsaris,
Mæcenæ, melius, ductaque per vias
Regum colla minucium.
Me dulcèis dominæ Musa Lycymniæ
Cantus. me voluit dicere lucidum
Fulgentiæ oculos, & bene mutuis
Fidum pectus amoribus:
Quam nec ferre pedem dedecuit chorisæ
Nec certare joco, nec dare brachia
Ludentem nitidis virginibus, sacro
Dianæ celebris die,
Num tu, quæ tenuit dives Achmènes
Aut pinguis Phrygiæ Mygdoniæ opes,
Permutare velis crine Lycymniæ,
Plenas aut Arabum domos?
Dum fragrantia detorquet ad oscula

*Cervicem, aut facili sævicia negat,
Quæ poscente magis gaudeat eripii
Interdum rapere occupat.*

IN ARBOREM, CUJUS CASU IN AGRO SABINO
pene oppressus est.

ODE XIII.

*Nunquam homini satis exploratum esse, quid vitare de-
beat. Sapphonis, & alciæ laudes.*

Illum, o, nefasto te possit die,
Quicumque primum, & sacrilega manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi
Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparsisse nocturno cruore
Hospitis: ille venena Coleha.
Et quidquid usquam concipitur nefas,
Tractavit, agro qui statuit meo
Te, trisee lignum, te caducum
In domini caput immerentis.
Quid quisque vitet, nunquam homini satis
Cautum est in horas. Navita Bosphorum
Poenus perhorrescit, neque ultra
Cæca timet oliandæ fata:
Miles sagittas, & celerem fugam
Partii: catenas Parthus, & Italum
Robur: sed improvisa lechi
Vis rapuit, rapietque gentis.
Quam pene furvæ regna Proserpina,
Et judicantem vidimus Eacum,
Sedeisque discretas piorum, &

Eoliis sùlbus querentem
 Sappho puellis de popularibus!
 Et te sonantem plenius auro,
 Alcæe, plectro dura navis,
 Dura fugæ mala, dura belli.
 Utrumque sacro digna silentio
 Mirantur umbræ dicere: sed magis
 Sugnas, & exactos tyrannos
 Densum humeris bibit aure vulgus.
 Quid mirum? ubi illis carminibus stupens,
 Demittit atras bellua centiceps
 Aureis, & intortè capillis
 Eumenidum recitantur angues:
 Quin & Prometheus, & Pelopis parens
 Dulci laborem decipitur sono:
 Nec curat Orion leones,
 Aut timidos agitare lyncas.

AD POSTHUMUM.

ODE XIV.

Moriam vitare non posse.

Heu fugaces, Posthume, Posthume,
 Labuntur anni: nec pietas moram
 Rugis, & instanti senectæ
 Afferet, indomitæque morti.
 Non si trecentis, quotquot eunt dies,
 Amice, placeas illacrymabilem
 Plutoni tauris: qui ter amplum
 Geryonem, Tityonque tristi
 Compescit unda, scilicet omnibus,
 Quicumque terræ munere vescimur,
 Enaviganda, sive reges,

Si-

Sive intopes erimus coloni.
 Frustra cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Adriæ:
 Frustra per autumnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum.
 Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans. & Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Æolides laboris.
 Linquenda tellus, & domus, & placens
 Uxor: neque harum, quas colis arborum
 Te præter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.
 Absumet heres cæcuba dignior,
 Servata centum clavibus, & mero
 Tinget pavimentum superbum
 Pontificum potiore cænis.

IN SUI SÆCULI LUXURIAM.

ODE XV.

Jam pauca aratro jugera regis
 Moles relinquunt: undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu: plataniisque crebra
 Evinctet ulmos: tum violaria, &
 Myrtus, & omnis copia narium,
 Spargent olivæis odorem,
 Fertilibus domino priori priori:
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. Non ira Romuli
 Præscriptum, & intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma.

Pri-

Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum: noxia decempedis
 Metata privatis: opacum
 Porticus excipiebat Ardon:
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant: oppida publico
 Sumptu iubentes, & Deorum
 Templâ novo decorare saxo.

A D G R O S P H U M.

O D E X V I.

*Tranquillitatem animi optari ab omnibus: eam vero non
 congerendis opibus, honoribusque consequendis,
 sed coercendis cupiditatibus comparari.*

O Tium divos rogat in patente
 Prensus Agaxo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgeat
 Sidera nautis.

Otium bello furiosa Thrace,
 Otium Medi phætrea decori,
 Grasphe, non gemmi, neque purpura ve-
 nale, nec auro.

Non enim gazæ, neque consularis
 Summoverit lictor miseros tumultus
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensa tenui salinum,
 Nec levis somnos timor, aut cupido
 Sordidus aufert.

Quid brevi fortes iuculamur ævo

Mul-

Multa? quid terras alio calentes
 Sole mutamus? patriæ quis exul
 Se quoque fugit?
 Scandit ætatas viciosa navæ:
 Cura: nec turmas equitum relinquit
 Ocyor cervis, & agente nimbo
 Ocyor Euro.

Lætus in præsens animus, quod ultra est,
 Oderit curare, & amara leno
 Temperet risu. Nihil est ab omni
 Parte beatum,
 Abstulit clarum ciea mors Achillem:
 Longa Tithonum minuit senectus:
 Et mihi forsân, tibi quod negarit,
 Potriget hora.

Te greges centum, sicolæque circum
 Mugiunt vacca: tibi tollit hinni-
 tum apta quadrigis equa: te bis Alio
 Morice tinctæ

Vestriunt læx: mihi parva rura, &
 Spiritum Grajæ tenuem Camœnæ
 Parca non mendax dedit, & malignum
 Spernere vulgus.

A D M Æ C E N A T E M Æ G R O T U M.

O D E X V I I.

Negat se ei supersitem velle esse.

C Ur me querelis exanimas tuis?
 Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Mæcenas, mearum
 Grande decus, columenque ærum.

Ah,

Ali, te meæ si partem animæ rapit
 Maturior vis, quid moror altera,
 Nec carus æque, nec superstes
 Integer; ille dies utramque
 Ducet iuinam: non ego perfidum
 Dixi sacramentum: ibimus, ibimus,
 Utrumque præcedes, supremum
 Carpere iter comites parati.
 Me nec Chimææ spiritus igneæ,
 Nec si resurgat centimanus Gyas,
 Diveller unquam: sic potenti
 Justitiæ, placitumque Parcæ.
 Seu Libra, seu me Scorpius aspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horæ, seu tyrannus
 Hesperis Capricornus undæ:
 Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum: te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, voluerisque fati
 Tardavit alas cum populus frequens
 Latum theatris ter crepuit sonum:
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat, nisi Faunus ictum
 Dextra levasset, Mercurialium
 Custos virorum, reddere victimas,
 Ademque votivam memento:
 Nos humilem fericimus agnam.

ODE XVIII.

Se in re tenui, sua cæmen sorte contentum vivere, & alios nullum edificandi, nullum querendi, nullum rapiendi modum facere, nihil de morte cogitantis.

Non ebur, neque aureum
 Mea renidet in domolacunar:
 Non trabes Hymettis
 Premunt columnas ultima recisas
 Africa: nequet Attali,
 Ignotus heres regiam occupavi:
 Nec Laconicas mihi
 Trahunt honestæ purpuras clientæ.
 At fides, & ingeni
 Benigna vena est pauperemque dives
 Me petit: nihil supra
 Deos laccio, nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satis beatus unicus Sabinis.
 Truditur dies die,
 Novæque pergunt interire Lunæ.
 Tu secunda marmora
 Locas sub ipsum funus, & sepulchri
 Immemor, struis domos:
 Marisque Bæjis obstreptentia urges
 Submovere litora,
 Parum locuples continente ripa.
 Quid, quod usque proximos
 Revellis agri terminos, & ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? pellitur paternos

In sinu ferens Deos
 Et uxor, & vir, sordidosque natos.
 Nulla certior tamen
 Kapaïs Orçi sede destinata
 Aula diuitem manet
 Herum, quid ultra tendis? æqua tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris: nec satelles Orçi
 Callidum Promethæa
 Reuexit, aurò captus. Hic superbum
 Tantalum, atque Tantalì
 Genus coerces, hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus, atque non vocatus audit.

I N B A C C H U M.

O D E XIX.

*Sibi Ætæ Bacchì laudes, & ejus numinis plenas,
 & concitato pectore, canere.*

Bacchum in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem (credite posteri)
 Nymphasque discentis, & aureis
 Capripedum Satyrorum acutas,
 Euoè! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchì pectore turbidum
 Latatur: Euoè! parce Liber,
 Parce gravi metuende thyrsò,
 Fas pervicacis sit mihi Thyadæ,
 Vinique fontem; factis, & uberes
 Cantare rivos; atque trincis
 Lapsa cavis iterare mella:

Fas & beæ conjugis additum
 Stellis honorem, testaque Penthei
 Dissiecta non leni ruina,
 Thracis & exitium Lycurgi.
 Tu flectis amneis, tu mare barbarum,
 Tu separatis uvidis in jugis
 Nodo coerces viperino
 Bistonidum sine fraude crinitis.
 Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum scanderet impia,
 Rhœtum retorsisti leonis
 Unguibus. horribilique mala:
 Quamquam choreis aptior, & jocis,
 Ludoque dictus, non fat idoneus
 Pugor̃ ferebaris, sed idem
 Pacis eras mediusque belli.
 Te vidit insons Cerberas aureo
 Cornu decorum, leniter atterens
 Caudam, & recedentis trilingui
 Ore pedes, tetigitque crura.

A D M Æ C E N A T E M.

O D E XX.

Famam suam æternam fore.

Non usitata, nec tenui serar
 Penna biformis per liquidum æthera
 Vates, neque in terris morabor
 Longius; invidiæque major
 Urbis relinquam. Non ego pauperum
 Sanguis parentum, non ego, quem vocas
 Dilecte Mæcenas, obibo,

Nec Stygia cohibebor unda,
 Jam jam residunt cruribus asperæ
 Pelles : & album mutor in alitem
 Superne : nascunturque leves
 Per digitos, humerosque plumæ,
 Jam Dædalæ ocyor Icaro,
 Visam gententis litora Bosphori,
 Syrticisque Gætulæ, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.
 Me Colchus, & , qui dissimulat merum
 Marsæ cohortis, Dacus, & ultimi
 Noscent Geloni : me peritus
 Discent Iber, Rhodanique potor,
 Absint inani funere nœnix,
 Luctasque turpes, & querimoniz
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII
 FLACCI
 CARMINUM
 LIBER III

ODE I.

*Non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate
 vitam beatam efficit.*

O Di profanum vulgus, & arceo
 Favere linguis : carmina non prius
 Audita Musarum Sacerdos
 Virginibus, puerisque canto,
 Regum timendorum in proprios greges,
 Reges in ipsos imperium est Jovis,
 Clari Giganteo triumpho
 Cuncta supercilio moventis.
 Est, ut viro vir latus ordinet
 Arbusæ sulcis, hic generosior
 Descendat in campum petitor.
 Moribus hic, meliorque fama
 Contendat : illi turba clientium
 Sit major. Æqua lege necessitas
 Sortitur insignis, & imos.
 Omne capax movet urna nomen.
 Districtus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non sicule dapes
 Dulcem elaborabunt saporem
 Non avium, citharæque cantus

Nec Stygia cohibebor unda,
 Jam jam residunt cruribus asperæ
 Pelles : & album mutor in alitem
 Superne : nascunturque leves
 Per digitos, humerosque plumæ,
 Jam Dædalæ ocyor Icaro,
 Visam gententis litora Bosphori,
 Syrticisque Gætulæ, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.
 Me Colchus, & , qui dissimulat merum
 Marsæ cohortis, Dacus, & ultimi
 Noscent Geloni : me peritus
 Discent Iber, Rhodanique poter,
 Absint inani funere naxiz,
 Lucætasque turpes, & querimoniz:
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII
 FLACCI
 CARMINUM

LIBER III

ODE I.

*Non opibus, aut honoribus, sed animi tranquillitate
 vitam beatam efficit.*

O Di profanum vulgus, & arceo
 Favere linguis : carmina non prius
 Audita Musarum Sacerdos
 Virginibus, puerisque canto,
 Regum timendorum in proprios greges,
 Reges in ipsos imperium est Jovis,
 Clari Giganteo triumpho:
 Cuncta supercilio moventis.
 Est, ut viro vir latus ordinet
 Arbusæ sulcis, hic generosior
 Descendat in campum petitor.
 Moribus hic, meliorque fama
 Contendat: illi turba clientium
 Sit major. Æqua lege necessitas
 Sortitur insignis, & imos.
 Omne capax movet urna nomen.
 Districtus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non sicule dapes
 Dulcem elaborabunt saporem:
 Non avium, citharæque cantus

Somnum reducent. Somnus agrestium
 Lenis virorum non humileis domos
 Fastidit, umbrosamque ripam,
 Non Zephyris agitata Tempe.
 Desiderantem quod satis est, neque
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec seruis Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi:
 Non verberatæ grandine vineæ,
 Fundusque mendax, arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hiemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt,
 Jactis in altum molibus: huc frequens
 Camenta dimittit redemptor
 Cum famolis, dominusque terræ
 Fastidiosus: sed timor, & minæ
 Scandunt eodem, quo dominus: neque
 Decedit æras triræmi, &
 Post equitem sedet atra cura.
 Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum sidere clarior
 Delinit usus, nec Faleria
 Vitis, Achemeniumque costum:
 Cur invidendis postibus, & novo
 Sublime ritu moliar atrium?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitiis operosiores?

*Pater ab ineunte ætate assuescendos esse pauperum,
 rei militari, vitæque laboriosa.*

Angustam, amicii, pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condiscat: & Parthos ferocis
 Vexet eques metuendus hasta:
 Vitamque sub divo, & trepidis agat
 In rebus: illum ex moenibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo
 Suspiret, Heu, ne rudis agminum
 Sponsus læcessat regius asperum
 Tactu leonem, quem cruenta
 Per medias rapit ira cæcis.
 Dulce, & decorum est pro patria mori.
 Mors & fugacem persequitur virum,
 Nec parcat imbellis juvenæ
 Poplitibus, timidove tergo.
 Virtus repulsa nescia sordidæ,
 Intaminatis fulget honoribus:
 Nec sumit aut ponit securis
 Arbitrio popularis auræ.
 Virtus, recludens immeritis mœni
 Cælum, negata tentat iter viæ
 Cœtusque vulgaris, & udam
 Spernit humum fugiente penna.
 Est & fideli tuæ silentio
 Merces: verabo, qui Cæceris sacras

Vulgarit arcanae, sub isdem
 Sit trabibus, fragilemve mecum
 Solvat phaselus. Saepe Diespiter
 Neglectus incesto addidit integrum:
 Raro antecedentem scelestum
 Deseruit pede pœna claudo.

O D E III.

*Oratio Junonis de bello Trojano sulso, & imperio
 Romano à Trajanis initium captura.*

Justum, & tenacem propositi vicum
 Non civium ardor prava jubentium,
 Non vultus instantis tyranni
 Mente quatit solida, neque Auster,
 Dux iniqui turbidus Adriæ,
 Nec fulminantis magna Jovis manus:
 Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinae.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Ensis, arcæis, attingit igneas:
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.
 Hac te merentem, Bacche pater, tuæ
 Vexere tigres, indotili jugum
 Collo trahentes: hac Quirimus
 Martis equis Acheronta fugit,
 Gratum elocuta consultantibus
 Junone Divis, Ilion, Ilion
 Fatalis, incestusque iudex.
 Et mulier peregrina venit
 In pulverem: ex quo destituit Deos
 Mœcœde pœta Laomedon, nihil,

Cæsæque damnatum Minervæ
 Cum populo, & duce fraudulento.
 Jam nec Læcææ splendet adulteræ
 Famosus hospes? nec Priami domus
 Perjura pugnacis Achivos
 Hectoris opibus refuigit:
 Nostrisque ductum seditionibus
 Bellum resedit. Protinus & graveis
 Iras, & invisum nepotem,
 Troica quem peperit sacerdos,
 Marti redonabo. Illum ego lucidas
 Inire sedes, ducere nectaris
 Succos, & adscribi quietis
 Ordinibus patiar Deorum.
 Dum longus inter sæviat Ilion
 Romamque pontus: qualibet exules
 In parte regnante beati:
 Dum Priami, Parisisque busto
 Insulet armentum, & catulos feræ
 Celent inulxæ: ster Capitolium
 Fulgens, triumphatisque possit
 Roma ferex dare jura Medis.
 Horrenda late nomen in ultimis
 Extendat oras: qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Qua tumidus rigat arva Nilus:
 Aurum irreperitum, & sic melius situm
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quam cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextra,
 Quicumque mundo terminus obstitit,
 Hunc tangat armis: visere gestiens,
 Qua parte debacchentur ignes,
 Qua nebulae, pluviique rores.

Sed bellicosis fata Quiritibus
 Hac lege dico, ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avix
 Tecta velint reparare Trojæ.
 Trojæ renascens alite lugubri
 Fortuna, tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Coniuge me Jovis, & sorore.
 Ter si resurgat murus aheneus
 Auctore Phebo: ter percat meis
 Excisus Argivis: ter uxor
 Capta virum puerisque ploret.
 Non hæc jocose conveniunt lyra:
 Quo Musa tendis? desine pervicax
 Referre sermones Deorum, &
 Magna modis tenuare parvis.

AD CALLIOPEN.

ODE IV.

*Se à multis periculis, Naturarum ope, ereptum fuisse.
 Male cessisse omnibus, qui adversum Deum
 aliquid moliri voluerint.*

Descende cælo, & dic, age, tibia
 Regina, Iongum, Calliope, melosi
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus, citharave Phœbi.
 Auditis? an me ludit amabilis
 Insania? audire, & videor pius
 Errare per lucos, amœnæ
 Quos & æquæ subeunt, & auræ.
 Me fabulosæ Vultus in Appulo,

Altri-

Altrici extra limen Apuliz,
 Ludo, fastigatumque somno,
 Fronde nova puerum palumbes
 Texere: mirum quod foret omnibus,
 Quicumque celsæ nidum Acherontiz,
 Saltusque Barginos, & arvom
 Pingue tenent humilis Ferenati:
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem, & ursis: ut premerer sacra
 Lautoque, conlataque myrto,
 Non sine Dis animosus infans.
 Vester. Camœnz, vescer in arduos
 Tollor Sabinos: seu mihi frigidum
 Præneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidæ placere Bajæ.
 Vestris amicum fontibus, & choris,
 Non me Philopis versa acies retro,
 Devota non exiinxit arbor,
 Nec Sicula Palinurus unda.
 Utcumque mecum vos eritis: liben:
 Insanientem navita Bosphorum
 Tentabo, & arentis arenas
 Litoris Assyrii viator.
 Visam Britannos hospitiis feros,
 Et lætum equino sanguine Concanum:
 Visam pharetratos Gelonos,
 Et Scythicum inviolatus amnem.
 Vos Casarem altum, militia simul
 Festas Cohortis reddidit oppidis,
 Finire quærentem Laborea
 Pierio recreatis antro.
 Vos læne consilium, & datis, & dato
 Gaudetis almæ. Scimus, ut impios
 Titanas, immanemque turmam

E 4

Ful-

Fulmine sustulerit corusco,
 Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, & umbras, regnaque tristia,
 Divosque, mortalesque turbas
 Imperio regit unus æquo.
 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
 Fideus juvenus hoerida brachiis,
 Fratresque tendentes opaco
 Pelion imposuisse Olympo.
 Sed quid Typlicæus, & validus Mimæus,
 Aut quid minaci Porphyriion statur,
 Quid Rhætus, evulsisque troncis
 Enceladus jaculator audax,
 Contra sonantem Palladis ægida
 Possent ruentes? hinc avidus stetit
 Vulcanus, hinc matrona Juno, &
 Næquam humeris positurus arcum,
 Qui rore puro Castaliæ lavit
 Crineis solutos, qui Lyciæ renet
 Dumera, natalisque silvam,
 Delius, & Pæareus Apollo.
 Vis consili expertæ mole ruit sua:
 Vim temperatam Di quoque provehunt
 In majus: idem odere vires
 Omne nefas animo moventis.
 Testis mearum centimanus Gyas
 Sententiarum, notus, & integre
 Tentator Orion Dianæ,
 Virginea domitus sagitta.
 Injæcta monstris terra dolet suis:
 Morretque partus fulmine luridum
 Missos ad ortum: nec pæcedit
 Impositam celer ignis ætnam
 Incontinentis nec Tityi jecur

Relinquit ales, nequitie additus
 Custos: amatorem trecentæ
 Pirithoum cohibent catenæ.

AUGUSTI LAUDES.

ODE V.

Reguli constantia, & ad Panos reditus.

Cælo tonantem credidimus Jovem
 Regnare: præsens divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis,
 Milesæ Crassi conjuge barbara
 Turpis maritus: & hostium
 (Proh curia, inversique mores)
 Consensit socerorum in arvis
 Sub rege Medo Marsus, & Appulus,
 Anciliorum & nominis, & togæ
 Oblitus, æternæque Vesæ,
 Incolam Jove, & urbe Romæ?
 Hoc caverat mens provida Reguli,
 Dissidentis conditionibus
 Fœdis, & exemplo trahenti
 Perniciem veniens in ævum,
 Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicæ
 Afixa delubris, & arma
 Millicibus sine exæde, dixit,
 Direpta vidi, vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,
 Portasque non clausas, & arva
 Marte coli populata nostro.

Auto repensus scilicet acrior
 Miles redibit? flagitio additis
 Damnum. Neque amissos colores
 Lana refert medicata fuco:
 Nec vera virtus, cum semel excidit
 Curat reponi deterioribus.
 Si pugnat extricata densis
 Cervæ plagis, erit ille fortis,
 Qui perfidis se dedidit hostibus:
 Et Marte Pœnos proteret altero,
 Qui lora restrictis lacertis
 Sensit iners: timuitque mortem
 Hinc, unde vitam sumeret aptius
 Pacem & duello miscuit. O pudor!
 O magna Carthago, probrosus
 Altior Italix rumis!
 Fertur pudicæ conjugis osculum,
 Parvosque natos, ut capitis minor,
 Ab se removisse, & virilem
 Torvus humi posuisse vultum:
 Donec labanteis consilio patres
 Firmaret auctor nunquam alias datos
 Interque morerentis amicos
 Egregius properaret exul,
 Atqui sciebat, quæ sibi barbarus
 Tortor pararet: non aliter tamen
 Dimovit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem
 Quam si clientum longa negotia
 Djudicata lite relinqueret,
 Tendens Venafranos in agros,
 Aut Lacedæmonium Tarentum.

AD ROMANOS.

ODE VI.

Corruptas sua atavis moris instellatur.

Delicta majorum immeritus lues,
 Romane, donec templa refeceris
 Fœdisque labanteis Deorum. &c
 Fœda nigro simulacra fumo,
 Dis te minorem quod geris, imperas:
 Hinc omne principium, huc refer exitum,
 Di multa neglecti dederunt
 Hesperix mala luctuosa.
 Jam bis moneses, & Pachori manus,
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros, & adjecisse prædam
 Torquibus exiguis renidet.
 Pene occupatam seditionibus
 Delevit urbem Dacus, & Athiops:
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Fœcunda culpe sæcula, nuptias
 Primum inquinavere, & genus, & domos:
 Hoc fonte derivata clades
 Inque patres, populumque fluxit.
 Motus doctæ gaudet Ionicos
 Matura virgo, & fugitur artibus:
 Jam nunc & incestos amores
 De tenero imeditatur ungui.
 Mox Juniores quarit adulteros
 Inter mariti vina: neque eligit,
 Cui donec impermissa raptim
 Gaudia luminibus remotis:

Sed iussa coram non sine conscio
 Surgit marito: seu vocat institor,
 Seu navis Hispanæ magister,
 Dedecorum pretiosus emtor.
 Non his juvenis orta parentibus
 Infecit æquor sanguine Punico:
 Pyrrhumque, & ingentem cecidit
 Antiochum, Annibalemque dirum:
 Sed rusticorum mascula militibus
 Proles, Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas, & severæ
 Marris ad arbitrium recessos
 Porrare fusteis, sel ubi montium
 Mutaret umbras, & juga demeret
 Bobus fatigatis, amicum
 Tempus agens abeunte curru.
 Damnosa quid non imminuit dies?
 Etas parentum pejor avis, tulit
 Nos nequiores, mox daturos
 Progeniem vitiosiore.

AD ASTERIEN.

ODE VII.

*Consolatur eam de viri sui absentia mustam, et
 sollicitam.*

Quid spes, Asterie, quem tibi candidi
 Primo restituent vere Favonii,
 Thyra merce beatum
 Constanti juvenem fide
 Gigen: ille notis actus ad Oricum
 Post insana Capræ sidera, frigidus
 Noctis non sine multis

In-

Insomnis lacrymis agit.
 Atqui sollicitæ nuntius hospitez
 Suspirare Chloen, & miseram tuis
 Dicens ignibus uri,
 Tentat mille vaser modis.
 Ut Proctum mulier perñda credalium
 Falsis impulerit criminibus, nimis
 Casto Bellerophonti
 Maturare necem, refert.
 Narrat pene darum Pelea Tartaro,
 Magnessam Hippolytem dum fugit abstinenti
 Et peccare docentis
 Fallax historias movet,
 Frustra: nam scopulis surdior Icaro
 Voces audit, adhuc integer. At, tibi
 Ne vicinus Enipeus
 Plus iusto placeat, cave.
 Quamvis non alius flectere equum scio:
 Aque conspicitur gramine Martio
 Nec quisquam citus æque
 Tusco denat atbeo:
 Prima nocte domum claude, neque in vias
 Sub cantu querulæ despice tibiz.
 Et te sæpe vocanti
 Duram, difficillimæ mane.

AD MÆCENATEM.

ODE VIII.

Cur Calendis Martiis, cum uxorem non habeat: nihilominus sacrificet, & equitatus jansen.

M Artis celestis quid agam Calendis,
 Quid velint flores, & aceræ thuris

Fle-

Plena, miraris, positusque carbo in
Cespite vivo,

Docte sermones utriusque linguae,

Voveram dulcibus epulas, & album

Libero caprum, prope funeratus

Aiboris ictu.

Hic dies, anno redeunte, festus,

Corticem astrictum pice dimovebit

Amphoræ, fumum bibere instituta

Consule Tullo.

Sume, Mæcenas, cyathos amici

Sospitis centum, & vigiles lucernas

Perfer in lucem: procul omnis esto

Clamor, & ira.

Mitte civileis super urbe curas

Oecidit Daci Cotisonis agmen

Medus infestis sibi luctuosus

Dissidet armis:

Servit Hispanæ veteris hostis ora:

Cantaber, sera domitus catena:

Jam Scythæ laxo meditantur arcu.

Cedere campis.

Negligens, ne qua populus laboret,

Parce privatus nimium cavere,

Dona præsentis cape lætus horæ, &

Linqe severa.

A D LYDIAM.

O D E I X.

Dialogus Horatii, & Lydia.

HOR. **D**onec gratus eram tibi,
Nec quisquam potior brachia candidæ

Ger-

Cervici juvenis dabatis
Persarum vigui rege beavior.

LYD. Donec non alliam magis

Arsisti, neque erat Lydia post Chloem

Multi Lydia nominis

Romana vigui clarior Ilia.

HOR. Me nunc Thressa Chloë regit,

Dulceis docta modos, & citharæ sciens

Pro qua non metuam mori,

Si parcent animæ fata superstiti.

LYD. Me torret face mutua

Thurini Calais filius Ornichis

Pro quo bis patiar mori.

Si parcent puero fata superstiti,

HOR. Quid si prisca redit Venus,

Diductosque jugo cogit aheneo?

Si flavâ excutitur Chloë,

Rejctæque patet janua Lydia?

LYD. Quamquam sidere pulchrior

Ille est, tu levior cortice, & improbo

Iracundior Adria

Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

I N LYCEN.

O D E X.

Ut posita duritia, aliqua ipsius misericordia capiat.

EXtremum Tanaim si biberes, Licæ,

Sevo nupta viro: me tamen asperas

Projectum ante fores objicere incolis

Plorares Aquilonibus.

Audis, quo strepitu janua, quo nemus

In-

Inter pulchra satum recta remugiat
 Ventis? & positus ut glaciis niveis
 Puro lumine Jupiter?

Ingratam Veneri pone superbiam:
 Ne currente retro funis eat rota.
 Non te Penelopea difficilem prociis
 Tyrrenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,
 Nec riuflus viola pallor amantium,
 Nec vir Pieria pellicæ saucius
 Curvat: supplicibus tuis

Parcas, nec rigida mollior æsculo,
 Nec Mauris animum mitior anguibus.
 Non hoc semper exit liminis, aut aquæ
 Cælestis patiens latus.

AD MERCURIUM.

O. D. E. X I.

*Ut ventus sine dillet, quibus Lyde stelli possit.
 Danaidum fabula.*

Mercuri, (nam te docilis magistro
 Movit Amphion lapides cantando)
 Tuque testudo resonare septem
 Callida nervis,

Nec loquax olim, neque grata, nunc &
 Divinum mensis, & amica templis,
 Dic modis, Lyde quibus obstinatas
 Applieat aureis:

Quæ velut Ioris equa trima campis,
 Ludit exultim, metuitque tangi,
 Nuptiarum expert, & adhuc protervo
 Cruda marieo.

Tu

Tu potes tigreis, comitibusque sylvæ
 Ducere: & rivos celeres morari.
 Cessit immanis tibi blandienti

Janitor aula

Cerberus: quamvis furiale centum
 Muniant angues caput, exeatque
 Spiritus teter, saniesque manet
 Ore trilingui.

Quin & Ixion, Tytiusque vultu
 Risit invito: stetit urna puillum
 Siccæ, dam grato Danaï puellas
 Carmine mulces.

Audiat Lyde scelus, atque notas
 Virginum poenas, & inane lymphæ
 Dolium fundo percuntis imo,
 Seraque fara,

Quæ manent culpas etiam sub Orcos
 Impiæ, (nam quid potuerit majus?)
 Impiæ sponso potuerit duro
 Perdere ferro,

Una de multis face nuptiali
 Digna perjurum fuit in parentem
 Splendide mendax, & in omne virgo
 Nobilis ævum:

Surge, quæ dixit juveni marito,
 Surge, ne longus tibi somnus, unde
 Non times, detur: socerum, & scelestas
 Falle sorores.

Quæ, velut noctæ vitulos leinx,
 Singulos (cheu) læcerant: ego illis
 Mollior, nec te feriam, neque intra
 Claustra tenebo.

Me pater sævis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci:

F

Me

Me vel extremos Numidarum in agros
Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt, & auræ,
Dum favet nos, & Venus: i secundo
Omne: & nostri memorem sepulcro
Scalpe querebam.

AD NEOBULEN.

ODE XII.

*Eam Hebræi adolescentis amore copiam, inertia se, &
desidia dedisse.*

Miserarum est, nec amori dare ludum, no-
que dulci

Mala vino lavere: aut exanimari metuentis
Patrum verbera linguæ.

Tibi qualum Cithereæ puer ales, tibi telas,
Operosque Minervæ studium aufert, Neobule,
Liparæ nitor Hebræi:

Simul undos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipso melior Bellecrophonte, neque pugno,
Neque segni pede victus:

Catus idem per apertum fugentis agitato
Grege cervos jaculari: & celer arcto latitantem
Fruticeto excipere aprum.

AD FONTEM BANDUSIAM.

ODE XIII.

Commendat ejus amantissimam,

O Fons Bandusie, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,

Cras

Cras donaberis hædo:
Cui frons turgida cornibus
Primis, & Venerem, & prælia destinati
Frustra: nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos,
Lascivi sovoles gregis.
Te fragrantis atrox hora Caniculæ
Nescit tangere: tu frigus amabile
Fessis vomere tauris
Præbes, & pecori vago.
Fies nobilium tu quoque fontium,
Me dicente, cavis impositam illicem
Satis, unde loquaces
Lymphæ desiliunt tuæ.

AD POPULUM ROMANUM.

ODE XIV.

*Cæsaris villæ canit, eamque sacrificiis, & festis
dapibus prosequi hortatur.*

Herculis ritu modo dictus, ó plebs,
Morte venalem petiisse laurum,
Cæsar, Hispana repetit Penateis
Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito
Prodeat, castis operata sacris:
Et soror clari ducis, & decoræ
Supplice vieta
Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. Vos, ó pueri, & puellæ
Jam virum experet, male inominatis
Parcite verbis.

F 2

Hic

Hic dies vere mihi festus atrox
 Eximec curas : ego nec tumultum,
 Nec mori per vim metuam, tenente
 Cæsare terras.

I, pete unguentum, puer, & coronas,
 Et cadum Marsi memorem duelli
 Spartacum si qua potuit vagantem
 Fallere testa.

Dic & argute properet Næra,
 Myrrhenum nodo cohibente crinem:
 Si per inuisum mora janitorum
 Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus,
 Litium, & rixæ cupidus protervæ,
 Non ego hoc ferrem callidus iuventa,
 Consule Planco.

IN CHLORIM VETULAM.

ODE XV.

*Ut saltem vetula nequitia, & Obidini modum
 consistant.*

UXor pauperis Ibei,
 Tandem nequitia fige modum tuæ,
 Famosisque laboribus
 Mauro propius desine funeri
 Inter ludere virgines,
 Et stellis nebulam spargere candidis,
 Non, si quid Pholoen satis,
 Et te, Chlori, decet: filia rectius
 Expugnat juvenum domos.
 Pulso Thyas uti concita tympano.

Illam

Illam cogit amor Nothi
 Lascivæ similem ludere capreæ:
 Te lanæ prope nobilens
 Tonæ Luceriam, non citharæ docent,
 Nec flos purpureus rosæ,
 Nec poti vetulam face tenuis cadi.

A D MÆCENATEM.

ODE XVI.

*Aura omnia parent. Horatius vero contentus est sua
 sorte, unde beatus exiit.*

Inclusam Danaen turris aenea,
 Robustæque fores, & vigilum canum
 Tristes excubiæ munierant satis
 Nocturnis ab adulteris:
 Si non Acrisium, virginis abdixit
 Custodem pavidum, Jupiter, & Venus
 Risissent: fore enim tutum iter, & patens,
 Converso in pretium Deo.
 Aurum per medios ire satellites,
 Et persumpere amat saxa, potentius
 Ictu fulmineo. Concidit auguris
 Argivi domus, oblucrium
 Demersa excidio: diffidit urbium
 Postas vir Macedo, & subruit æmulos
 Reges munitibus. Maneta navium
 Sævos illaqueant duces.
 Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorumque fames. Jure perhorruï
 Loti: conspicuum tollere verticem,
 Mæcenæ, equitum decus.

F 3

Quant-

Quanto quisque sibi plura negaverit,
 Ab Dis plura feret. Nil cupientium
 Nudos castra peto : & transfuga divitum
 Partem linquere gestio:
 Contemptæ dominus splendidior rei,
 Quam si quicquid arat impiger Appulus.
 Occultare meis diceret horreis
 Magnas inter opes inops.
 Puræ rivus aquæ, silvæque iugerum
 Paucorum, & segetis certa fides meæ,
 Fulgente imperio fertilis Africa
 Fallit sorte beator.
 Quamquam nec Calabæ mella ferunt apes,
 Nec Læstigonis Bacchus in amphora
 Languescit mihi, nec pinguis Gallicis
 Crescunt vellera pascuis.
 Importuna tamen pauperies abest:
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva cupidine
 Vectigalia porrigam:
 Quam si Mygdoniis regnum Halyætæi
 Campis continuem. Multa petentibus
 Desunt multa. Bene est, cui Deus obtulit
 Parca quod satis est manu.

AD ÆLIUM LAMIAM.

ODE XVII.

*Primum nobilitatem ipsius laudat, deinde admonet, ut
 se præparet ad diem crastinum, qui pluvius fore
 videbatur, hilariter exigendum.*

Æli, vetusto nobilis ab Lamo,
 (Quando & priores hinc Lamias ferunt

Denominatos : & nepotum
 Per memores genus omne fastos
 Auctore ab illo ducit originem,
 Qui formiarum moenia dicitur,
 Princeps, & innantem Maricæ
 Litoribus tenuisse litum,
 Late tyrannus) eras foliis nemus
 Multis, & alga litus inuill
 Demissa tempestas ab Euro
 Sterneret aquæ nisi fallit augur
 Annos cornix. Dum potes, aridum
 Compose lignum : eras genium mero
 Curabis, & porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

AD FAUNUM.

ODE XVIII.

*Deum siluestrem, infernum, & pestilentium precatur,
 ut per suos transiens agros, sibi, suisque
 ait propitiis.*

Faune, Nympharum fugientum amatos,
 Per meos fincis, & apica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Æquas alumnis:
 Si tener pleno cadit hædas anno,
 Larga nec desint Ventris sodali
 Vina crateræ: vetus ara multo
 Fumat odore.
 Ludit herboso pecus omne campo,
 Dum tibi Nonæ redeunt Decembres:
 Festus in pratis vacat otioso
 Cum bove pagus:

Inter audaceis lupus errat agnos,
Spargit agresteis tibi silva frondeis,
Gaudet inuisam pepulisse fossor
Ter pede terram.

AD TELEPHUM.

ODE XIX.

*Reprehendit eum, quod veterum historiarum studio de-
ditus, ea, quae ad hilariter, & iocunde ob-
servandum pertinent, negligat.*

Quantum distet ab Inacho.
Codrus, pro patria non timidus mori,
Narras, & genus Aiaci,
Et pugnae sacro bella sub Ilioi
Quo Chium pretio cadum
Mercentur, quis aquam temperet ignibus,
Quo praebente domum, & quora
Pelignis caeam frigorigibus, taces.
Da lunc prope novae,
Da noctis medie, da, puer auguris
Murenae: tribus aut novem
Miscentor cyathis potula comedis,
Qui Musas amat imparis,
Ternos ter cyathos armoitus petet
Vates: teis prohibet supra
Rixarum me toens, tempore Gratia
Nudis juncta sororibus,
Insanire juvat. Cur Bercynthis
Cessant flammis tibides
Cur pendet tacta fistula cum lyra
Parcenteis ego dexteris

Odi:

Odi: sparge rosas: audiatur invidus
Demencem strepitum Lycus,
Et vicina, seni non habilis Lyco,
Spissa te nitidum coma,
Puro te similem, Telephe, vespero,
Tempesta pete Chloce:
Me lentus Glycera torret amor mea.

AD PYRRHUM.

ODE XX.

Ne formosum Nearchum a sua meretricula abstrahat.

NON vides, quanto moveas periclo,
Pyrrhe, Getulae carulos lezere,
Dura post paullo fugies inaudax
Praelia rapto:
Cum per obstantes juvenum catervas
Ibit, insignem reperens Nearchum:
Grande certamen, tibi praeda cedat
Major, an illi.
Interim dum tu celestis sagittas
Promis, hac dentes acuit timendos,
Arbiter pugnae possisae nudo
Sub pede palmam
Fertur, & leni recreare vento
Sparsim odoratis humerum capillis
Qualis aut Nereus fuit, aut aquosa
Rapeus ab Ida.

AD

AD AMPHORAM.

ODE XXI.

Ex qua se in Corvini gratiam vinum cœlestium promptum ostendit, & occasione oblata vini laudes commemorat.

O Nara mecum, consule Manlio,
Seu tu querelas, sive geris jocos,
Seu rixam, & insanos amores,
Seu facilem, pis testis, somnum:
Quocumque lectum nomine Massicum
Servas, moveri digna bono dies
Descende, Corvino jubento
Promere languidiora vina.
Non ille, quamquam Socraticis madet
Sermonibus, te negligit horridus,
Narratur & prisci Caronis
Sape micro incaluisse virtus.
Tu lene tormentum ingenio admoves
Plerumque duro: tu sapientium
Curas, & arcanaum jocoso
Consilium ritegis Lyzo:
Tu spem reducis mentibus anxii,
Viresque, & addis coram pauperi,
Post te, nec iratos trementi
Regum apices, neque militum arma.
Te, Liber, & si lata aderit, Venus
Segnesque nodum solvere Gratia,
Vivæque producent lucernæ,
Dum rediens fugat astra Phœbus.

AD DIANAM.

ODE XXII.

Diana cœtetrat pinum villæ suæ propinquam, & quantans verris immolata sanguine arborem hanc asperavam se vocet.

Montium custos, pomorumque, Virgo,
Quæ laboranteis utero puellas
Ter vocata audis, adimisque letho,
Diva trifovinis:
Imminens villæ tuæ pinus esto:
Quam per exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

AD PHIDYLEM.

ODE XXIII.

Suadet, ut Deos puris manibus, & conscientia brevis alla visa tollat.

Cælo supinas si tuleris manus
Nascente luna, rustica Phidyle,
Si thure placaris, & horna
Fruge Læcis, avidaque porca
Nec pestilentem sentiet Africum
Fœcunda vitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam, quæ nivall pascitur Algido

Devota, quercus inter, & ilices,
 Aut crescit Albanis in herbis
 Vistima, pontificum securim
 Cervice tinget: te nihil attinet
 Tentare multa caede bidentium
 Parvos coronantem mariao
 Rore Deos, fragilique myrto.
 Immunis aram si tetigit manus:
 Non sumptuosa blandior hostia
 Mollivt aversos Penateis
 Farre pio, & saliete mica.

IN AVAROS.

ODE XXIV.

In avaros invenitur, qui domos domibus exinde edunt, in ipso etiam mari edificatus: tum tanta vultu adificia necessitate multis eas libere possint. Ad hac autem mala extirpanda, una cum prava illa augendi operi cupiditate, disciplina asperiori opus esse dicit.

Intactis opulentior
 Thesauris Arabum, & divitis Indiz,
 Carentis licet occupes
 Tyrthenum timpe tuis, & mare Apulicum
 Si figit adamantinos
 Summis verticibus dira necessitas
 Clavos: non animum metu,
 Non mortis lequicis expedit caput.
 Campestres melius Seythæ,
 Quorum plaustra vagas rite trahunt domos
 Vivunt, & rigidi Getæ.

Im.

Immetata quibus jugera liberas
 Fruges, & Cererem ferunt
 Nec cultura placet longior annua:
 Defunctumque laboribus
 Aquali recreat sorte vicarius.
 Illic matre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens:
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fudit adultero.
 Dos est magna parentum
 Virtus: & metuens alterius viri
 Certo fœdere castitas:
 Et peccare nefas, aut pretium est mori.
 O quis, quis volet impias
 Cæcis, & rabiem tollere civicam?
 Si quæret pater urbium
 Subscribi statuis: indomitam audeat
 Refrignare licentiam,
 Clarus postgenitis quatenus heu nefas,
 Virtutem incolumem odimus,
 Sublatam ex oculis quærimus invidi.
 Quid tristes querimoniz,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus
 Vana proficiunt: si neque fervidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Duratque gelu nives
 Mercatorem abigunt: horrida callidi
 Vincunt æquora navitz.
 Magnum pauperies opprobrium, jubet
 Quidvis & favere, & pati,
 Virtutisque viam deserere arduz.
 Vel nos in Capitolium,

Qvo

Quo clamor vocat, & turba faventium,
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides aurum, & inutile,
 Summi materiem mali,
 Mitramus, Scelerum si bene poenitet,
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa, & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Firmandæ studitis, Nescit equo rudis
 Hæreo ingenuus puer,
 Venarique timeet: Indere doctior,
 Seu Græco jubeat trocho,
 Seu malis vetita legibus alea:
 Cum perjura patris fides
 Consortem socium fallat, & hospites,
 Indignoque pecuniam
 Heredi propter, Scilicet improbe
 Crescunt divitiæ, tamen
 Curtæ nescio quid semper abest rei.

AD BACCHUM.

ODE XXV.

de Bacchi instinctu, assuauque concitatum, nova quædam, & inaudita de Augusto dicturam.

Quo me, Bacche, rapis tui (cus,
 Plenum) quæ in nemora, aut quos agor in spe-
 Velox mente nova? quibus.
 Aut ris egregii Cæsaris audiar
 Æternus meditans decus
 Stellis inserere, & consilio Jovis?
 Dicam insigne, recens, adhuc

Indictum ore alio. Non secus in jugis
 Edonis stupiat Evias,
 Hebrum prospiciens, & nive candidam
 Thracem, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen: ac mihi devio
 Rivos, & vacuum nemus
 Mirari libet. O Naiadum potens,
 Baccharumque valentium
 Proceras manibus vertere fraxinos.
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar. Dulce periculum est,
 O Lenæ, sequi Deum
 Cingentem viridi tempora pampino.

AD VENEREM.

ODE XXVI.

Se jam senem factum, rebus amatoris minus aptum exist.

Vixi puellis nuper idoneus,
 Et militavi non sine gloria:
 Nunc arma, defunctumque bello
 Barbiton hic paries habebit,
 Lævum marinx ubi Veneris lacus
 Custodit: hic, hic ponite lucida
 Funalia, & vesteis, & arcus
 Oppositis foribus minaccis.
 O, quæ beatam Diva tenes Cyprum, &
 Memphim carentem Sirbonis nive,
 Regina, sublimi flagello
 Tange Chloen semel arrogantem.

AD GALATEAM NAVIGATURAM.

ODE XXVII.

Deseret eam præcipue exemplo Europe.

Impios patris recinentis omen
 Ducat, & prægnans canis, aut ab agro
 Rava decuriens lupa Lænvinio,
 Fœtaque vulpes.
 Rumpit & serpens inter inscitatum,
 Si per obliquum similis sagitte
 Terruit mannos, Ego cui timebo
 Providus auspex,
 Antequam stanteis repetat paludes
 Imbrium divina avis imminuentum,
 Oscinem corvum prece suscitabo
 Solis ab ortu,
 Sis licet felix, ubicumque mavis,
 Et memor nostri, Galatea, vivas:
 Teque nec lævus veat ire picus,
 Nec vaga cornix.
 Sed vide, quanto trepidet tumulta
 Pronus Orion? ego, quid sic ater
 Adrix, novi, sinus: & quid albus
 Peccet Iapix.
 Hostium uxores, puerique cæcos
 Sentiant motus orientis Austri, &
 A quoris nigri semitum, & trementeis
 Verberè ripas,
 Sic & Entropè niveum doloso
 Credidit tauro latius at secatentem
 Belluis pontum, measque fraudeis
 Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, &
 Debite Nymphis opifex corceuz,
 Nocte subluseri, nihil astra præter
 Vidit, & undas.

Quæ simul centum tetigit potentem
 Oppidis Cretæ, Pater o relictum
 Filiz nomen, pietasque disit
 Victa furore!

Unde? quo veni? levis una mor est
 Virginum culpæ: vigilansne pio
 Turpe commissum? an vitio carentem
 Ludit imago

Vana, quæ porta fugiens eburna
 Somnium ducit? meliusne fluctus
 Ire per longos fuit: an recentis
 Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvenem
 Dedat iratæ, lacerare ferro, &
 Frangere enitar modo multum amati
 Cornua monstri.

Impudens, liqui patrios Penateis,
 Impudens Orcum moror, O Deorum
 Si quis hæc audis, utinam inter errrem
 Nuda leones.

Antequam turpis macies decentis
 Occupet malas, teneraque succus
 Desluat prædæ, speciosus quarto
 Pascere tigres.

Villis Europe, pater, urget absenti
 Quid mori cessas: potes hæc ab orno
 Pendulum, zona bene te secuta,
 Lædere collum.

Sive te rupes, & acuta letho
 Saxa delectant: age, te procellæ

Crede veloci: nisi herile mavis
 Carpere pensum
 Regius sanguis, dominæque tradi:
 Barbaræ pellex, Aderat quærenti
 Perfidum ridens Venus, & remissio
 Filius arcus:
 Mox ubi ludit satis: Abstinero,
 Dixit, irarum, calidæque rixæ:
 Cum tibi inavis lateranda reddet
 Cornua taurus.
 Uxor invidi Jovis esse nescis?
 Mitto singultus: bene ferre magnam
 Dixit fortunam: tua socius orbis
 Nomina ducet.

AD LYDEN.

ODE XXVIII.

Diem Neptuno sacrum hilariter exigendum esse.

Festo quid potius die
 Neptuni facias? prome reconditum,
 Lyde, strenua Cæcubum
 Munitæque adhibe vim sapientiæ.
 Inclinare meridiem
 Sentis: ac veluti steter volueris dies,
 Parcis desipere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.
 Nos cantabimus invicem
 Neptunum, & virideis Nereidum comas:
 Tu curva recines lyra
 Latonam, & celeris spicula Cythiæ:
 Summo carmine, quæ Cnidoa

Fulgenteisque tenet Cycladas, & Paphon
 Junctis visis coloribus,
 Dicitur: merita nos quoque nœnia.

AD MÆCENATEM.

ODE XXIX.

Invitas eum ad canam hilarum, publicis curi missis.

TYrrhena regum progenies, tibi
 Non ante verso lenè merum cado
 Cum flore, Mæcenæ, rosarum, &
 Pressa tuis balanis capillis
 Jamdudum apud me est. Eripe te moræ:
 Ne semper udum Tibur, & Æsulæ
 Declive contempleris arvom, &
 Telegoni juga parricidæ.
 Fastidiosam desere copiam, &
 Molem propinquam nubibus arduis
 Omitte mirari beatæ
 Fumum, & opes, serepirumque Romæ.
 Plerumque gratæ divitibus vices,
 Mundæque parvo sub lare pauperum
 Cœnæ, sine aulæis, & osero
 Sollicitam explicuere frontem.
 Jam clarus oculum Andromedæ patet
 Ostendit ignem: jam Procyon furit,
 Et stella vesani Leonis,
 Sole dies referente siccos.
 Jam pastor umbras cum grege languido,
 Rivumque fessus querit, & horridi
 Dumeta Sylvani: caretque
 Ripa vagis taciturna ventis.

Tu civitatem quis deceat status,
 Curas, & urbi sollicitus, times,
 Quid Seres, & regnata Cyro
 Bactra parent, Tanaisque discors.
 Prudens futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premis Dens
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. Quod adest, memento
 Componere æquus: cetera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etruscum
 In mare, nunc lapides adesos,
 Stirpisque raptas, & pecus, & domos
 Volvens una, non sine montium
 Clamore, vicinque silvæ
 Cum fera diluvies quietos
 Irritat amnis. Ille potens sui,
 Latiusque deget, cui licet in diem
 Dixisse: visi: cras vel atra
 Nube polui, pater, occupato,
 Vel sole puro: non tamen irritum
 Quotcumque retro est, efficit: neque
 Dissinget, infectumque reddet,
 Quod iugiens semi hora vexit.
 Fortuna saevo iata negotio, &
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alius benigna.
 Laudo manentem. Si ceteris quatit
 Pennas, resigno quæ dedit, & mea
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperum sine dote quæro,
 Non est meum, si mugiat Africa
 Mallus procellis, ad iustas preces

Decurrere, & votis pacisci,
 Ne Cypriæ Tyriæque merces
 Adant avaro divitiis mari.
 Tum me biremis præsidio scaphæ
 Tutum per Ægros tumultus
 Aura ferat, geminusque Pollux.

AD MELPOMENEN MUSAM.

ODE XXX.

Scribendis carminibus lyricis se melius consuluisset immortalitati nominis sui dixit, quam si obtulisset, ut sibi ærea statua, aut pyramides erigerentur. Præcipuamque laudis materiam fore innuit, quod primus ex Latinis in hoc carminum genere Græcos imitatus fuerit.

EXegi monumentum ære perennius,
 Regalique situ Pyramidum altius
 Quod non imber edat, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum.
 Non omnis moriar, multaque pars mei
 Vitabit Libitinam. Usque ego postera
 Crescæm laude recens: dum Capitolium
 Scandet cum tacita virgine pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepe Ausus,
 Et, qua pauper aquæ Daunus agrestium
 Regnator populorum, ex humili potens
 Princeps Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. Sume superbiam
 Quæsitam meritis, & mihi Delphica
 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

Q. HORATII
FLACCI
CARMINUM

LIBER IV.

O D E I.

Se iam ea etate esse, ut à rebus amaret, & carminibus iudicet, & veneret, alieno esse animo debeat, & tamen Ligurini vestano amore torret.

Incrimissa, Venus, diu
Rursus bella moves? parce, precor, precor.
Non sum qualis eram bonæ
Sub regno Cynaræ. Desine dulcium
Mater sæva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis tibi
Quo blandæ juvenum te revocant preces.
Tempestivus in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
Comissabere Maximi.
Si tortere jecur quæris idoneum.
Namque & nobilis, & decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium,
Late signa feret millicæ turæ.
Et quandoque potentior
Largi muneribus riserit æmuli,

Al-

Albanos prope te lacus
Ponet marmoream sub trabe citrea.
Illic plurima naribus
Duces thura: Iyraque, & Berecynthia
Delectabere tibia
Mixtis carminibus non sine fistula.
Illic bis pueri dic
Numen cum teneris virginibus tuum
Laudantes, pede cándido
In morem Salium, ter quærent humum.
Me nec femina, nec puer
Jam, nec spes animi credula mutui,
Nec certare juvat meo,
Nec vincere novis tempora floribus:
Sed cur heu! Ligurine, cur
Manat rara meas lacryma per genas?
Cur sacunda parum decoro
Inter verba cadit lingua silentio?
Nocturnis te ego somniis
Jam captum tenco, jam volucrem sequor
Ter per gramina Martii
Campi, te per æquas, dure, volubiles,

AD ANTONIUM JULUM, M. ANTONII
Triumviri filium.

O D E II.

Antiquus Poetas imitari periculosum est.

Pindarum quisquis studet æmulari,
Jule, cæcis ope Daxilææ
Niitur pennis, vitreo daturus
Nomina ponto.

G 4

Mon-

Monte decurrens velut aënis, imbre
 Quem super notas aluere ripas,
 Fervat, immensusque ruit profundo
 Pindarus ore,

Laurea donandus Apollinari,
 Seu per aëdæcis nova dithyrambos
 Verba devolvit, numerisque fertus
 Lege solutis.

Seu Deos, regesve canit, Deorum
 Sanguinem, per quos cecidere iusta
 Morte Centauri, cecidit tremende
 Flamma Chimææ:

Sive quos Elea domum reducit
 Palma celestis pugilante, equumve
 Dicit, & centum potiore signis
 Munere donat,

Ficili sponsæ juvenemve raptum
 Florat, & vireis, animumque, moresque
 Aureos educit in astra, nigroque
 Iavideæ Orco.

Multa Diræzæ levat eura cygnum,
 Tendit, Antoni, quotiens in altis
 Nubium tractus: ego apis Matinz
 More modoque

Grata carpentis thyma per laborem
 Plutimum circa nemus, ovidique
 Tiburis rivos, operosa parvus
 Cæmida fingo.

Concines majore Poeta plectro
 Cæsarem, quandoque trahet ferocem
 Per sacrum elivum, merita decorus
 Fronde, Sicambrosi

Quo nihil majus meliusve terris
 Fata donavere, bonique Divi,

Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
 Tempora priscaum.

Concines lætosque dies, & urbis
 Publicum ludum, super impetrato
 Fortis Augusti reditu, forumque
 Litibus orbam.

Tum meæ, (si quid loquor audiendum)
 Vocis accedet bona pars: & o Sol
 Pulcher, o laudande, canam, recepto
 Cæsare, felix.

Isque dum procedit, Io triumphæ,
 Non semel dicemus, Io triumphæ,
 Civitas omnis: dabimusque divi
 Thura benignis.

Te decem tantri, totidemque vacæ,
 Me tener solvet vitulus, relicta
 Marre: qui largis juvenescit herbis
 In mea voca:

Fronte curvatos imitatus igneis
 Tertium Lunæ referentis ortum,
 Qua notam duxit, niveus videri,
 Cetera fulvus.

AD MELPOMENEM.

ODE III.

*Se natum esse ad poetice, & suisque beneficio nominis
 immortalitatem, & gloriam consecutum esse.*

Quem tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,
 Illum non labor Isthinius
 Clarabit pugilem: non equus impiger

Curru duces Achaico
 Victorem, neque res bellica Delii
 Ornatus foliis tuceum,
 Quod regum tumidas contuderit minas,
 Ostendit Capitolio:
 Sed, quæ Tibur aquæ fertile præfluunt,
 Et spissæ nemorum comæ,
 Fingent Aëlio carmine nobilem.
 Romæ principis urbium
 Dignatur soboles inter amabileis
 Vatum ponere me choros:
 Et jam dente minus mordeor invido.
 O testudinis auræ
 Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperati
 O mutis quoque piscibus
 Donatura cygni, si libeas, sonum:
 Totum muneri hoc tui est,
 Quod monstror digito prætereuntium
 Romæ hæcæ fidicen lyæ:
 Quod spiro, & placeo (si placeo) tuum est.

A D R O M A M.

O D E IV.

Drusi Neronis, qui fuit Augusti Cesaris privignus, victorias de Rhætis, & Vindellicis celebrat. Quin etiam Claudii Neronis facta quædam facta commemorat.

Qualem ministrum fulminis alicem,
 (Cui rex Deorum regnum in aëis vagas
 Permisit, expertus fidelem
 Jupiter in Ganymede flavo)
 Olim juvenas, & patrius vigor

Nido laborum propulsi inscium
 Vernique, jam nimbus remotis,
 Insolitos docuere nisus
 Venti paventem: mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus
 Nunc in reluctanteis dracones
 Egit amor dapis, atque pugna
 Qualemve lætis caprea pascuis
 Insenta, fulvæ marris ob ubere,
 Jam lacte depulsam leonem,
 Dente novo peritura vidit:
 Videre Rhætis bella sub Alpibus
 Drosom gerentem, & Vindelici: quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi
 Dextras obarmer, quærere distuli
 Nec scire fas est omnia sed diu,
 Lateque victrices cæteræ
 Consiliis juvenis revictræ
 Sensere, quid mens sit, quid indoles
 Nutrita sanctis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Neronis.
 Fortes creantur fortibus, & bonis
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus: neque imbellem feroces
 Progenerant aquilæ columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Reliquæ cultus pectora roborant:
 Utcumque defecere mores,
 Dedecorant bene tata culpa.
 Quid debeas, o Roma, Neronibus,
 Testis Mæsurum fumen, & Asdrubal,
 Devictus, & pulcher fugatis

Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus alma risit adores
 Dirus per urbeis Afer ut Italas.
 Ceu flamma per tædas, vel eurus
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, & impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana Deos haduere rectos,
 Dixitque tandem perfidus Annibal,
 Cervi, luporum præda rapacium,
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere, & effugere est triumphus.
 Gens, quæ cremato fortis ab illo
 Jactata Tuscis æquoribus, sacra,
 Natosque, matrosque patres
 Pertulit Ausonias ad urbeis,
 Dosis ut illex tonsa bipennibus
 Nigræ feraci frondis in Alcido.
 Per dama, per cædeis, ab ipso
 Ducit opes animunque ferro.
 Non hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculems
 Monstrumve submisere Colchi
 Majus, Echionæve Thebræ.
 Merses profundo, pulchrior evenit:
 Lucere, multa prouit integrum
 Cum laude victorem, geritque
 Prælia conjugibus loquenda.
 Carthagini jam non ego nuntios
 Mittam superbos: occidit, occidit
 Spes omnis, & fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interempto.
 Nil Claudæ non perficiunt manus

-Quas

Quas & benigno numine Joviter
 Defendit, & curæ sagaces
 Expediunt per acuta belli.

AD AUGUSTUM.

ODE V.

Ut tandem in urbem redem.

Divis orte bonis, optime Romulæ
 Custos gentis, ades jam nimium diu:
 Marurum reditum pollicitus Patrum
 Sancto concilio, redi.
 Lucem redde tuæ, dux bonæ, patriæ:
 Instar veris enim vultus ubi tuus
 Affulsit populo, gratior it dies
 Et soles melius nitent.
 Ut mater juvenem, quem Notus invido
 Flatu Carpathii trans maris æquora
 Cunctantem spatio longius annuo
 Dulci distinct a domo,
 Votis, ominibusque, & precibus vocat
 Curvo nec faciem liore dimover:
 Sic desideris icta fidelibus
 Quarit patria Cæsarem.
 Tutas hos etenim rura perambulat:
 Nutrit farra Ceres, almaque Faustitas,
 Pacatum volitant per mare navitæ:
 Culpam metuunt fides:
 Nullis polluitur casta domus stupris:
 Mos, & lex maculosum edomuit nefas.
 Laudantur simili prole puerperæ:
 Culpam panna premitt comæ.

Quis

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?
 Quis Germania quos horrida parturit
 Forus? in columi Casare, quis fera
 Bellum curret Iberix?

Condit quisque diem collibus in suis,
 Et vitem viduas ducit ad arbores:
 Hinc ad vina venit lætus, & alteris

Te mensis adhibet Deum:
 Te multa prece, te prosequitur mero
 Defuso pateris: & Laribus tuum
 Miscet numen; uti Græcia Castoris,

Et magni memor Herculis,
 Longas o utinam, dux bone, ferias
 Præstes Hesperix: dicimus integro
 Sicii mane die, dicimus uvidi,

Cum Sol Oceano subest.

IN APPOLLINEM, ET DIANAM.

O D E VI.

Carmen seculare.

Dive, quem proles Niobæ magnæ
 Vindicem linguæ, Tityosque raptor
 Sensit, & Trojæ prope victor olæ
 Phœbus Achilles,

Ceteris major, tibi miles impar:
 Filius quamvis Thetidis marinæ
 Dardanas turreis quateret tremenda
 Cuspide pugnaæ.

Ille, mordaci velut icæta ferro
 Pinus, aut impulsa cupressus euro,
 Procidit læte, posuitque collum in
 Pulvere Tenacro.

Ille

Ille non inclusus equo Minervæ
 Sacra mentio, male feriatos
 Troas, & lætam Priami choræ
 Falleret aulam:

Sed palam captis gravis, heu nefas, heu!
 Nescio fari pueros Achivis
 Ureret flammis, etiam latentem
 Matris in alvo:

Ni tuis flexus Venerisque gratæ
 Vocibus, Divum pater annuisset
 Rebus Ænex potiore ductos
 Alite muros.

Doctior argute fidicen Thalix
 Phœbe, qui Xantho lavis amne criniss,
 Daunix di fende decus camæne
 Levis Agæu.

Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
 Carminis, nomenque dedit poetæ.
 Virginum primæ, puerique claris
 Patribus orti,

Delix tutela Deæ, fugacis
 Lincas, & cervos cohibentis arcu,
 Lesbium servare pedem, meique
 Pollicis ictum:

Rite Latonæ puerum canentes,
 Rite crescentem face Noctilucam,
 Prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menseis.

Nupta jam dicēs: ego Dis amicum,
 Sæculo festas referente lucas
 Reddidisti carmen; docilis nodorum
 Vatis Horati.

AD

AD L. MANLIUM TORQUATUM.

ODE VII.

*Veris adventu, & æqua omnibus hominibus moriendi
conditione sine spe revertendi, cœmianque rerum
mutatione, & vicissitudine propozita, invitât ad
hilariter & jucundeque vivendum.*

Diffugere nives : redeunt jam gramina campis,
Arboribusque comæ:
Mutat terra vices, & decrescentia ripas
Flumina prætereunt:
Græcia cum Nymphis, geminisque sororibus audent
Ducere nuda choros.
Immortalia ne spes monet annus, & ælimum
Quæ rapit hora diuin.
Frigora mutescunt zephyris : ver proterit æstas,
Interitura, simul
Pomifer autumnus fruges effudit : & mox
Beuma recurrit inætas.
Damna tamèn celeres reparant cœlestia Luna:
Nos ubi decidimus,
Quo patet Aneas, quo Tollas dives, & Ancus,
Pulvis, & umbra sumus.
Quis scit, an adiciant hodiernæ crastina summx
Tempora Di superi?
Cuncta manus avidas fugient herodis, amico
Quæ dederis animo.
Cum semel occideris, & de te splendida Minos
Fecerit arbitria,
Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
Restituet pietas,

Infer-

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
Liberat Hyppolytum:
Nec Lethæa valet Theseus abrumpere caro
Vincula Pirithoo.

AD MARCIUM CENSORINUM.

ODE VIII.

*Nihil est, quod homines magis immortales reddere possit,
quam Poetarum carmina.*

Donarem pateras, gratæque commodus,
Censorine, meis eræ sodalibus
Donarem tripodas, præmia fortium
Græcorum : neque ut pessima munerum
Ferres, divite me scilicet artium
Quas aut Parthasius protulit, aut Scopas
Hic saxo, liquidis ille coloribus
Sellers nunc hominem ponere, nunc Deum,
Sed non hæc mihi vis nec tibi talium
Res est, aut animus deficiarum egens.
Gaudes carminibus : carmina possumus
Donare, & pretium dicere muneris.
Non incisa notis marmora publicis,
Per quæ spiritus, & vita redit bonis
Post mortem ducibus, non celerè fugæ,
Rejectæque retrorsum Annibalis minæ
Non incendia Carthaginiæ impis,
Ejus qui donica nomen ab Africa
Lucretus redidit, clarius indicant
Laudes, quam Calabæ Pierides : neque
Si chartæ silcant quod bene feceris,
Mercedem tuleris : quis foret Iliæ,

H

Ma-

Mavortisque puer, si tacuit aetas
 Obscuret meritis invida Romuli:
 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude vitium Musa vetat mori,
 Cælo Musa beat. Sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules:
 Clarum Tyndaridæ sidos ab infimis
 Quassas eripiunt æquoribus rateis:
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber vota bonos ducite ad exitus.

AD MARCUM LOLLIIUM.

ODE IX.

Scilicet tua nunquam interitura. sine parturum ope virtutem oblivione sempiterna defera. Se tuis verbis res à Lollio gratas memoria proditura. Laus constantie, & ceterarum virtutum.

NE forte credas interitura, quæ
 Longe sonantem natus ad Ausidum
 Non ante vulgatas per arces
 Verba loquor socianda choris.
 Non, si priores Mæonios tener
 Seculis Homerus, Pindarica latent,
 Cæque, & Alcæi minaces,
 Stesichorique graves Camæenæ
 Nec, si quid olim lusit Anacreon,
 Delevit ætas: spirat adhuc amor,
 Vivuntque commissi calores
 Æoliz fidibus puellæ.

Non

Non sola comptos arsit adulteri
 Crineis, & aurum vestibus illitum
 Mirata, regalisque cultus,
 Et comites, Helene Lacæna:
 Primusve Teucer tela Cydonio
 Direxit arcu: non semel Ilíos
 Vexata: non pugnavit ingens
 Idomeneus, Schenelusve solus
 Dicenda Musis prælia: non serox
 Hæctor, vel acer Deiphobus graveis
 Excepit ictus pro pudicis
 Conjugibus, puerisque primus:
 Vitæe fortes ante Agamemnona
 Multi, sed omnes illacrymabiles
 Urgentur, ignotique longa
 Noctæ, carent quia vate sacro.
 Præillum sepulcræ distat inertix
 Celata virtus. Non ego te meis
 Charis inornatum silebo.
 Totve tuos patiar labores
 Impune, Lolli, carpere lividas
 Obliviones. Est animus tibi,
 Rerumque prudens, & secundis
 Temporibus, dubiisque reclusus
 Viudex avare fraudis, & abstinent
 Ducentis ad se cuncta pecuniz,
 Consulque non unius animi
 Sed quæries bonus, atque fidus
 Iudex honestum prætulisti utili, &
 Rejecit alto dona potentium
 Vultu, per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.
 Non possidentem multa vocaveris
 Recte beatum: rectius occupat

H 2

No-

Nomen bestæ, qui Deorum
Muneribus sapienter uti,
Duramque caller pauperiem pati,
Pejusque letho flagitium timet.
Non ille pro charis amicis,
Aut patria timidus perire.

AD LIGURINUM.

ODE X.

*Or, dum per ataxem licet, fruatur forma tua bona:
aliqui fore, ut ipsum sero punirent: cum flux
ille ataxi exaruerit.*

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus potens
Inesperata tur cum veniet pluma superbia:
Et quæ nunc humeris involitant, deciderint comæ,
Nunc & qui color est puniceæ flore prior rosæ,
Mæneus, Ligurine, in faciem vesteris hispidam:
Dices heu (quoties te in speculo videris alterum)
Quæ mens est hodie, cæcæ eadem non puero fuit?
Vel cur his animis incolentes non redeunt genat

AD PHYLLIDEM.

ODE XI.

*Die natali Mæneus, qui erat Id. Apr. invitat
eam ad epulas.*

EST mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus: est in hortu,
Phylli, nec tendis apium coronis,
Est hederæ vis

Mul-

Multa, quæ erincis religata fulges:
Ridet argento domus: aræ castis
Vincta verbenis avet immolato
Spargier agno:

Cuncta festinat manus: huc, & illuc
Cursante mixta pueris puellæ:
Sordidum flammæ trrepidant rotantes
Verrice fumum.

Ut tamen noris, quibus advocetis
Gaudiis: Idus tibi sunt agenda,
Qui dies mensem Veneris marinx
Findit Aprilem:

Jure solemnis mihi, sanctiorque
Pene natali proprio: quod ex hac
Luce Mæneus meus affluenteis
Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit
(Non tur sortis juvenem) puella
Dives, & lasciva, tenetque grata
Compede vincium.

Terret ambustus Phaeton avaras
Spes: & exemplum grave præbet ales
Pegasus terrenum equitem gravatus
Bellerophonem,

Semper ut te digna sequere: & ultra
Quam licet sperare nefas putando,
Dispare vites. Age jam meorum
Finis amorum,

(Non enim posthac alia calebo
Femina) condisce modos, amanda
Voce quos reddas: immuentur atræ
Carminæ turæ.

H 3

AD

AD VIRGILIUM.

ODE XII.

*Describit veris adventum, & Virgilium ad comovium
sub conditione invitat.*

JAM veris comites, quæ mare temperant,
Impellunt animæ linteæ Thraciz:
Jam nec prata rigens, nec fluvii strepunt
Hiberna nive turgidi:
Nidum ponit, Iryu scilicet gement,
Infelix avis, & Cæciopix domus
Æternum opprobrium, quod male barbaras
Regem est ulta libidines,
Dicunt in tencro gramine pinguium
Custodes ovium carmina fistula:
Delectantque Deum, cui pecus, & nigra
Colles Arcadiæ placent.
Adduxere sicim tempora, Virgili:
Sed praxum Calibus ducere Liberum
Si gestis, juvenum nobilium cliens,
Nardo vina mereberis,
Nardi parvus onyx cliciet cadum,
Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
Spes donare novas largus amaraque
Curarum eluere efficit,
Ad quæ si properas gaudia, cum tua
Velox merce veni: non ego te meis
Immunem meditor cingere poculis,
Plena dives ut in domo.
Verum pone moras, & studium luerit
Nigrorumque memor, dum licet, ignium,

Misce stultitiam consillis brevem:
Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN.

ODE XIII.

*Insultat ei, quod jam anus fiat, & libidine flagrans
conveniat a juvenibus.*

AUdivere, Lyce, Di mea vota, Di
Audivere, Lyce. Es anus, & tamen
Vis formosa videri,
Ludisque, & bibis impudens:
Et cantu tremulo pota cupisinem
Lentum sollicitas. Ille virentis, &
Doctæ psallere Chiz
Pulchris excubat in genis,
Importunus enim transvolat aridos
Quercus, & refugit te, quia luridi
Dentes, te quis tuge
Turpant, & capitis nives.
Nec Cox referunt jam tibi purpura,
Nec cari lapides tempora, quæ semel
Necis condita fastis
Includit volucris illic.
Quo fugit Venus? heu! quove color decens
Quo motus? quid habes illic, illius,
Quæ speabat amores,
Quæ me surperat mihi
Felix post Cynaram, notque & artium
Gratarum facies: sed Cynaræ brevis
Annos fata dederunt,
Servatura diu patrem

Cornicis vetula temporibus Lycent
 Poscat ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

AD AUGUSTUM.

ODE XIV.

*A Senata, populoque Romano honoris Augusto tribuit non
 possunt, qui virtutes ejus aequare valent.*

QUAE cura Parrum, quaeve Quiritium
 Plenis honorum muneribus tuas,
 Auguste, virtutes in xvum
 Per titulos, memioresque fastus
 Aeterni? o, qua sol habitabilis
 Illustrat orat, maxime principum,
 Quem legis expertes Latine
 Vindelici didicere super,
 Quid Marte posses. Milite nam mo-
 Drusus Genauos. implacidum genus,
 Breunosque velocis, & aereis
 Alpibus impositas tremendis
 Depexit acer plus vice simplici
 Major Neronum mox grave praelium
 Commisit, immanesque Rhetos
 Auspiciis pepulit secundis:
 Spectandus in cestamine Martio,
 Devota morti pectora libera
 Quantis fugaret ruinis,
 Indomitus prope qualis undas
 Exeret Ausser, Pleiadum choro
 Scindente nubis impiger hostium.

Vexare turmas, & sumentem
 Mittere equum medios per igneis,
 Sic tauriformis voluit Ausibus
 Qua regna Dauni praefluit Appuli.
 Cum saevit, horrendamque cultis
 Diluviem miniat agris
 Ut barbarorum Claudius agmina
 Ferrata vasto diruit impetu,
 Primosque, & extremos merendo
 Stravit humum sine clade victori:
 Te copias. te consilium, & tuos
 Praebente Divos: nam tibi, quo die
 Portus Alexandria suppet,
 Et vacuam patefecit sulam,
 Fortuna lustris prospera tercio
 Belli secundos reddidit exiens,
 Laudemque, & optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit:
 Te Cantaber non ante domabilis,
 Medusque, & Indus, te profugus Scythae
 Miratur, o tu sola praesens
 Italiae, domitque Romae
 Te fontium qui celae origines
 Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,
 Te belluosus, qui remotis
 Ostrepit Oceanus Britannis,
 Te non paventes funera Galliae,
 Duraeque tellus audit Iberiae:
 Te exae gaudentes Sicambri
 Compositis venerantur armis.

AUGUSTI LAUDES.

ODE XV.

*Se non esse identem ad canenda Lyricis carmina
Augusti encomia.*

Phœbus volentem prælia me loqui.
Victas & urbes, increpuit Lyra,
Ne parva Tyrrenum per æquor
Vela darem. Tua, Cæsar, atas
Fruges & agris rettulit uberes,
Et signa nostro restituit Jovi
Derepta Parthorum superbis
Postibus, & vacuum duellis
Janum Quirini clausit, & ordinem
Rectum evaganti fræna licentiae
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit arces:
Per quas Latinum nomen, & Italæ
Crevere vires. fama que, & imperi
Potestas majestas ad ortum
Solis, ab Hesperio cubili,
Custode rerum. Cæsar, non furor
Civilis, aut vis exigit otium
Non ira, quæ procludit enses,
Et miseris inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpunt Julliæ: non Getæ,
Non Seres, insilive Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosque & profectis lucibus, & sacris,
Inter jocosæ munera Liberi,

Cum

Cum prole, matronisque nostris,
Rite Deos prius appeccati,
Virtute sanctos more patrum duces,
Lydis remisto carmine tibiis
Trojamque, & Anchisen, & almæ
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII
FLACCI
EPODON
LIBER.
AD MÆCENATEM.
ODE I.

*Mæcenati ad bellum Asiaticum profecturæ cantilem te
offert, non tam, quod præstantia tua quicquam com-
modi sit ei allaturus, quam quod minus de salute
ejus sollicitus sit futurus.*

IBis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire, Mæcenis, tuos
Quid nos, quibus te vita si superstitæ
Jucunda si contra, gravis
Utrumne jussi persequerentur otium
Non dulce, ni tecum simul

An

AUGUSTI LAUDES.

ODE XV.

*Se non esse identem ad canenda Lyricis carmina
Augusti encomia.*

Phœbus volentem prælia me loqui.
Victas & urbes, increpuit Lyta,
Ne parva Tyrrenum per æquor
Vela darem. Tua, Cæsar, atas
Fruges & agris restituit uberes,
Et signa nostro restituit Jovi
Derepta Parthorum superbis
Postibus, & vacuum duellis
Janum Quirini clausit, & ordinem
Rectum evaganti fræna licentiae
Injecit, emovitque culpas,
Et veteres revocavit arces:
Per quas Latinum nomen, & Italæ
Crevere vires. famaque, & imperi
Potestas majestas ad ortum
Solis, ab Hesperio cubili,
Custode rerum. Cæsar, non furor
Civilis, aut vis exigit otium
Non ira, quæ procludit enses,
Et miseris inimicat urbes.
Non qui profundum Danubium bibunt,
Edicta rumpunt Julliæ: non Getæ,
Non Seres, insilive Persæ,
Non Tanaim prope flumen orti.
Nosque & profectis lucibus, & sacris,
Inter jocosæ munera Liberi,

Cum

Cum prole, matronisque nostris,
Rite Deos prius appeccati,
Virtute sanctos more patrum duces,
Lydis remisto carmine tibiis
Trojamque, & Anchisen, & almæ
Progeniem Veneris canemus.

Q. HORATII
FLACCI
EPODON
LIBER.
AD MÆCENATEM.
ODE I.

*Mæcenati ad bellum Asiaticum profecturæ cantilem te
offert, non tam, quod præstantia tua quicquam com-
modi sit ei allaturus, quam quod minus de salute
ejus sollicitus sit futurus.*

Ibis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire, Mæcenis, tuos
Quid nos, quibus te vita si superstitæ
Jucunda si contra, gravis
Utrumne jussi persequerentur otium
Non dulce, ni tecum simul

An

An hunc laborem mente lacuri, deceat
 Qua ferre non molleis viros?
 Feremus: & te vel per Alpium iuga,
 Inhospitalem & Caucasum,
 Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
 Forti sequemur peritorem.

Roges, tuum labore quid iuven meo,
 Imbellis, ac firmus parum?

Comes mihi sine futuris in metu,
 Qui maior absenteis habet:

Ut assidens implumbus pullis avis
 Serpentium allapsus timer

Magis restitit: non, uti sit, auxili
 Latura plus presentibus.

Libentes hoc & omne millebent
 Bellum in tur spem gratia:

Non ut iuvenis illigata pluribus
 Aratra nitentur mea:

Pecus sive Colabris ante sidus fervidum
 Lucana mutet pascuis:

Neque ut sopini villa cadens Tusculi
 Circa tangat moenia,

Satis superque me benignitas tua
 Ditavit: o haud paravero,

Quod aut avarus ut Chremes terra premam
 Discinctus aut perdam: ut nepos.

ODE II.

*Variar vlti ruxica laudes hae ode complectitur: pra-
 sertim vero ab animi tranquillitate, & fragilliti-
 tate eam laudat.*

Beatu ille, qui pro cul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,

Paterna rura bobus exerceat suis,
 Solutus omni fenore?

Neque excitatur classico miles tracti,
 Neque horret iratum mares

Forumque viciat, & superba civium
 Potentiorum limina.

Ergo aut adulta vitium propagine
 Alta maritat populos;

Inurilesve falce ramos amputans,
 Feliciores inserit

Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat erranteis greges:

Aut pressa puris mella condit amphoris
 Aut tondet infirmas ovis.

Vel, cum decorum micibus pomis caput
 Autumnus agris extulit,

Ut gaudet insitiva descerpens pyra,
 Certantem & uvam purpura,

Qua muneretur te, Priape, & te, pater
 Sylvane, tutor finium!

Liber jacere modo sub antiqua illice,
 Modo in tenaci gramine:

Labuntur altis interem rivis aquae
 Queruntur in silvis aves:

Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.

At cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbreis, nivesque comparat,

Aut trudit acreis hinc, & hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas

Aur amite levi rara sequit scitia,
 Turdis edacibus dolosa

Pavidumve leporem, & advenam laqueo graem,
 Jucunda captat praemia.

Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hæc inter obliuiscitur?
 Quod si pudica mulier in partem iueat
 Domum, atque dulcis liberos,
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Perniciis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum
 Lassi sub adventum viri,
 Claudensque textis cratibus lætum pecus,
 Distenta siccæc uberas
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inempras apparet
 Non in Lærina iuuerint conchyliâ,
 Magisve rhombus, aut scari,
 Si quos Eois innotata fluctibus
 Hycms ad hoc vertat mare.
 Non Afra æpis descendat in ventrem meum.
 Non Attagen Ionicus
 Juncundior, quam lecta de plinguissimis
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba Lapathi prora amantis, & gravi
 Malvæ salubres corpori,
 Vel agna festis cæsa Terminalibus,
 Vel hocuis creptus lupo,
 Has inter epulas, ut iuvat pastas ovis
 Videre properantis domum!
 Videre fessos vomerem inversum boves
 Collo trahentis languidov
 Positosque vernas, ditis exatrem domus,
 Circum residentis Lareis!
 Hæc ubi locutus sœnerator Alphius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem redegeit Idibus pecuniam
 Quærit Cafendis ponere.

AD MÆCENATÈM.

ODE III.

Alibi detentatio.

Parentis olim si quis impia manu
 Senile guttur fregerit,
 Edat cicuris allium nocentius.
 O dura messorum illia!
 Quid hoc veneni sævie in præcordiis:
 Num viperinus his cruor
 Incoctus herbis me fefellerit an malas
 Canidia tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omnis candidum
 Medea mirata est ducem,
 Ignota tauris illigaturum juga,
 Perunxit hoc Iasonem:
 Hoc delibutis ultra donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam siderum insedit vapor
 Sirculose Apuliz:
 Nec manus humeris efficacis Herculis
 Inarsit æstuosius,
 At si quid unquam tale concupiveris,
 Jocosæ Mæcenæ, precor,
 Manum puella savio opponat tuo,
 Extrema & in sponda cubet.

IN MENAM LIBERTUM POMPEII MAGNI.

O D E IV.

In ejus, ex mutata conditione, arrogantiam involvitur.

LUpis, & agnis quinta sortico obtigit,
 Tecum mihi discordia est,
 Ibericis peruste funibus latus,
 Et crura dura compece.
 Licet superbus ambules pecunia,
 Fortuna non mutat genus.
 Videsne sacram mentient te viam
 Cum his trium ulnarum toga,
 Ut ora vertat huc & huc euntium
 Libertima indignatio
 Sectus flagellis hic triumphalibus
 Præconis ad fastidium,
 Arat Falerni mille fundi jugera,
 Et Appiam manais terit?
 Sedilibusque magnus in primis equis,
 Othone contempto, sedet?
 Quid attrinet tot ora navium gravi
 Rosstrata duci pondere
 Contra latrones, atque servilem manum
 Hoc, hoc tribuno militum.

IN

IN CANIDIAM.

O D E V.

Loquentem inducit puerum quendam, quem aliqua virtute sub terra defoderat mentis sensus, sane necandum, ut ex ejus jecore, & medulla, poculum amatorum conficerent. Hujus precos primam, deinde imprecationem ad verum eas detulit. Existimatur autem Canidiam Canidia nomine significare.

AT, ó Deorum quidquid in cælo regit
 Terras, & humanum genus:
 Quid iste fert tumultus? & quid omniaum
 Vultus in unum me truces?
 Per liberos te, si vocata partibus
 Lucina veris assuit:
 Per hoc inane purpuræ decus precor,
 Per improbaturum hæc Jovem.
 Quid ut noverca me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua?
 Ut hæc trementi questus ore consistit
 Insignibus ratis puer.
 Impube corpus, quale posset impia,
 Mollire Tracum pectora:
 Canidia brevibus implicata viperis
 Crineis, & incomptum caput,
 Juber sepulcreis caprificos erutas,
 Juber cupressus funebreis,
 Et uncta curpis ova ranz sanguine,
 Plumamque nocturnæ strigis.
 Herbasque, quas lolcos, atque Iberia
 Mitterit venenorum ferax,

I

Hc

Et ossa ab ore rapta jejuna canis
 Flammas aduri Colchicis,
 At expedita Sagana per totam domum
 Spargens avernales aquas,
 Horret capillis ut marinus asperis
 Echinus, aut Laurens aper,
 Abacta nulla Veja conscientia,
 Ligonibus datus humum
 Exhaurebat ingemens laboribus:
 Quo posset infossus puer
 Longo die bis, terque mutata dapis
 Inemori spectaculo:
 Cum prominere ore, quantum extant aqua
 Suspensa mento corpora:
 Exesa uti medolla, & aridum jecur
 Amoris esset poculum
 Intermitato cum semel fixa cibo
 Intrabuissent pupula:
 Non defuisse masculæ libidinis
 Ariminensem Foliæ,
 Et otiosa credidit Napolis,
 Et omne vicinum oppidum:
 Quæ sidera excantata voce Thessala,
 Lanamque celo deripit.
 Hic irresectum seva dente livido
 Candida rodens pollicem,
 Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
 Non infidelis arbitra
 Nox, & Diana, quæ silentium regis,
 Arcana cum sunt sacra
 Nunc nunc adeste: nunc in hostileis domos
 Iram: atque numen vertite:
 Formidolosis dum latent silvis feræ
 Dulcis sopore languida,

Semen, quod omnes rideant, adulterum
 Latent Suborrantæ canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
 Mæx laborarunt manus.
 Quid accidit? cur dira barbaræ mias
 Venena Medæ valent?
 Quibus superbam fugit alta pellicem
 Magi Creontis filiam:
 Cum palla, tabo munus imbutum, novam
 Incendio nuptam abstulit.
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
 Radix fessillit me locis.
 Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicem.
 Aha! solutus ambulat veneficæ
 Scintillæ carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus,
 (O multa fleturum caput!)
 Ad me recurre: nec vocata mens tua
 Marsis redibit vocibus:
 Majus parabo: majus infundam tibi
 Fastidienti poculum.
 Priusque cælum sidet inferius mari,
 Tellure projecta super:
 Quam non amore sic mei flagres, uti
 Bitumen atris ignibus,
 Sub hæc puer jam non ut ante, mollibus
 Lenire verbis impias:
 Sed dubius unde rumperet silentium,
 Misit Thyesteas preces.
 Venena, magnum fas, nefasque, non valent
 Convertere humanam vicem.
 Diris agam vos: dira detestatio
 Nulla expiatur victima.

Quin, ubi perire jussus exspiravero,
 Nocturnus occurram furoribus
 Petamque vultus umbra corvis unguibus;
 Quæ vis Deorum est Manium:
 Et inquietis assidens præcordiis,
 Pavore somnos auferam.
 Vos turba vicatim hinc hinc & saxis petens,
 Contundet obscenas anus.
 Post insepulta membra differant lupi,
 Et Exquiline alite alites.
 Neque hoc parentis, heu mihi superstitis
 Effugerit spectaculum.

IN CASSIUM SEVERUM, POETAM
 maledicum.

O D E VI.

Quid immerentis hospites vexas, canis,
 Ignavus adversum lupos?
 Quin huc inanis, si poteris, vertis minas,
 Et me remorsurum petis?
 Nam qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Amica vis pastoribus,
 Agam per altas aure sublata niveis.
 Quæcumque præcedet fera.
 Tu, cum timenda voce compesti remus,
 Projectum odoraris cibum.
 Cave, cave: namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua:
 Qualis Lycambæ spretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalò.
 An si quis atro dente me petiverit,
 Inultus ut sebo puert?

AD POPULUM ROMANUM.

IN VELLUM CIVILE GESTUM

hinc Bruto, & Cassio, illinc Octaviano, M. Antonio, & M. Lepido Ducibus.

O D E VII.

Q Uo, quò, scelesti, ruitis? aut cur dexteris
 Aptæret enses conditi
 Parumne campis, atque Neptuno super
 Fusum est Latini sanguinis?
 Non ut superbas invide Carthaginis
 Romanus arcibus ireret:
 Intactus aut Bricannus ut descenderet,
 Sacra catenatus via:
 Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
 Urbs hæc periret dextera.
 Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
 Unquam, nisi in dispar genus.
 Furoræ cecos, an rapit vis acrior?
 An culpa? responsum dare.
 Tacent: & ora pallor albus inficit,
 Mentisque percussæ stupent.
 Sic est: acerba fata Romanos agunt,
 Scelosque fratricidæ necis.
 Ut immerentis Buxie in terram Remi
 Sacer nepotibus exuret.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

ODE VIII.

Rogare longo putidam te saculo,
Vixis quid enervet meas?
Cum sis tibi dens ater, & rugis vetus
Frontem senectus exaret;
Hicque turpis inter aridas nates
Podex, velut crudæ bovis;
Sed inicit me pectus, & mammae putres,
Equina quales ubera;
Venterque mollis, & semur tumentibus
Esile suris additum.
Esto beata: funus, atque imagines
Ducant triumphales tuum:
Nec sic merita quæ rotundioribus
Onusta bæceis ambulet.
Quid, quod libelli Scroici inter serico:
Jacere pulvillos amant?
Illirerati num minus nervi rigent?
Minusve languet fascinum?
Quod ut superbo provocas ab inguine,
Ore adlaborandum est tibi.

AD MÆCENATEM.

ODE IX.

Præsentis voluptatem, quam esse percipiturus, cum Augustus de Antonio, & Cleopatra triumphum agit.
Quando o repostum Cæcubum ad festas dapes,
Victore lxtus Cæsare,
Tecum sub aëta (sic Jovi gratum) domo,
Beate Mæcenas, bibam?

Sonante mistum tibiis cæcumen lyra,
Hæc Dædium, illis Barbarum:
Ut super, ætus cum freto Neptunius
Dux fugit ustis navibus,
Minarus urbi ninela, quæ detraxerat
Servis amicus perfidus.
Romanus (eheu posteci negabitur)
Emancipatus feminae,
Fert vallum, & armis miles, & spadonibus
Servire rugosis potest;
Interque signa turpe militaria
Sol aspicit conopæum.
Ad hoc frementeis verterent bis mille equos
Galli, canentes Cæsarem:
Hostiliumque navium portu latent
Puppæ sinistrorsum citæ.
Io Triumphæ, tu moraris aureos
Currus, & intactas boves.
Io Triumphæ: nec Jugurthino parem
Bello reportasti ducem
Neque Africanum, cui super Carthaginem
Virtus sepulcrum condidit.
Terra, marique victus hostis Punico
Lugubre mutavit sagum,
Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
Ventic iturus non suis.
Exercitatus aut petie Syrtæis noto,
Aut fertur incerto mari.
Capaciores affer huc, puer, scyphos,
Aut Chia vina, aut Lesbica,
Vel, quod fluentem nîuseam coerceat,
Metire nobis Cæcubum.
Curam, metumque Cæsaris rerum juvat.
Dulci Lyxo solvere.

IN MÆVIUM.

ODE X.

Tempestatem, & naufragium ei imprecatur.

MAIA soluta navis exit alite,
 Ferens olentem Mævium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auster, memento fluctibus.
 Niger rudentes Eurus, inverso mari,
 Fractosque remos disserat.
 Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit tremontis ilices.
 Nec sidus atra nocte amicam appareat
 Qua tristes Orion cadit:
 Quietiore nec feratur æquore,
 Quam Graja victorum manus
 Cum Pallas uto vertit iram ab Ilio
 In impiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis,
 Tibique pallor luteus,
 Et illa non vitillis ejulatio,
 Preces & aversam ad Jovem
 Ionius udo cum remugiens sinus,
 Noto carinam superit,
 Optima quod si præda curvo litores
 Projecta mergos juveris,
 Libidinosus immolabitur caper,
 Et agna Tempestatibus.

AD

AD PETTIUM.

ODE XI.

Se amorem captum, non posse ad verius faciendas optem, studium conferre.

PETI, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos, amore percussum gravis
 Amore, qui me præter omnes expetit
 Mollibus in pueris, aut in puellis urere,
 Hic verius decembar, ex quo desisti,
 Inactia furere, silvis honorem decucis.
 Heu me, per urbem (nam pudet tanti mali)
 Fabula quanta sui convivorum ut poenitet,
 In quæis amantem & languor, & silentium
 Arguit, & latere petitus imo spiritus!
 Contrano lucrum nil valere candidum
 Pauperis ingenium querebor, applotans tibi
 Simul calentis inverecundus Deus
 Fervidiore mero arcana promorat loco.
 Quod si meis inxstuet præcoidiis
 Libera bilis, ut hæc ingrata ventis dividat
 Fomenta, vulnus nil malum levantia
 Desinet imparibus certare summorum pudor.
 Ubi hæc severus te palam laudaveram
 Jussus abire domum, ferebar incerto pede
 Ad non amicos heu mihi posteis, & heu
 Limina dura, quibus lumbos, & infregi latus.
 Nunc gloriantis quamlibet mulierculam
 Vincere mollitie amor Lycisci me tenet:
 Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia, nec contumelie graves.

Sed

Sed alius ardor, aut puellæ candidæ,
Aut teretis pueri longam renodantis comam.

ODE VII.

*In animum factum, et factidam, quæ illius amores
ambiebat.*

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
Munera quid mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris-obesæ?
Namque sagacius opus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis
Quam canis acer, ubi lateat sus.
Qui sudor vietis, & quam malus undique membris
Crescit odor! cum pene soluto
Indomitam properat rabiem sedare; neque illi
Jam manet humida creta, colorque
Stercore fucatus crocodilii & jamque subando
Tenta cubilia, rectaque rumpit.
Vel mea cum sævis agitat fascidia verbis,
Ioachia langues minus ac me:
Ioachiam ter nocte potes: mihi semper ad unum
Mollis opus: pereat male, quæ te
Læbia, quærenti taurum monstravit iterem:
Cum mihi Cœus adesset Amyctas:
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quam nova collibus arbor inhaeret.
Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ,
Cui properabantur & tibi nempe:
Ne foret æqualeis inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quam te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acreis
Agnæ lupos, capreæque leones.

AD

AD AMICUM.

ODE XIII.

Hymen hilariter, & juvande esse tradendum.

Horrida tempestas cælum contraxit: & imbres
Nivesque deducunt Jovem: nunc mare, nunc
silux
Threicio Aquilone sonant. Rapiamus, amice,
Occasionem de die: dumque virent genua,
Et decet, obducta solvatur fronte senectus.
Tu vina Torquato move Consule pressa meo,
Cetera mitte loqui: Deus hæc fortasse benigna
Reducet in sedem vice. Nunc & Achzmenio
Perfundi nardo juvar, & fide Cyllenea
Levare duris pectora sollicitudinibus:
Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumno:
Invictæ, mortalis Dea nate puer Thetide,
Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
Findunt Seamandri flumina, lubricus & Simois:
Unde tibi reditum certo sub tegmine Parææ
Rupere: nec mater domum cœrula te revehet.
Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis ægrimonie dulcibus alloquitur.

AD MÆCENATEM.

ODE XIV.

*Thyone amorem cantum esse, cur promissos Jambos
non absolvat.*

Mollis inertia cur tantum diffuderit imis
Oblivinnem sensibus,
Focula Lethæos ut si ducentia somnos

Aren-

Arenæ saucæ traxerim,
 Candid: Mæcenas, occidis sæpe rogando;
 Deus, Deus nam me vetat
 Inceptos, olim promissum carmên, Iambos
 Ad umbilicem adducere.
 Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
 Anacreonta Teïum,
 Qui persæpe cava testudine flevit amorem
 Non elaboratam ad pedem.
 Ureris ipse miser: quod si non pulchrior ignis
 Accendit obsessam Ilion,
 Gaude sorte tua: me libertina, neque uno
 Contenta, Phryne macerat.

A D N E E R A M.

O D E X V.

Non servatam ab eam fidem conquiritur.

NOX erat, & cælo fulgebat luna sereno
 Inter minora sidera:
 Cum tu magnorum numen læsura Deorum
 In verba jurabas mea,
 Arctius, atque cætera procerâ adstringitur illex,
 Lentis adhærens brachiis:
 Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
 Turbatit hibernum mare,
 Intonsosque agitarit Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum:
 O dolitura mea multum virtute, Nezra,
 Nam si quid in Flacco vici est,
 Non feret assiduas potiori te dare nocteis:
 Et quæret iratus parem.

Nec

Nec semel offensi cedit constantia formæ,
 Si certus intravit dolor.
 At tu, quicumque es felicior, atque inco nunc
 Superbus incedis malo
 Sis pecore, & multa dives tellure licebit,
 Tibique Pactolus fluat,
 Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
 Forma que vincas Nireæ
 Eheu translato alio moreris amores:
 At ego vicissim riseror.

O D E X V I.

*Quæritur bellorum civilium nullam esse finem, quare de
 Republ. Romana despectat, atque terrarum & ipse
 petere cogitat, & aliis, ut idem faciant, suadet.*

ALtera jam teritur bellis civilibus aras
 Suis & ipsa Roma viribus ruit.
 Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
 Minacis aut Etruscæ Porsenæ manus,
 Amula nec virtus Caputæ, nec Spartacus acer,
 Novissæ rebus inhæc Allobroxi
 Nec fera cærulea domuit Germania pube,
 Parentibusve abominatus Annibali
 Impia perdemus devoti sanguinis aras:
 Ferisque rursus occupabitur solum.
 Barbarus, hæc cineres insistet visitor, & urbem
 Eques sonante verberabit ungula:
 Queque carent ventis, & solidibus, ossa Quirini,
 (Nefas videre,) dissipabit insolens.
 Forte quid expediat, communiter, aut melior pars,
 Malis cætere quæcietis laboribus?
 Nulla sit hæc potior sententia: Phocæorum

Ve.

Velut profugit execrata civitas
 Agros, atque lares patrios, habitandaque sana
 Apris reliquit, & rapacibus lupis:
 Ire, pedes quocumque ferent, quocumque per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africanus.
 Sic placet? an melius quis habet suadere? secunda
 Ratem occupares quid moramur alite?
 Sed iuremus in hac: Simul imis saxa renarint
 Vadis levata, ne redire sit nefas:
 Neu conversa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacuminat
 In mare seu celsus procurrerit Apeninus,
 Novaque monstra junxerit libidine
 Mirus amor, juvet ut tigres subsidere cervis,
 Adulteretur & columba milvio:
 Credula nec rivos timeant armenta leones,
 Ametque salsa lavis hircus aequora.
 Hac & quae poterunt reditus abscondere dulces,
 Eamus omnis execrata civitas,
 Aut pars indocili melior grege: mollis, & exspes
 Inominata perprimat cubilia.
 Vos, puibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca praeter & volate litora.
 Nos manet Oceanus circumvagus, arva beata
 Petamus arva, divites & insulas:
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et impurata floret usque vinea
 Germinat & nunquam fallentis termes olivæ,
 Suamque pulla siveus ornat arboremi
 Mella cava manant ex ilice; montibus altis
 Levis crepante lympha desilit pede
 Illic injussæ veniunt ad mœstra capellæ,
 Refertque tenta grex amicus ubera:
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,

Nec

Nec intumescit alta viperis humus:
 Pluraque felices mirabimur, ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus,
 Pingua nec siccis urantur semina glebis.
 Utrumque rege temperante cœlitum.
 Non huc Argoo contendit remige pinus:
 Neque impudica Colchis intulit pedem:
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
 Laboriosa nec cohors Ulyssei.
 Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
 Gregem æstuosa torret impotentia.
 Jupiter illa pax secretat litora genti,
 Ut inquinavit ære tempus aureum,
 Ærea dehinc ferro duravit sæcula: quo nunc
 Pius secunda, vate me, datur fuga.

AD CANIDIAM.

ODE XVII.

*Petit, ut sibi ignoscas. Eam autem dum vult videri
 placare, gravissime, & acerbissime vellicat, at-
 que adeo laterat.*

Jam jam efficaci do manus scientiæ:
 Supplex & oro regna per Proserpinæ,
 Per & Dianæ non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Resixa cœlo devocate sidera,
 Canidia, parce vocibus tandem saccis,
 Citumque retro solve, solve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Neteium,
 In quem superbus ordinat agmina
 Mysorum, & in quem tela acuta torserat.

Lu.

Luxure matres Iliz addictum feris
 Alicibus, aequo canibus homicidam Heclorem:
 Postquam relictis mœnibus rex procidit,
 Hæu, pervicacis ad pedes Achilles.
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulyssæi,
 Volente Circe, membra: tunc mens, & sonus
 Relapsus, atque nutus in vultus honor.
 Dedi satis superque pornarum tibi,
 Amata nautis multum, & institoribus.
 Fugit iuventas; y verecundus color
 Reliquit ora, pelle amicta lurida.
 Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum à labore me reclinat otium.
 Urget diem nox, & dies noctem: neque est
 Levare tenra spiritu præcordia.
 Ergo negatum vincor ut credam miser,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsa dissilire pœnia.
 Quid amplius vis? o mare, o terra, ardeo,
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Nessi cruore, nec Sicana fervida
 Furens in Aëna flamma. Tu, donec cinis
 Injuriis aridus venis ferar,
 Caleet venenis officina Colchicis,
 Quæ finis? aut quod me manet stipendium?
 Effare: jussas cum fide pœnas luam
 Paratus expiarc, seu poposceris
 Centum juvenecos, seu mendaci lyra
 Voles sonari: tu pudica, tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum,
 Infamis Helenæ Castor offensus vicem,
 Fraterque magni Castoris, victi prece
 Adempta vati reddidere lumina.

Et tu (potès nãm) solve me dementis,
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens anus
 Novendialeis dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & paræ manus,
 Tuusque venter Pæctumejus: & tuo
 Cruore rubros obstertix pannos lavit,
 Utcumque fortis exsiliis puerpera.

CANIDIÆ RESPONSIÓ.

Quæ ostendit, se nullis precibus exorari, nulla ratione placari posse.

Quid obseratis auribus fundis preces?
 Non saxa nudis surdiora naviris
 Neptunus alto tundi hybernus salo.
 Insultus ut tu riseris Cotytœia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis?
 Et Esquillini pontifex venefici
 Impune ut urbem nomine impleris meo?
 Quid proderat ditasse Pelignas anus.
 Velociusve miscuisse toxicum?
 Sed tardiora fata te votis manent:
 Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,
 Novis ut usque suppetas laboribus.
 Optat quietem Pelopis infidi pater
 Egens benignæ Tantalus semper dapis
 Optat Prometheus obligatus altis:
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum: sed vetant leges Jovis.
 Voles modo altis desillire turribus.
 Modo ense pectus Norico recluderes
 Frustraque vincia gutturi necës tuo,

Fastidiosa tristis agrimonia,
 Vestibor humeris tunc ego inimicis eques
 Moxque tera cedit insolentia.
 An quæ movere ceras imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 Desiderique temperare pocula
 Plorem artus in te nil agentis exitum?

Q. HORATII
 FLACCI
 CARMEN
 SÆCULARE

Pro Imperii Romani incolumitate.

UPHORBE, silvarumque potens Diana,
 Lucidum cali decus, o colendi
 Semper, & culti dare, quæ precamur
 Tempore sacro:
 Quod Sibyllini monuere versus,
 Virgines lectas, puerosque castos,
 Dis, quibus septem placuere colles
 Dicere carmen.
 Alme Sol, curru nitido diem qui
 Promis, & celas, aliusque, & idem

Nas-

Nasceris, possis nihil urbe Roma
 Visere majus.

Rite maturos aperire partus,
 Lænis Isthya, tuere matres:
 Sivo tu Lucina probas vocari,
 Seu Genetyllis:

Diva, producas sobolem: Partumque
 Prosperes decreto super jugandis
 Feminis, prolisque novæ feraci
 Lege marita:

Certos undenos decies per annos
 Orbis ut cantus, referatque ludos,
 Ter die claro, totiesque grata
 Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parca,
 Quod semel dictum stabilis per xvum
 Terminus servet, bona jam peractis
 Jungite fata.

Fertillis frugum, pecorisque tellus
 Spicea donet Cererem corona:
 Nutriant fortus, & aqur salubres,
 Et Jovis aura.

Condito miris, placidusque telo
 Supplices audi pueros, Apollo:
 Siderum regina bicornis, audi
 Luna, puellas:

Roma si vestrum est opus, hæque
 Litus Etruscum tenuere turmæ.
 Jussa pars mutare læcis, & urbem
 Suspice cursus:

Cui per ardentem sino fraude Trojam
 Castus Æneas patriæ superstes
 Liberum munivit iter, daturus
 Plura relictis.

K 2

Di

Fastidiosa tristis agrimonia,
 Vestibor humeris tunc ego inimicus eques
 Mexque tercia cedit insolentia.
 An quæ movere ceras imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere lunam vocibus possim meis,
 Possim crematos excitare mortuos,
 Desiderique temperare pocula
 Plorem artus in te nil agentis exitum?

Q. HORATII
 FLACCI
 CARMEN
 SÆCULARE

Pro Imperii Romani incolumitate.

UPhorbe, silvarumque potens Diana,
 Lucidum cali decus, o colendi
 Semper, & culti dare, quæ precamur
 Tempore sacro:
 Quod Sibyllini monuere versus,
 Virgines lectas, puerosque castos,
 Dis, quibus septem placuere colles
 Dicere carmen.
 Alme Sol, curru nitido diem qui
 Promis, & celas, aliusque, & idem

Nas-

Nasceris, possis nihil urbe Roma
 Visere majus.

Rite maturos aperire partus,
 Lenis Isthya, tuere matres:
 Sivo tu Lucina probas vocari,
 Seu Genetyllis:

Diva, producas sobolem: Partumque
 Prosperes decreto super jugandis
 Feminis, prolisque novæ feraci
 Lege marita:

Certos undenos decies per annos
 Orbis ut cantus, referatque ludos,
 Ter die claro, totiesque grata
 Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parca,
 Quod semel dictum stabilis per xvum
 Terminus servet, bona jam peractis
 Jungite fata.

Fertillis frugum, pecorisque tellus
 Spicea donet Cererem corona:
 Nutriant fortus, & aqur salubres,
 Et Jovis aura.

Condito miris, placidusque telo
 Supplices audi pueros, Apollo:
 Siderum regina bicornis, audi
 Luna, puellas:

Roma si vestrum est opus, hincque
 Litus Etruscum tenuere turmæ.
 Jussa pars mutare læcis, & urbem
 Suspice cursus:

Cui per ardentem sino fraude Trojam
 Castus Æneas patriæ superstes
 Liberum munivit iter, daturus
 Plura relictis.

K 2

Di

Di probos mores docilis iuventæ,
Di, senectutis placidæ quietæ,
Romulæ genti dare, remque, prolemque
Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur allis
Clarus Anchisæ, Venerisque sanguis,
Impetret bellantem prior, jacentem
Lenis in hostem.

Jam mari, terræque manum potentem
Medus, Albanisque timer securis:
Jam Scythæ responsa petunt, superbi
Nuper & Indi:

Jam fides, & pax, & honos, pudorque
Priscus, & neglecta redire virtus
Auder, apparetque beata pleno
Copiæ cornu.

Augur, & fulgentæ decorus arcu
Phœbus, & acceptusque novem Cætonis
Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus.

(Si Palatinas videt æquus arceis,
Remque Romanam, Latiumque) felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Prorogat ævum.

Quæque Aventinum tenet, Algidumque,
Quindæm Dianæ preces virorum
Curat: & votis pueroꝝ amicas
Applicat aureis.

Hæc Jovim sentire, Deosque cunctos,
Spem bonam, certamque domum reporto
Doctus & Phœbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

Q. HORATII
FLACCI
SATYRARUM
LIBER I.

SATYRA I.

Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederet, seu fors objecerit, illa
Contentus vivat: laudet diversa sequentis:
O fortunati mercatores! gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navem jactantibus Austris,
Milicia est potior. Quid enim? concurritur: horæ
Momento aut cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris, legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventis clamat in urbe.
Cetera de genere hoc (sæpe sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabiant. Ne te morer, audi
Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat,
Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc muratis discedite partibus: eja
Quid stratis? nolint: atqui licet esse beatis.
Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas
Iratas buccas inflet, neque se fore posthac

Di probos mores docilis iuventæ,
Di, senectutis placidæ quietæ,
Romulæ genti dare, remque, prolemque
Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur allis
Clarus Anchisæ, Venerisque sanguis,
Impetret bellantem prior, jacentem
Lenis in hostem.

Jam mari, terræque manum potentem
Medus, Albanisque timer securis:
Jam Scythæ responsa petunt, superbi
Nuper & Indi:

Jam fides, & pax, & honos, pudorque
Priscus, & neglecta redire virtus
Auder, apparetque beata pleno
Copiæ cornu.

Augur, & fulgentæ decorus arcu
Phœbus, & acceptusque novem Cætonis
Qui salutari levat arte fessos
Corporis artus.

(Si Palatinas videt æquus arceis,
Remque Romanam, Latiumque) felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Prorogat ævum.

Quæque Aventinum tenet, Algidumque,
Quindæm Dianæ preces virorum
Curat, & votis pueroꝝ amicas
Applicat aureis.

Hæc Jovim sentire, Deosque cunctos,
Spem bonam, certamque domum reporto
Doctus & Phœbi chorus, & Dianæ
Dicere laudes.

Q. HORATII
FLACCI
SATYRARUM
LIBER I.

SATYRA I.

Qui fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi sortem
Seu ratio dederet, seu fors objecerit, illa
Contentus vivat, laudet diversa sequentis:
O fortunati mercatores! gravis annis
Miles ait, multo jam fractus membra labore.
Contra mercator, navem jactantibus Austris,
Milicia est potior. Quid enim? concurritur: horæ
Momento aut cita mors venit, aut victoria læta.
Agricolam laudat juris, legumque peritus,
Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.
Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
Solos felices viventis clamat in urbe.
Cetera de genere hoc (sæpe sunt multa) loquacem
Delassare valent Fabiant. Ne te morer, audi
Quo rem deducam. Si quis Deus, En ego, dicat,
Jam faciam, quod vultis: eris tu, qui modo miles,
Mercator: tu consultus modo, rusticus: hinc vos,
Vos hinc muratis discedite partibus: eja
Quid stratis? nolint: atqui licet esse beatis.
Quid causæ est, merito quin illis Jupiter ambas
Iratæ buccas inflet, neque se fore posthac

Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem:
Præterea (ne sic, ut qui jocularia ridens
Percurrat: quamquam ridentem dicere verum
Quid vetat: ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima:
Sed tanto amoto quaramus æria ludo)
Ille gravem duro terram qui vestit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautæque per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem
Sese ferre, senes ut in oïa tuta recedant,
Ajunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
Parvula, nam exemplo est, magni formica laboris
Ore trahit quodcumque potest, atque addit æcervo,
Quem struit, haud ignara, ac non incura futuri,
Quæ, simul inversum contriscent Aquarius annum,
Non usquam prærept, & illis utitur ante
Quæsitis sapiens: cum te neque fervidus æstus
Dimoveat lucro, nec hyems, ignis, mare, ferrum,
Nil obstat tibi, dum ne sis te ditior alter.
Quid juvat immensum te argenti pondus, & auri
Furtim defossa rimidum deponere terra?
Quod, si comminuas, vilem redigatur ad æsem:
At, si id sit, quid habet pulchri constructus æcervus?
Millia frumenti tua triverit ærea centum:
Non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut si
Reticulum panis venaleis inter onusto
Forte vehas humero, nihilo plus accipias, quam
Qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
Naturæ hœcis viventi, jœgera centum an
Mille aret? At suave est ex magno tollere æcervo,
Dum ex parvo nobis tantumdem haurire relinquant,
Cur tota plus laudes cumeris granaria nostris?
Ut, tibi si sit opus liquidi non amplius urna,
Vel cyatho: & dicas, Magno de flumine malim,

Quam

Quam ex hoc fonticulo tantumdem sumere. Eo sit,
Plenior ut si quos de lætæ copia justo,
Cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.
At qui tantulo eget, quanto est opus, is neque limo
Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.
At bona pars hominum decepta cupidine falso,
Nil satis est, inquit: quis tanti, quantum habeas, sis,
Quid facias illi? jubeas miseram esse libenter,
Quatenus id facit: ne quidam memoratur Athenis
Sordidus, ac dives populi contemnere voces
Sic solitus: Populos me sibilat: ac mihi plaudo
Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca,
Tantalus à labris sitiens fugientia caprat
Flumina. Quid rides? mutato nomine de te
Fabula narratur. Congestis undique saccis
Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Nescis quo valeat nummus, quem præbeat usum?
Panis ematur, olus, vini sextarius: adde,
Quæis humana sibi doleat natura negatis.
An vigilare meum exanimem, noctesque, diesque
Formidare malos fures, incendia, servos,
Ne te compilent fugientis, hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum feigore corpus,
Aut alius casus lecto te affixit, habes, qui
Assidet, fomenta parat, medicum roget, ut te
Suscitret, ac natis reddat carisque propinquis?
Non uxor salvum te vult, non filius: omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ.
Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstet, quem non merearis, amorem?
An, si cognatos, nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis, servaræque amicos,

K 4

In

Infelix operam perdat: ut si quis asellum
 In campo doceat parentem currere fratris?
 Denique sit finis quærendi: cumque habeas plus,
 Pauperem metuas minus; & finire laborem
 Incipias, pareo quod avebas: ne sacias, quod
 Ummidius qui tam (non longa est fabula) dives
 Ut metiratur nummos, ita sordidus, ut se
 Non inquam servo melius vesceret, ad usque
 Supremum tempus, ne se penuria visus
 Opprimeret, meruobat: at hunc liberta securi
 Divisit medium, fortissima Tyndaridarum.
 Quid mi igitur suades? ut vivam Maxius aut sic
 Ut Nomentanus? Pergis pugnancia secum
 Fronibus adversis componere? non ego avarum
 Cum veto te fieri, vappam jubeo, ac nebulosum.
 Est inter Tanaim quiddam, vocerumque Viselli:
 Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
 Quos ultra, citraque nequæ consistere rectum.
 Illuc, unde abii, redeo, Nemon, ut avarus
 Se probet, ac potius laudes diversa sequenteis?
 Quodque aliena capella gerat discentius uber,
 Tabescat? neque se majori pauperiorum
 Turba comparet? hunc atque hunc superare labores?
 Sic festinanti semper locupletior obstat:
 Ut cum carceribus missos rapit ungula currus,
 Instat equis auriga suos vincentibus, illum
 Præteritum temens extremos inter euntem.
 Inde fit, ut sero, qui se vixisse beatum
 Dicat, & exacto contentus tempore, vita
 Cedat ut conviva satur, repetere queamus.
 Jam satis est: ne me Crispini scrinia lippam
 Compilasse putes, verbum non amplius addam,

SATYRA II.

A Mhabojaram collegis, pharmacopolæ,
 Mendici, mimæ, balatrones, hoc genus omne
 Mœstum, ac sollicitam est cantoris morte Tigelli:
 Quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus esse
 Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico,
 Frigus quo, duramque famem depellece possit.
 Hunc si perconteris, avi cur, atque parentis
 Præclaram ingrata stringat malus ingluviem,
 Omnia conductis coemens obsonia nummis:
 Sordidus, atque animi quod parvi nolit haberi,
 Respondet: laudatur ab his, culpatur ab illis.
 Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
 Dives agris, dives positus in fœnore nummis.
 Quinas hic capiti mercedes exsecat: atque
 Quanto perditior quisque est, tanto acrius urget:
 Nomina sedatur, modo sumpta veste virili,
 Sub patribus duris, tironum. Maxime, quis non,
 Jupiter, exclamat, simul atque audit? at in se
 Pro quæstu sumptum facit hic. Vix credere possis
 Quam sibi non sit amicus: ira ut patet ille, Terenti
 Fabula quem miserum gnato vixisse fugato
 Inducit, non se pejus truciaverit, atque hic.
 Si quis nunc quærat, Quo res hæc pertinet? illuc:
 Dum vieant stolti vitia, in contraria currunt.
 Malchinus tunicis demissis ambulat: est qui
 Inguem ad ebriocentum subductis usque faceris:
 Pastilles Rufillus olet, Gargonius hircum.
 Nil medium est: sunt qui nolint terigisse, nisi illas,
 Quorum subsura ralos tegat instita veste:
 Contra allus nullam, nisi olente in foenice stantem.
 Quidam notus homo cum exiret fornice: Macte
 Vir-

Virtute esto, inquit sententia dia Catonis.
 Nam simul ac venas inflavit terra libido,
 Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
 Permolere uxores, Nolim laudari, inquit,
 Sic me, mirator cunni Cupicennius albi,
 Audire est operæ pretium, procedere recte
 Qui moechos non vultis, ut omni parte laborent
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque hæc rara, cadit dura inter sæpe pericla.
 Hic se præcipitem recto dedit: ille flagellis
 Ad mortem casus: fugiens hic decidit acrem
 Prædonum in rurbam: dedit hic pro corpore nummos.
 Hunc permixterunt calones: quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testis, candidamque salacem
 Demitteret ferro. Jure omnes: Galba negabat.
 Tuior at quanto merx est in classe secunda!
 Libertinarum dico: Sallustius in qua
 Non minus insanit, quam qui moechatur. At hic si
 Qua res, qua ratio suaderet, qua que modeste
 Mutilico esse licet, vellet bonus, atque benignus
 Esse daret quantum satis esset, nec sibi damno,
 Dederitque foret. Verum hoc se amplectitur uno,
 Hoc amat, hoc laudat: matronam nullam ego tango:
 Ut quondam Marceus amator Originis, ille,
 Qui patrium mime donat fundumque, laremque,
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxoribus unquam alienis,
 Verum est cum mimis, est cum meretricibus: unde
 Fama malum gravius, quam res, trahit. An tibi abunde
 Personam satis est, non illud, quidquid ubique
 Officit, evitare? Bonam deperdere famam,
 Rem patris oblitare, malis est, ubi cumque. Quid inter-
 -Est in natione, ancilla peccosne rogata?
 Villius in Fausta Sullæ genere, hoc miser uno
 Nomine deceptus, peras dedit usque superque,
 Quam

Quam satis est: pugnis casus, ferroque postus,
 Exclusus fore, cum Longærenus foret iatus.
 Huic si mutonis verbis mala tanta videnti
 Diceret hæc animus: quid vis tibi numquid ego à te
 Magno prognatum deponco consulæ cunnum.
 Velatumque stola, mea cum conferbuit iras
 Quid responderet: magno patre nata puella est.
 At quanto meliora monet, pugnantiæque ista
 Dives opis natura suæ! si tu modo recte
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis
 Immiscere. Tuo vitio, rerumne labores,
 Nil referre potas: quare, ne poenitent te,
 Desine matronas sectari: unde laboris
 Plus haurire mali est, quam ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic, inter niveos, viridisque lapillos,
 Sit licet, o Cerinthe, tuo tenerum est femur, aut crux
 Rectius: atque etiam melius peraxæ togatæ est,
 Adde huc, quod mercem sine fucis gestat: aperte
 Quod venale habet, ostenditneque, si quid honesti est,
 Jactat, habetque palam, quærit quo turpia celet.
 Regibus hic mos est, ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt: ne si facies, ne sæpe, decora,
 Mollis fulra pede est, emprorem ducat hiantem,
 Quod pulchre clunes, breve quod caput, ardua cervix.
 Hæc illi recte. Tu corporis optima Lynceis
 Contemplare oculis: Hypsira cæcior, illa
 Quæ mala sunt spectas: o crux. O brachia! verum
 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronæ, præter faciem, nil cernere possis
 Cetera, ni Cavta est, demissa veste tegentis.
 Si interdita peres, vallo circumdata (nam te
 Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient resi-
 Custrôdes, lætica, cinifones, parasitæ:
 Ad talos stola demissa, & circumdata palla.

Plurima, quæ invident pure apparere tibi rem,
 Altera nil obstat: Cois tibi pene videre est
 Ut nudam: ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus. An tibi mavis
 Insidias fieri, pretiumque avellier, ante
 Quam metrem ostendi? Leporem venator ut alta
 In nive seclatur, positum sic tangere nolit:
 Cantat, & apponit, meus est amor huic similis: nam
 Transvolat in medio posita, & fugientia captat.
 Hiscene versiculis speras tibi posse dolores,
 Atque zscus, curasque gravæis è pectore tolli?
 Nonne, cupidinibus struat natura modum quem
 Quid laturo, sibi quid sit dolitura negatum,
 Quærere plus prodest, & inane abscondere soldo?
 Num, tibi cum fauces vitæ sitis, aurea quæris
 Pocula? num esuriens fastidiis omnia, præter
 Pavonem, rhombumque? rument tibi cum inguina-
 num, si
 Ancilla, aut verna est præsto puer, impetus in quem
 Continuo fit: malis tentigine rumpit
 Non ego: nâque parabilem amo venerem, facilemque.
 Illam, post paulo, sed plus, si exierit vir,
 Gallis hanc, Philodemus, ait sibi, quæ neque magno
 Sæc prelo: nec cunctetur, cum est iussa venire.
 Candida, restaque sic: munda hætenus, ut neque longa,
 Nec magis alba velit, quam dec natura, videri.
 Hæc, ubi supposuit dextro corpus mihi levum.
 Iliæ, & Egeria est: do nomen quodlibet illi.
 Nec vereor, ne, dum futuro, vir rare recurrat
 Janua frangatur: læret canis: undique magno
 Pulsæ domus strepitu resonet: ne pallida festo
 Desiliat mulier: miseram se conscia clamet.
 Cruribus hæc metuat, dori hæc deprensa, egomet mi.
 Discincta tunica fugiendum est, ac pede nudo,

Ne

Ne nummi pereant, aut puga, aut denique fama.
 Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

SATYRA III.

OMnibus hoc vitium est cancoribus, inter amicos
 Ut nunquam inducant animum cantare rogatis
 Injussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc, Cæsar, qui cogere posset,
 Si peteret per amicitiam patris, atque suam, non
 Quidquam proficeret: si collibisset, ab ovo.
 Usque ad mala iteraret, lo Bacche, modo summa
 Voce, modo hac, resonat, quæ chordis quatuor ima,
 Nil æquale homini fuit illi: sæpe velut qui
 Currebat fugiens hostem: perrepe velut qui
 Junonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
 Sæpe decem servos: modo reges, atque tetrarchas,
 Omnia magna loquens modo, sit mihi mensa tripes, &
 Concha salis puri, & toga quæ defendere frigus
 Quamvis crassa queat. Decies centena dedisses
 Huic parco, paucis contento: quinque diebus
 Nil erat in loculis: noctes vigilabat ab ipsum
 Mane: diem totam stertebat. Nil fuit unquam
 Sic impar sibi. Nunc aliquis dicat mihi: quid tu?
 Nullane habes vitia? immo alia, & fortasse minora.
 Mænius absentem Novium cum carperet: heus tu,
 Quidam ait ignoras te? an ut ignorum dare nobis
 Verba putas? egomet mi ignosco, Mænius inquit,
 Scultus, & improbus hic amor est, dignusque notari.
 Cum tua prævidras oculis male lippus inunctis,
 Cur in amicorum vitia tam cernis acutum,
 Quam aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi
 contra

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus, & illi.

Ira-

Iracundior est paulo : minus aptus acutus
 Naribus horum hominum : rideri possit, eo quod
 Rusticius tonso toga defuit, & male laxus
 In pede calcuus hæret, At est bonus, ut melior vir
 Non alius quisquam : at sibi amicus : at ingenium
 ingens

Inculto later hoc sub corpore. Denique teipsum
 Concute, numqua tibi vitiorum inseverit olim
 Natura, aut etiam consuevero mala. Namque
 Neglectis urenda filix innascitur agris.
 Illuc prævertamur, amorem quod amice
 Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
 Delectant : veluti Balbinum polypos Hagnæ.
 Vellem in amicis sic erraremus, & isti
 Errori nomen virtus possuisset honestum.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus, amici
 Si quod sit vitium, non fastidire. Strobilone
 Appellat Patrem pater, & Pullum, male parvus
 Si cui filius est, ut abortivus fuit olim
 Sisyphus : hunc Varum, distortis cruribus : illum
 Balbutit Scaurum. pravis fultum male talis.
 Percius hic vivit : frugi dicatur : ineptus
 Et passantior hic paulo est : concinnus amicis
 Postular, ut videatur. At est truculentior, atque
 Plus æquo liber : simplex, fortisque habeatur.
 Caldior est : acres inter numererur. Opinor,
 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atque
 Sinceram cupimus vas incrustare. Probus quis
 Nobiscum vivit ? multum demissus homo ille :
 Tardo ac cognomen pingui damus. Hic fugit omneis,
 Insidias, nullique malo latus obdit apertum.
 Cum genus hoc inter vitæ versenur, ubi acris
 Invidia, atque vigent ubi crimina : pro bene sano,

Ac

Ac non incauto, scilum, acutumque vocamus.
 Simplicior quis & est, (quam me æpe libenter
 Obtulerim tibi, Mæcenas) ut forte legentem
 Aut tacitum impediatur, quovis sermone molestus :
 Communi sensu plane carer, inquamus. Elicet,
 Quam temere in nosmet legem sancimus iniquam !
 Nam vitium nemo sine nascitur : optimus ille est,
 Qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut æquum est,
 Cum mea compenset vitium bona, pluribus hisce,
 (Si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 Si volet. Hæc lego in trutina ponetur eadem.
 Qui ne tuberibus propriis offendat amicum
 Postulat : ignoscat verrucis illius. Aquum est,
 Peccatis veniam poscentem, reddere rursus,
 Denique, quatenus excidi penitus vitium iræ,
 Cetera item neque ut sealtis hærentia : cor non
 Ponderibus, modulisque suis ratio utitur ? ac res
 Ut quæque est, ita supplicis delicta coerces
 Si quis eum æræcum, patinam qui tollere jussus,
 Semesos piscis, tepidumque ligariet jos,
 In cruce suffigat : Labæone insano inter
 Sanos dicatur : quanto hoc furiosius, atque
 Majus peccatum est : paulum deliquit amicus,
 Quod nisi concedas, habere insuavis : acerbus
 Odisti, & fugis, ut Rasonem debitor æris
 Qui nisi cum tristes misero venire Calendæ,
 Mercedem aut nummos unde unde extricat, amaras
 Poerecto jugulo historias, captivus ut audit.
 Commixit lectum potus, mensæ carillum
 Evandri manibus tritum deiecit : ob hæc rem,
 Aut positum ante mea, quia pullum in pate cacini
 Sustulit esuriens, minus hoc jucundus amicus
 Sit mihi ? quid faciam, si furtum fecerit, aut si
 Prodiderit commissa fide, sponsumve negarit ?

Quis

Quis paria esse ferre placuit peccata, laborant,
Cum ventum ad verum est: sensus, moresque repu-
gnant.

Atque ipsa utilitas, justi prope mater, & equi.
Cum proceperunt primis animalia terris,
Mutum, & turpe pecus, glandem, atque cubilla
propter,

Unguibus, & pugnis, de infustibus, atque ita porro
Pugnabant arma quæ post fabricaverat usus:

Donec verba, quibus voces, sensusque notarent,
Nominaque invencere: dehinc absistere bello,
Oppida ceperunt munire, & ponere leges,

Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunnus teterrima belli
Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,

Quos venerem incertam rapientes more ferarum
Viribus editior cædebat, ut in grege sautus.

Jura inventa metu injusti fœdente necesse est,
Tempora si, fastosque velis evolvere mundi.

Nec natura potest justo scernere iniquum:
Dividit ut bona diversis, fugienda petendis:
Nec vitæ ratio hoc tantundem ut peccet idemque,

Qui teneros cauleis alieni infregerit horri,
Et qui nocturnis Divum sacra legerit. Adsit

Regula, peccatis quæ poenas irioret æquas:
Ne scutica dignum, horribili scelere flagello.

Nam, ut ferula cadas meritum majora subire
Verbera, non vereor: cum dicas esse patris res

Furta latrocinii: & magnis parva mineras
Fæce recisurum simili te, si tibi regnum

Permittant homines. Si dives, qui sapiens esse
Et sator bonus, & solus formosus, & est rex:

Cur optas, quod habes? Non nosti, quid pater, inquit,
Chrysippus dicat. Sapiens crepidas sibi numquam

Nec

Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. Qui
Ut, quamvis tacer Hermogenes, cantor tamen, atque
Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omni
Abjecto instrumento artis, chausaque, ræberna,
Tonsor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex solus, si rex. Vellent tibi barbam
Fasci pueri: quos tu ni fosse coertes,
Urgeris turba circum te stanre, miserque
Rumperis, & lasras, magnorum maxime regum.
Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
Rex ibis: neque te qui quam stipator, ineptum
Præter Crispinum, sectabitur: & mihi dulces
Ignoscent, si quid peccato stultus, amici:
Inque vicem illorum patiar delicta libenter,
Privatusque magis vivam te rego, beatus.

SATYRA IV.

EUpollis, atque Cratinus, Aristophanesque poëta
Atque alii, quorum comœdia præca vitorum est:
Si quis erat dignus describi, quod malus ac fur
Quod moechus foris, aut sicarius, aut alioqui
Famosus: multa cum libertate notabant.
Hinc omnis pendet Luellius, hocæ scotus,
Mutatis tantum pedibus, numerisque, factus,
Emmæ naris, duros componere versus:
Nam fuit hoc vitiosus in hora sæpe ducentos,
Ut magnum, versus dictabar stans pede in uno.
Cum fueret lutulentus, erat quod tollere velles:
Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem,
Scribendi recte: nam, ut multum, nil miror. Ecce
Crispinus nummo me provocat: accipe, si vis,
Accipe jam tabulas: detur nobis locus, hora,
Custodes: videamus uter plus scribere possit.

L

Di

Di bene fecerunt, incipis me, quodque pusilli
 Finxerunt animi, raro, & perpauca loquentem:
 At tu conclusas hircinis follibus auras
 Usque laborantes dum ferrum emolliat ignis,
 Ut mavis, imitare. Beatus Fannius, ultro
 Delatis capsis, & imagine: cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt, quod genus hoc minime iuvat: utpote
 plureis.

Culpari dignos. Quemvis media elige turba.
 Aut ab avaritia, aut misera ambitione laborat.
 Hic nuptiarum insanit amoribus, hic puerorum:
 Hunc capit argenti splendor: stupet Albius ære:
 Hic mutat merces surgente à Sole, ad eum quo
 Vespertina teget regio: quin per mala præceps
 Fereur, uti pulvis collectus turbine: ne quid
 Summia deperdat metuens, aut amplet ut rem.
 Omnes hi metuant versus odere poemam.
 Fornum habet in cornu: longe fuge. Dummodo risum
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico:
 Et quodcumque semel chartis illeverit, omnis
 Gestiet à furno redeuntes scire, lacuque
 Et pueros, & anus. Agedum, pauca contra.
 Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetis,
 Excerptam numero: neque enim concludere versus
 Dixeris esse satis: neque si qui scribat, uti nos,
 Sermoni propiora: potes hunc esse poemam.
 Ingenium cui sit, cui mens divinior, atque os
 Magna sonaturum, des nominis huius honorem.
 Idcirco quidam, comœdia, necne poema
 Esset, quæ sivere: quod acer spiritus, ac vis
 Nec verbi, nec rebus inerit: nisi quod pede certo
 Differt sermoni: sermo est merus. At pater ardens
 Savit, quod meretrice nepos, insanit amica

Filius, uxorem grandi cum dote recusati
 Ebrius, & (magnum quod dedecus) ambulet ante
 Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis
 Quem si dissolvas, quivis stomachatur eodem,
 Quo personatus pacto pater. His, ego quæ hunc,
 Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa, modosque, & quod prius ordinis
 verbum est.

Posterius facias, præponens ultima primis:
 Non (ut si solvas, postquam discordia terra
 Belli ferratos postus, portasque refregit)
 Invenias etiam disjuncti membra poetæ,
 Hactenus hæc alias, iustum sic necne poema,
 Nunc illud tantum quæram: meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
 Ambulat, & Capius, raveri male, cumque libellis:
 Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis,
 Et vivat puris manibus: contemnat utrumque.
 Ut sis tu similis Cali, Syrrique latronum
 Non ego sim Caprii neque Sulci, cur metuas me?
 Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
 Quæ manus insudet vulgi Hermogenis que Tigelli:
 Nec recitem quicquam, ni à amicis, idque coactus:
 Non ubivis, coramve quibuslibet. In medio qui
 Scripta foro recitent: suæ: multi, quique lavantes:
 Suave locus voci resonat conclusus. Inaneis
 Hoc iuvat, haud illud querentes, num sine sensu,
 Tempore num faciunt alieno. Ledere gaudes,
 Inquit, & hoc studio pravus facis. Unde petium
 Hoc in me jacis? est auctor quis denique corum,
 Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum,
 De fendit qui non, alio culpante solutos.

Qui captat risus hominum, famamque dicacis
 Tangere qui non visa potest, commissa tacere
 Qui nequit: hic niger est, hunc tu, Romane, caveto.
 Saepe tribus lectis videas cernere quaternos
 E quibus unus amet quavis aspergere cunctos,
 Praetere cum, qui praebet aquam: post, hunc quoque
 potus,

Conditra cum verax aperit praecordia Liber.
 Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur
 Infesto nigris: ego si risi, quod ineptus
 Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum
 Lividus, & mordax videor tibi: mentio siqua
 De Capitolini furtis inchoata Petilli
 Te coram fuerit: defendas, ut tuus est mos:
 Me Capitolinus convivatore usus, amiceque
 A puero est, causaque mea permulta rogatus
 Fecit, & incolumis laetor quod vivit in urbe:
 Sed tamen admittor, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigræ stercus longinuis, hæc est
 Erugo mera, quod vitium prociad abfore clartis
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possum aliud vere, promitto: liberius si
 Dixero quid, si forte jocosius: hoc mihi juris
 Cum venia dabis. Insuper patet optimus hoc me
 Ut fugerem exemplis vitiorum, quæque notando
 Cum me hortaretur, parce, frugaliter, atque
 Vivitrem uti contentus eo, quod mi ipse parasset:
 Nonne vides, Albi ut male vivat filius, utque
 Barus inops: magnum documentum, ne pariam rem
 Perdere quis velit: à turpi meretricis amore
 Cum detereret: Secretani dissimilis sis.
 Ne sequeret moechas, concessa cum Venere uti
 Possem: depressi non bella est fama Treboni,
 Aiebat: sapiens vitatu, quidque peritu

Sic

Sit melius, causa: reddet tibi: mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
 Dum custodis eges vitam, famamque tueri
 Incolumen possum, Simul ac duraverit ætas
 Membra, animumque tuum, nabis sine cortice. Sic me
 Formabat puerum dictis: & sive iubebat,
 Ut facerem quid, habes auctorem, quo facias hoc:
 Unum ex iudicibus selectis objiciebat:
 Sive verabat: An hoc in honestum, & inutile factu.
 Necne sit, addubites, flagret rumore malo cum
 Hic, atque ille: avidos vicium funus ut ægros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit:
 Sic teneros animos aliena opprobria saepe
 Absterrent vitis. Ex hoc ego sanus ab illis
 Perniciam quæcumque ferunt: mediocribus, & queis
 Ignoscas vitis, tenent. Fortassis & istinc
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus;
 Consilium proprium: neque enim, cum lectulus,
 aut me

Porticus excepit, desum mihi. Rectius hoc est:
 Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis
 Occuram: hoc quidam non belle: numquid ego illi
 Imprudens olim faciam similes: hæc ego mecum
 Compressis agito labris. Ubi quid datur oculi
 Illudo charis: hoc est mediocribus illis
 Ex vitis unum, cui si concedere noles,
 Multa procerum veniet manus, auxilio que
 Sit mihi (nam multo plures sumus) ac veluti te
 Iudri, cogimus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

Egressum magna, me excepit Aricia Roma,
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
 I;
 Griz-

Græcorum longe delectissimus : inde Forum Appi
 Disertum nautis, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 Præcinctis unum : minus est gravis Appia tardis.
 Heic ego propter aquam, quod erat tertissima, veneti
 Indico bellum, cœnantis haud animo æquo
 Expectans comites. Jam nox inducere terras
 Umbras, & calo diffundere signa parabat.
 Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
 Ingerere. Huc appelle: trecentos inseris : ohe
 Jam satis est. Dum as exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abit hora : mali culicis, ranæque palustres
 Avertunt somnos : absentem ut cantat amicam
 Multa prolurus vappa nauta, atque viator
 Cœtantem : tandem fessus dormire viator
 Incipit : ac missæ pastum retinacula mulæ
 Nauta piger saxo religat, scertitque supinus.
 Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem
 Sentimus : donec cerebrosus prosillit unus,
 Ac mulæ nautæque caput, lumbosque saligno
 Fuste dolat. Quarta vix demum exponitur hora,
 Ora, manusque tua lavimus, Feronia lympha,
 Millia tum pransi tria repimus : atque subimus
 Impositum saxis lætæ candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Mæcenas, optimus atque
 Coccejus, missi magnis de rebus uterque
 Legati : aversos soliti componere amicos.
 Heic oculis ego nigra meis collyria lippus
 Illi re. Interea Mæcenas advenit, atque
 Coccejus, Capitæque simul Fontejus, ad unguem
 Factus homo : Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos. Ausidio Lusco prætoris libenter
 Linguimus, insani videntis præmia scribæ,
 Prætextam, & lacum clavum, prunæque batillum.

In

In Mamurrarum lassæ deinde urbe manemus,
 Murena præbente domum, Capitone culinam,
 Postera lux oritur multo gratissima : namque
 Plotus & Varius Sinuessa, Virgiliusque
 Occurrunt : animæ, quales neque candidiores
 Terra tulit, neque quis me sic devinctior alter.
 O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
 Præbuit : & parochi, quæ debent, signa salemque.
 Hinc muli Capuz cistillas tempore ponunt.
 Lusum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque :
 Namque pila lippis inimicum & ludere crudis,
 Hinc nos Cocceji recipit plenissima villa,
 Quæ super est Caudi cauponas. Nunc mihi paucis
 Sarmenti scurræ pugnam Messique Cicirri,
 Musa, velim memores : & quo patre natus uterque
 Conrulerit litæ. Messi clarum genus Osci :
 Sarmenti domina exstat : ab his majoribus orti
 Ad pugnam venefe. Prior Sarmentus : Equi te
 Esse feri similem dico. Ridemus : & ipse
 Messius, Accipio : caput & movet, O, tua cornu
 Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres, cum
 Sic mutilus ministeris? at illi fœda cicatrix
 Setosam lævi frontem turpaverat oris,
 Campanum in morbum, in faciem per multa jocatus,
 Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
 Nil illi larva, aut tragicis opus esse cothurnis.
 Multa Cicirrus ad hæc : donasset jamne catenam
 Fæ voto Laribus, quærebat : scriba quod esset,
 Deterius nihilo dominx jus esse. Rogabat
 Denique, cur unquam figisset : cui satis una
 Farris libra foret, gracilli sic, tamque pusillo.
 Prorsus jucunde cœnam producimur illam.

L 4

Ten-

Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes
 Pene arsit, matros dum tardos versat in igne.
 Nam vaga per veterem dilapsos flamma culinam
 Vulcano, summam properabat lambere restum.
 Convivias avidos coenam, seruosque timentes
 Tum rapere, atque omnes resinguere velle videres.
 Incipit ex illo mentis Appulia nosos
 Orientare milia, quos terret Atabulus, & quos
 Nunquam crepemus, nisi vos vicina Trivici
 Villa recepisset lacrymoso non sine fumo,
 Udos cum foliis ramos urente camico.
 Heic ego merdaceum stultissimus usque puellam
 Ad medium noctem expecto: Somnus tamen subfert
 Intentum veneti: tum immundo somnia visu
 Nocturnam vestem maculant ventremque supinum,
 Quatuor hinc capimur, viginti, & milia rhedis,
 Mansuri oppidulo, quod versus dicere non est
 Signis per facile est. Venit vilissima rerum
 Heic aqua, sed panis longe pulcherrimus, ultra
 Callidus ut soleat humeris portare viator:
 Nam Canus lapidosus, & aquae non dicitur urua.
 (Qui locus à forti Diomede est conditus olim)
 Fletibus hic Varus discedit moestus amicus,
 Inde Rubos fessi pervenimus: utpote longum
 Carpentis iter, & factum corruptius imbri.
 Postera temperas melior, via prior, ad usque
 Bari moenia pis osi. Dein Gratia lymphis
 Iratis exstructa dedit risusque, iocosque:
 Dum flamma sine thura liquescere limine sacro,
 Persuadere cupit. Credat Iudaea Apella,
 Non ego: namque Deos didici securum agere axum:
 Nec, si quid mihi faciat natura, Deos id
 Tristes ex alto caeli demittere recto.
 Brundisium longae finis carthaque, viaque.

SATYRA VI.

Non quia, Mæcenas, Lydorum quidquid Ferrucos
 Incoluit finis, nemo generosior est tui
 Nec quod avus tibi maternus fuit, atque paternus,
 Olim qui magnis legionibus imperitanti
 Ut plerique solent, naso suspendit aduoco
 Ignoros, ut me libertino patrenatum.
 Cum referre negas, quali sis quique parente
 Natus, dum ingenius: persuades hoc tui vere,
 Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
 Multos saepe viros nullis majoribus ortos,
 Et vitasse probos, amplis & honoribus auctos:
 Contra, Lavinum, Valeri genus, unde Superbus
 Targuinius regno pulsus fugit, unius assis
 Non unquam pretio plus licuisse, notante
 Iudice, quo nostri, populo: qui stultus honores
 Saepe dat indignis, & famæ servit ineptus
 Qui stupet in cirulis, & imaginibus. Quid oportet
 Vos facere, à vulgo longe longaque remotos?
 Namque esto: populus Lavino mallet honorem,
 Quam Decio mandare novo: Censorne movere
 Appius, ingenio si non esset patre natus?
 Vel merito, quoniam in propria non pelle quiescem.
 Sed fulgore trahit constrictos gloria curru
 Non minus ignotos generosis. Quo tibi, Tili,
 Sumere depositum clavum, serique tribunus
 Invidia accrevit, privato quæ minor esset.
 Nam ut quisque insanus nigris medium impedit erus
 Pellibus, & latum demisit pectore clavum:
 Audit continuo, Quis homo hic aut quo patre natus?
 Ut si qui agroet quo morbo Barrus, haberi
 Ut cupiat formosus, eat quacumque, puellis

Injicit curam quærendi singula, quali
 Sit facie, sura, quali pede, dente, capillo:
 Sic qui promittit. civeis, urbem tibi curæ,
 Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum
 Quo patre sit natus, num ignota matre inhonustus,
 Omnibus mortales curare, & quærere cogit.
 Tunc Syri, Damæ, aut Dionysi filius, iudeis
 Deicere è saxo civeis, ac tradere Cadmo?
 At Nevius collega gradu post me sedet uno: (lus,
 Nam que est ille, patet quod erat meus. Hoc tibi Pau-
 Et Messala videris? At hic, si plostra ducenta,
 Concurantque foro tria funera, magna sonabit
 Cornua quod viderique tubas saltem tenet hoc nos.
 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
 Quem rodunt omnes libertino patre natum:
 Nunc, quia Mæcenas tibi sum convictor: ac olim
 Quod mihi pareret legio Romana Tribuno,
 Dissimile hoc illi est: quia non ut forsit honorem
 Jure mihi invidet quisvis, ita te quoque amicam:
 Præsertim cautum dignos assume, prava
 Ambitione procul fulicem dicere non hoc
 Me possunt, casu quod te sortitus amicam:
 Nulla etenim tibi me fors obrulit. Optimus olim
 Vigilius, post hunc Varius dixere quid essem.
 Ut veni coram, singultum pauca locutus,
 (Infans namque pudor prohibebat plura profari)
 Non ego me claro natum patre, non ego circum
 Me Saturniano vestiri rura caballo,
 Sed, quod eram, narro. Respondes (ut tuus est mos)
 Pauca: abeo: & revocas nono post mense, jubesque
 Esse in amicorum numero. Magnam hoc ego ducò,
 Quod placui tibi, qui turpi veteris honestum,
 Non patre præclaro, sed vita, & pectere puro,
 Atqui si vitium mediocribus, ac mea paucis

Men-

Mendosa est natura, alioqui recta (velut si
 Egregio inspersos reprehendas corpore navos)
 Si neque avaritiam, neque sordes, aut mala lustra
 Objiciet vere quisquam mihi: purus, & insons,
 (Ut me collaudem) si & vivo carus amicis
 Causa fuit poter his: qui macro pauper agello
 Noluit in Flavi ludum me mittere: magni
 Quo pueri magnis è centurionibus orti,
 Lævo suspensi loculos, tabulamque lacerto,
 Ibant ostionis referentes Idibus ara:
 Sed puerum esse ausus Romam portare, donecendum
 Artis, quas doceat quisvis eques, atque senator
 Semet prognatos. Vestem, servosque sequenteis
 In magno ut populo si qui vidisset: avita
 Ex te præberi sumpus mihi crederet illos.
 Ipse mihi custos incorruptissima omnis
 Circum doctores aderat, Quid multa? Pudicum
 (Qui primus virtutis honos) servavit abomni
 Non solum factò, verum opprobrio quoque turpi:
 Nec timuit, sibi ne vitio qui verteret olim,
 Si præco parvas, ac: (ut fuit ipse) coactor (nunc
 Mercedis sequeris: neque ego essem questus: ad hanc
 Laus illi debetur, & à me gratia major.
 Nil me peniteat sanum patris hujus: coque
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 Quod non ingenuos habeat, clarosque parentis,
 Sic me defendam: longe mea discrepat istis
 Et vox, & ratio: nam, si natura juberet
 A certis annis ævum remeare peractum,
 Atque alios legere ad fastum quoscumque parentis
 Optaret sibi quisque: meis contentus, honestos
 Fascibus, & sellis pollem mihi sumere: demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo: quod
 Nollem onus, haud unquam solitus portare molestum.
 Nam

Nam mihi continuo major querenda foret res,
 Atque salorandi plures: ducendus & unus,
 Et comes alter, uti ne solus rusve, peregre-
 -Ve exirem, plures calones, atque caballi
 Pascendi: ducenda perorrita. Nunc mihi curio
 Ire licet mulo, vel, si liber, usque Tarentum:
 Mantica cui lumbos onere uleeret, atque eques armos.
 Obijcit nemo sordes mihi, quas tibi, Tilli,
 Cum Tiburte via prætozem quinque sequuntur
 Te pueri, lasanum portantes œnophorumque.
 Hoc ego comedius, quam tu præclare senator,
 Millibus atque aliis vivo. Quacumque libido est,
 Incedo solus: percontor, quanti olus, ac fari
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Sæpe forum: assisto divinis: inde domum me
 Ad porri, & ciceris refero, lagenique catinum.
 Cœna ministratur pueris tribus, & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus
 Vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo domitum: non sollicitus, mihi quod cras
 Surgendum sit mane: obeundus Marsia, qui se
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris,
 Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto, quod me tacitum juvet. Ungor olivo,
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis,
 Ast ubi me fessum sol acriore ire levatum
 Admonuit, fugio campum Iusumque trigonem
 Fransus non avide, quantum interpellat inani
 Ventre diem durate, domesticus otior. Hæc est
 Vita solutorum misera ambitione, gravique,
 His me consolor, victurum suavius, ac si
 Quæstor avus, pater atque meus, parrivusque fuisset.

SATYRA VII.

Proscripsi Regis Rupili pus, atque venenum
 Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus & lippis notum, & consoribus esse.
 Persius hic per magna negotia dives habebat
 Clazomenis, etiam litres cum Rege molestas:
 Durus homo, atque odio qui posset vincere Regem:
 Confidens, tumidusque: adeo sermonis amari,
 Sisennas, Barrost: ut equis præcurreret albis.
 Ad Regem redeo: Postquam nihil inter utrumque
 Convenit: hoc etenim sunt omnes jure molesti,
 Quo fortes, quibus adversum bellum incidit: Inter
 Hæctora Piramiden, animosum atque inter Achillem
 Ira fuit capitalis: ut ultima divideret mors:
 Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroque
 Summa fuit. Dub si discordia verset inertes,
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Dionedi
 Cum Lycio Glaucio: discedat pigrior, ultro
 Mueribus missis. Bruto prætorce tenente
 Ditem Asiam, Rupili, & Persi par pugnare, uti non
 Compositi melius cum Bicho Bacchius. In jus
 Acres procurant: magnum spectaculum uterque.
 Persius exponit causas: ridetur ab omni
 Conventu: laudat Brutum, laudatque cohortem:
 Solem Asiæ Brutum appellat, stellasque salubreis
 Appellat comites, excepto Rege: Canem illum
 Invisum agricolis sidus, venisse: ructat
 Flumen: ut hibernum, fertur quo rara securis,
 Tum Prænestinis salso multumque fluenti
 Expressa arbusto regerit convicia: durus
 Vindemiator, & invictus, cui sæpe viator
 Cessisset, magna compellans voce cucullum.

At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Persius exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges consuesti tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede tuo-
 rum est.

SATYRA VIII.

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum:
 Cum faber, incertus scamnū faceretne Priapum,
 Maluit esse Deum, Deus inde ego, furum aviumque
 Maxima formido: Nam fures dextra coercet,
 Obscenoque ruber portæus ab inguine palus:
 Ast importunas volucris in vertice arando
 Terret fura, veratque novis consideræ in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadaveræ tellis
 Conservus vili portanda locabat in arca.
 Hoc miseræ plebi atabat commune sepulcrum,
 Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Heic dabat: heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquilis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatiosi: qua modo tristes
 Albis informem spectabant ossibus agrum.
 Cum mihi non tantum furesque, feræque suæ
 Hunc vexare locum, curæ sunt, atque labori,
 Quantum, carminibus quæ versant, atque venenis
 Humanos animos. Has nullo perdere possum,
 Nec prohibere modo simul ac v. ga. luna decorum.
 Protulit os, quin tissa legant, herbasque nocentis.
 Vidi egomet nigra suæ inctam vadere palla
 Canidiâ pedibus nudis, passoque capillo.
 Cum Sagana majore ululante in pallor, utrasque
 Fecerat horrendas aspectu. Scalpore terzani

Un-

Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
 Cœperunt: Crum in fossam confusus, ut inde
 Mancis elicere, animas responsa daturas.
 Lanea & effigies erat, altera cerea: major
 Lanea, quæ pœnis compesceret inferiorem.
 Cereâ suppliciter stabat, servilibus ut quæ
 Jam peritura modis. Hecatem vocat altera, sevam
 Altera Tisiphonem. Serpenteis, atque videres
 Infernas errare canes: lunamque rubentem,
 Ne foret hæc testis, post magna latere sepulcra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquinæ albis
 Cervorum: atque in me veniat mictum, atque cacatum
 Julius, & fragilis Peditis, furque Voranus.
 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
 Umbræ cum Sagana resonant triste, & acutum?
 Utque lupi barbam varix cum dente colubræ
 Abdiderint furtim teris, & imagine cerea
 Largior arserit ignis? & ut non restis inultus
 Horruerim voces Furiarum & factis duarum?
 Nam, dispiosa sonat quantum vesica, pepedi,
 Diffusa nare ficus. At illæ currere in urbem:
 Canidæ denteis, altum Saganaæ calidrum
 Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
 Vincula, cum magno risuque, jocoque videres.

ECONOMIA DE SATYRA IX.

Ibam ut forte via sacra, sicut meus est mos,
 Nescio quid meditans nugarum, tritus in illis:
 Accurrit quidam, notus mihi nomine tantum:
 Arreptaque manu, Quid agis dulcissime rerum?
 Suaviter, ut nunc est, inquam, & copio omnia quæ vis.
 Cum assectaretur: nunquid vis? occupo. At ille:
 Notis nos, inquit, docti sumus. Heic ego: pluri

Hoc

Hoc, inquam; mihi eris. Misere discedere quærens,
Ire modo ocyus, interdum consistere, in aurem
Dicere nescio quid puero. Cum sudor ad imos
Manaret talos: ô te. Bolane, cerebri
Felicem, ajedam tacitus. Cum quilibet illo
Garrisset, vios, urbem laudaret; ut illi
Nil respondebam: Misere cupis; inquit, abire,
Jamdudum video: sed nil egis: usque tenebor
Prosequar hinc, quâ nunc iter est tibi. Nil opus est te
Circumigi quendam volo visere, non tibi notum.
Trans Tiberim longe cubat is, prope Cæsaris hortos.
Nil habeo quod agam, & non sum piger, usque sequar
Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus, (te.
Cum gravius dorso subit onus. Incipit ille:
Si bene me nobi, non Viscum plaris amicum,
Non Varium facies: nam quis me scribere plaris,
Aut citius possit versus? quis membra movere
Mollius? invidet quod & Hermegenes, ego canto,
Interpellandi locus heic erat: est tibi mater,
Cognati, quis te salvo est opus? haud mihi quisquam:

Omneis composui. Felices! nunc ego resto.
Coffice: namque instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit; divina mota anus brata:
Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis,
Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra
Garrulus hunc quando consumet cumque loquaces,
Si sapiat, vitet; simul atque adoleverit ætas.
Ventum erat ad Vêstæ, quarta post parte diei
Præterita: & casu rano respondero vadit us
Debebat: quod ni fecisset, perdere litem.
Si me omas, inquit, paulum heic ades, Inteream, si
Aut valeo stare, aut novi civilia jura
Et propero, quo seis. Dabius sum; quid faciam, inquit:

Tene relinquam, an rem. Me sodes. Non faciam, ille:
Et procedere cepit. Ego, ut contendere durum est
Cum victore, sequor. Mæcenas quomodo tecum.
Hinc repetit, paucorum hominum, & mentis bene
sanæ?

Nemo dexterius fortuna esset usus; haberes
Magnum adiutorem, posses qui ferre secundas,
Hunc hominem velles si eradere: dispream, ni
Summosse omneis. Non isto vivitur illic,
Quo tu rere modo; domus hæc nec prior ulla est,
Nec magis his aliena malis; nil mi officit, inquam,
Ditior hic, aut est quia doctior. Est locus uni
-Cuique suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
Sic habet. Accendis, quare cupiam magis illi
Proximus esse. Velis tantummodo, quæ tua virtus,
Espagnabis; & est qui vinci possit; coque
Difficilis aditus primos habet. Haud mihi decer:
Muneribus servos corrumpam; non, hodie si
Exclusus fuero, desistam; tempora quæram:
Occurram in triviis; deducam. Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce
Fuscus Ariseius occurrit, mihi carus, & illum
Qui pulchre nosset. Consistimus. Uade venis? &
Quo tendis rogat, & responder: Vellese cepi,
Et prensare manu lentissima brachia, nutans,
Distorquens oculos, ut me eriperet. Male salsus
Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis.
Certe nescio quid secreto velle loqui te
Ajedas mecum: memini bene; sed melliori
Tempore dicam; hodie tricesima sabbata, Vin' tu
Curtis Judæis oppedere; nulla mihi, inquam,
Religio est. At mi: sum paulo infirmior, unus
Multorum: ignoscas; alias loquar. Huncine solem
Tam nigrum surrexe mihi? fugit improbus, ac me

Sub culstro loquit. Casu venit obuius illi
Adversarius : & , quo tu turpissimè : magna
Inclamat voce , & , Licet antestari ? ego vero
Oppono auriculam. Rapit in jus : clamor utrimque,
Undique concursus. Sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

NEmpe incomposito diali pede currere versus
Lucili. Quis tam Lucili fautor incpte est,
Ut non hoc fateatur? at idem, quod sale multo
Urbem deficiunt, charta laudatur eadem. (sic
Nec tamen hoc tribuens, dederim quoque cetera: nam
Et Laberi mimos, ut pulchra poemata, mirer.
Ergo non satis est risu diducere rictum
Auditoris: & est quaedam tamen hec quoque virtus:
Est brevitatis opus, ut currat sententia, neu se
Impediat verbis, lassas onerantibus aureis:
Et sermone opus est modo tristi, sæpe jocosò,
Defendente vicem modo rhetoris, atque poetæ
Interdum urbani parentis viribus, atque
Extenuantis eas consulto. Ridiculum acri
Fortius, & melius magnas plerumque secat res.
Illi, scripta quibus Comœdia prisca viris est,
Hoc stabant, hoc sunt imitandi: quos neque pulcher
Hermogenes unquam legit, neque simius iste,
Nil præter Calvum, & doctus cantare Catullum.
At magnum fecit, quod verbis Græca Latinis
Miscuit. O acri studierum quine puræ
Difficile, & mirum, Rhodio quod Pitholontii
Contigit? at sermo lingua concinnus utraque
Suavior, ut Chio nota si commissa Falerni est.
Cum versus facias, te ipsum percontor, an & cum
Dura tibi peragenda rei sit causa Perilli:

Sci-

Scilicet oblitus patriæque, patriæque Latini;
Cum Pedius causas eisudet Publicola, atque
Corvinus, patriis intermiscere perita
Verba foris malis, Canusini more bilinguis?
Atqui ego cum Græcos facerem, natus mare citra,
Versiculos: vetuit me tali voce Quirinus
Post mediam noctem visus, cum somnia vera:
In silvam non ligna feras insanius, ac si
Magnas Græcorum malis implere catervas.
Turgidus Alpinus, jugulat dum Memnona, dumque
Distingit Rheni lateum caput: hæc ego ludo,
Quæ neque in æde sonent, cæcancia iudice Tarpa,
Nec redeant iterum, atque iterum spectanda theatris:
Arguta meretrice potes, Davoque Chremota
Eludente senem, comis garrire libellos
Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
Facta canit, pede ter percusso: forte epos acer,
Ut nemo, Varius ducit: molle, atque facerum
Virgilio adnuerunt gaudentes rure Camœnz,
Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino,
Atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
Inventore minor: neque ego illi detrachere ausim
Hærentem capiti multa cum laude coronam.
At dixi, flucere hunc tutulentum, sæpe ferentem
Plura quidem tollenda relinquendis. Age, quæro,
Tu nihil in magno doctus reprehendis homero?
Nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
Non rider versus Enni gravitate minores:
Cum de se loquitur, non ut majore ceptensis.
Quid vetat & nosmet Lucili scripta legereis,
Quæcere nam illius, num rerum dura negarit
Versiculos natura magis factos, & euntes
Mollius, ac si quis, pedibus quid claudere senis
(Hoc tantum) contentus, amet scripsisse ducentos

M a

An-

Ante cibum versus, totidem carnatus? Etrusci
 Quale fuit Cassi, rapido ferventius anni
 Ingenium: capsis quem fama est esse, librisque
 Ambustum propriis. Fuerit Lucilius, inquam,
 Comis, & urbanus, fuerit limatior idem,
 Quam rudis, & Græcis intacti carminis auctor,
 Quamque poetarum seniorum turba: sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum,
 Detereret sibi multa: recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur: & in versu faciendo
 Sæpe caput scaberet, vivos & roderet unguis.
 Sæpe stilum vertas, iterum quæ digna legi sint
 Scripturus: neque, te ut miretur turba, labores,
 Contentus paucis lectoribus, An tua demens
 Villibus in ludis diciari carmina malis? (audax,
 Non ego: nam satis est equitem mihi plaudere: ut
 Contemptis aliis, explosa Arbuscula dixit.
 Men' moveat, timeat Pantilius, aut cruciet, quod
 Vellicet absentem Demetrius? aut quod ineptus
 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli?
 Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
 Valgius, & probe hæc Octavius, optimus atque
 Fuscus: & hæc utinam Visconum laudet uterque
 Ambitione relegata, te dicere possunt
 Pollio te, Messala, tuo cum fratre, simulque
 Vos Bibule, & Servi: simul his te, candide Furnis
 Complures alios, doctos ego quos, & amicos
 Prudens prætereo: quibus hæc, sunt quæcumque,
 Arridere velim: doliturus, si placeant spe
 Deterius nostra, Demetri, teque, Tigelli,
 Discipulorum inter jubeo plorare cathedras.
 I puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

Q. HORATII
 FLACCI
 SATYRARUM
 LIBER II
 SATYRA I.

Sunt quibus in Satyra videar nimis acer, & ultra
 Legem tendere opus: sine nervis altera, quidquid
 Compositi, pars esse putat, simileis quo meorum
 Mille die versus deduci posse: Trebati,
 Quid faciam, præscribe. Quiescas: ne faciam, inquis,
 Omnino versus? ajo: peream male, si non
 Optimum eras: verum nequeo dormire. Ter uncti
 Transanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
 Irriguique mero sub noctem corpus habento.
 Aut, si tantus amor scribendi te capit, aude
 Cæsaris invicti res dicere, multa laborum
 Præmia laturus. Cupidum, pater optime, vires
 Deficiunt: neque enim quivis horrentis pilis
 Agmina, nec fracta percutit vulnere Parthi.
 Aut labentis equo describit cuspidè Gallos,
 Attamen & justum poterat, & scribere fortem,
 Scipiadam ut sapiens Lucillus, Haur mihi deero,
 Cum res ipsa feret: nisi dextro tempore, Flacci
 Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem
 Cui male si palpere, recalcitret undique tutus.
 Quanto rectius hoc: quam tristi lædere versu

Pantolabum scurram, Nomentanumve nepotem
Cum sibi quisque timet, quamquam est intactus, &
odit.

Quid faciam? saltat Milonius, ut semel isto
Accessit fervor capiet, numerusque locernis.
Castor gaudet equis: ovo prognatus eodem,
Pugnis. Quot capitum vivunt, totidem studiorum
Millia. Me pedibus delectat elaudere verba
Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
Ille velut fides arcana sodalibus olim
Credebat libris: neque, si male cesserat, usquam
Decurrens allo, neque si bene: quo fit, ut omnis
Vociva pateat veluti descripta tabella,
Vitatenis, Sequor hanc, Lucanus, an Appolos, anceps:
Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,
Quo ne per vacuum Romano incurreret hostis:
Sive quod Appula gens, seu quod Lucania bellum
Incuteret violenta. Sed hic stilus haud petet ultro
Quemquam animantem, & me veluti custodier ensis
Vagina trepidus: quem cur distingere coner,
Tutus ab infestis laetionibus? o pater, & rex
Jupiter, ut pereat positum rubigine telum,
Ne quisquam noceat cupido mihi pacis! At ille,
Qui me commovit (melius non tangere, clamo)
Flebit, & insignis tota cantabitur uibe.
Cervius iratus leges minatur, & urnam
Canidia Albocis, quibus est inimica, venenum
Grande malum Turius, si quid se iudice certes.
Ut, quo quisque valet, suspectos terreat: utque
Impiet hoc natura ponens, sic collige mecum.
Dente lupus, cornu taurus perit: unde, nisi intus
Monstratum? Scævæ vivacem crede nepoti
Matrem: nūl faciet sceleris pia dextera: Mirum!

Ut

Ut neque calce lupus quemquam, neque dente perire
bos:

Sed mala tollet anum viciato melle cicuta.
Ne longum faciam: seu me tranquilla senectus
Expectat, seu mors atris circumvolat alis
Dives, inops, Romæ, seu fors ita jusserit, exul,
Quisquis erit vitæ, scribam, color. O puer, ut sis
Vitalis metuo, & majorum ne quis amicus
Frigore te feriat. Quid cum est Lucilius ausus
Primus in hunc oporis componere carmina morem,
Detrahere & pellem, nitidus qua quisque per ora
Cederet, introsum turpis: num Lælius, & qui
Duxit ab oppressa merium Carthagine nomen,
Ingenio offensit aut læso dolere Merello,
Famosisque Lupo cooperto versibus: at qui
Primores populi arripuit, populumque tributum
Scilicet uni æquus virtuti, atque ejus amicis.
Quin ubi se à vulgo, & scena in secreta rem orant
Virtus Scipiada, & mitis sapientia Lælius
Nugari cum illo, & discincti ludere, donec (vi
Decoqueretur olus, soliti. Quidquid sum ego, quam-
infra Lucili censum, ingeniumque, tamen me
Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
Invidia: & fragili carens illidere dentem,
Offendet solido. Nisi quid tu, docte Trebatii,
Dissentis: equidem nihil hic diffingere possum.
Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negotii
Incuriat tibi quid sanctarum inscitia legum:
Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
Judiciumque. Esto: si quis mala. Sed bona si quis
Judice condiderit laudatus Cæsare? si quis
Opprobriis dignum laceraverit, integer ipse?
Solventur risu tabula: tu missus abibis.

M 4

SA-

SATYRA II.

QUæ virtus, & quanta, boni, sit vivere parvo,
 (Nec meus hic sermo est: sed quæ præcepit
 Ofellus
 Rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minerva)
 Discite, non inter lanceis, mensisque nitentis:
 Cum stupet insanis accies fulgoribus, & cum
 Acclinis falsis animus meliora recusat:
 Verum hic impransi mecum disquirite. Cur hoc
 Dicam, si poterò. Male verum examinat omnis
 Corruptus iudex. Leporem sectatus, equove
 Lassus ab indonito: vel (si Romana fatigat
 Militia assuetum grecæ) seu pila velox,
 Molliter austerum studio fallente laborem,
 Seu te discus agit, pete credentem æra disco:
 Cum labor extuderit fastidia: sicus, inanis
 Sperne cibum vilem: nisi Hymettia mella Falerno,
 Ne biberis diluta. Foris est promus, & atrum
 Defendens piscis hyemat mare: cum sale panis
 Latrantem stomachum bene leniet. Unde putas, aut
 Qui partum non in caro nidore voluptas
 Summa, sed in te ipso est. Tu pulcherrima quære
 Sudando: pinguem vitium, albumque, neque ostrea,
 Nec scarus, aut poterit peregrina iuvare lagois,
 Vix tamen eripiatur, posito pavone, velis quin
 Hoc potius, quam gallina tergere platum,
 Corruptus vanis rerum, quia veniat auro
 Rata avis, & pifæ pandat spectacula caudæ:
 Tanquam ad rem attineat quidquam. Num vesceris
 ista,
 Quam laudas, pluma: cocto non adest honor idem:
 Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illa:

In-

Imparibus formis deceptum te patet: esto.
 Unde datum sentis? lupus hic, Tiberinus, an alto
 Capros hiet? ponteisæ inter iactatus, an amnis
 Ostia sub Tusci laudas, insane, trillibrem (est.
 Mollum: in singula quem minus pulmenta necesse
 Ducit te species, vid. o. Quo pertinet ergo
 Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
 Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
 Jejanus raro stomachus vulgaria temnit.
 Porrectum magno magnum spectare catino
 Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. At vos
 Præsentis, Austri, coquite horum obsonia. Quamquam
 Putee aper, rhombusque recens, mala copia quando
 Agrum sollicitat stomachum: cum rapula plenus,
 Atque acidas mavale inulas. Necdum omnis abacta
 Pauperis: epulis regum: nam vilibus ovis,
 Nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
 Galloni præconis erat accipensere mensa
 Infamis. Quid? cum rhombos minus xquora alebant?
 Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido:
 Donec vos auctor docuit prætorius. Ergo
 Si quis nunc mergos suavis edixerit assos,
 Parebit pravi docilis Romana juvenus.
 Sordidus à tenui victu distabit, Ofello
 Judice. Nam frustra vitium vitaveris illud,
 Si te alio pravus detorseris. Avidiemus,
 Cui canis ex vero ductum cognomen adheret
 Quinquemeis oleas est, & silvesteria corna:
 At, nisi mutaram, parcat defendere vinum: &
 Cujus odorem olei nequeas perferre (licebit
 Ille repotia, nataleis, aliosve diem
 Festos albat us-celebret) cotnu ipse bilibri
 Caulibus instillar, veteris non parvus acceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur, & horum

Utrum

Utrum imitabitur hac urget lupus, hac canis, ajunt
 Mundus erit, qua non offendat sordibus, atque
 In neutram partem cultus miser. Hic neque servis,
 Albuci senis exemplo, dum munia didit,
 Sævus erit: nec sic, ut simplex Navius, unctam
 Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque magnū,
 Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaque secum
 Afferat. In primis valeas bene: nam varix res
 Ut noceant homini, credas, memor illius esca,
 Quæ simplex olim tibi sederit. At simul assis
 Misceueris elixa, simul conchyliis turdis.
 Duleia se in bilem verent, stomachoque tumultum
 Lenta ferre pitiuita. Vides, ut pallidus omnis
 Coena desurgat dubia? Quia corpus onustum
 Hesternis vitis animum quoque prægravat una,
 Atque affigit humo divinæ particulam auræ,
 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 Membra dedit, vegetus præscripta ad munia surgit,
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam:
 Sive diem festum rediens adixerit annus,
 Seu recreare vult tenuatum corpus: ubique
 Accedent anni, tractari mollius ætas
 Imbecilla vult. Tibi quidnam accedet ad istam,
 Quam puer, & validus præsumis, molliorem seu
 Dura valetudo incidit, seu tarda senectus,
 Rancidum aprum antiqui laudabant: non quia nasus
 Illis nullus erat: sed, credo, hac mente, quod hospes
 Tardius adveniens, vicinatum commodius, quam
 Integrum edax dominus consumeret. Hos utinam
 inter

Heroas natum tellus me prima tulisset,
 Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
 Occupet humanam: grandes rhombi, patinæque
 Grande ferunt una cum damno dedecus, Adde

Ira-

Tractum patrum, vicinos, te tibi in quom,
 Et frustra mortis cupidam, cum decit egentem
 As, laquei pretium. Jure, inquit, Thrastius istis
 Jurgatur verbis: ego vestigalia magna,
 Divitias habeo: tribus amplas regibus. Ergo,
 Quod superat, non est melius quo insamete possit
 Quæ eget indignus quisquam te divite? quare
 Tempa reunt antiqua Deum? cur, improbe, caræ
 Non aliquid patriæ tanto emetitis acervo?
 Uni nimirum tibi recte semper erunt res.
 O magnus posthac inimicis risus! uterque
 Ad casus dubios fides sibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem, metuensque futuri,
 An qui contentus parvo, metuensque futuri,
 In pace, ut sapiens, aptam idonea bellorū
 Quo magis his credas: puer hunc ego parvus Ofellum
 Integris opibus novi non latius usum
 Quam nunc accisis. Videas metato in ægelo
 Cum peiore, & gnaris fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce profesta
 Quidquam, præter olus fumosæ cum pede pernz,
 Ac mihi seu longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus: bene erat, non piscibus urbe petitis,
 Sed pullo, atque herdo: tum pensilis ova secundas,
 Et nux ornabat mensas, cum duplice fru.
 Post hoc ludus erat cupa portare magistra.
 Ac venerato Ceres, ut calmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ seria frontis,
 Sævias, atque novos moveat fortuna tumultus:
 Quantum hinc imminuet quanto aut ego parcius,
 aut vos

O pueri, nituistis, ut hue novus incola venio.
 Nam proprix telluris herum natura, neque illum,

Nec

Nec me, nec quemquam statuit. Nos expulit illes
 illum aut nequities, aut vasti inscicia juris,
 Postremum expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
 Dicitur erat: nulli proprius: sed cederet in usum
 Nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite fortes,
 Fortisque adversis opponite pectora rebus.

SATYRA III.

SI raro scribes, ut toto non quater anno
 Membranam poscas, scriptorum quaque retetens,
 Irasus tibi, quod vini, somnigro benignus
 Nil dignum sermone canas: Quid fiet? at ipsis
 Saturnalibus huc fugisti sobrius: ergo
 Die aliquid dignum promissis. Incipe: nil est.
 Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
 Iratis natus paries Dis, atque poetis.
 Atqui vultus erat multa, & præclara minantis,
 Si vacuum tepido cepisset villula testro.
 Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
 Eupolin Archilochos? comites aducere tantos?
 Invidiam placare paras: virtute relicta?
 Contemnere, miser. Viranda est improba Siren
 Desidia, aut quicquid vita meliore parasti,
 Ponendum æquo animo. Di te, Damasippe, Deoque
 Verum ob consilium donent tonsore, Sed unde
 Tam bene me nostis postquam omnis res mea Janum
 Ad medium fracta est: aliena negotia curo,
 Excussus propriis. Olim nam querere amabam,
 Quo vaser ille pedes lavisset Sisyphus ærei:
 Quid scutum infabre, qui fuscum durius esset:
 Callidus huic signo ponebam millia centum:
 Hortos, egregiasque domos mercarier unus

Cum

Cum lucro notam: unde frequentia Mercuriale
 Imposuere mihi cognomen compita. Novus
 Et morbi miror purgatum te illius. Atqui
 Emovit veterem mire novus: ut solet, in cor
 Trajecto lateris miseri, & capitisve dolore:
 Ut lethargicus hic cum sit pugil, & medicum urget.
 Dum ne quid simile huic, esto ut luber. O bone, ne te
 Frustrare: insanus & tu, stultique prope omnes,
 Si quid Stertinius veri crepat: unde ego mira
 Descripsi docilis præcepta hæc, tempore quo me
 Solatus jussit sapientem pascere barbam,
 Atque à Fabricio non tristem ponte reverti.
 Nam, male te gesta, cum vellem mittere operto
 Me capite in flumen: dexters stetit, & Cave faxis
 Te quidquam indignum: pudor, inquit, te malus
 angit

Insanos qui inter veterare insanus haberi.
 Primum nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit in te
 Solo: nil verbi, pareas quin fortiter, addam.
 Quem mala stulticia, & quemcumque inscicia veri
 Cæcum agit, insanum Chryssippi porticus, & grex
 Autumat. Hæc populus, hæc magnos formula reges,
 Excepto sapiente, tenet. Nunc accipe quare
 Desipiant omnes, æque ac tu, qui tui nomen
 Isano posuere. Velut silvis, ubi passim
 Palantis error certo de tramite pellit,
 Ille sinisterum, hic dextrorsum abit: unus utrique
 Error, sed variis illudit partibus: hoc te
 Crede mydo insanum: nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, caudam trahat. Est genas unum
 Sulcitiæ, nihilum metuenda timentis: ut igneis,
 Ut rupes, fluviosque in campo obstare queratur:
 Alterum & huic varium, & nihilo sapientius, igneis
 Per medios, fluviosque ruentis. Clamet amica

Ma.

Mater, honesta soror, cum cognatis pater, uxor,
 Hic fossa est ingens, hic rupes maxima v serva:
 Non magis audierit, quam Fuscus ebrius olien,
 Cum Ithonam edormit, Cassenis mille ducentis,
 Mater, te appello, clamantibus. Huic ego vulgus
 Errori similem cunctum insanire docebo.
 Insanus veteres status Dammasippus emendat:
 Is reges est montis Damasippi creditor estor:
 Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:
 Tunc insanus eris, si acceperis an magis excors
 Rejcta prada, quam praesens Mercurius fert:
 Scribe decem a Nerjo: non est satis: adde Cicur
 Nodosi tabulas centum, mille adde catenas:
 Effugiet tamen haec scleratus vincula Proteus,
 Cum sapiens in iura malis ridentem alienis:
 Fiet aper, modo avis, modo saxum, &, cum volat,
 arbor.

Si male rem gerere, insani: contra bene sani est
 Putidus multo cerebrum est (mihi crede) Perilli
 Distantis, quod tu nunquam rescribere possis.
 Audire, atque togam jubeo componere, quisquis
 Ambitione mala, aut argenti pallet amore:
 Quisquis luxuria, tristique superstitione,
 Aut alio mentis morbo calet: huc propius me,
 Dum doceo insanire omnis, vos ordine adite.
 Danda est ellebori multo pars maxima avaris:
 Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberii summam incidere sepulcro:
 Ni sic fecissent, gladiatorum dare cautum.
 Damnati populo paria, atque epulum, arbitrio Arri, &
 Frumenti quantum meret Africa. Sive ego prave,
 Seu recte: hoc volui: ne sis patruus mihi. Credo
 Hoc straberi prudentem animum vidisse, Quid ergo
 Sensit, cum summam patrimonii insculpere saxo

He-

Heredes voluit? Quoad vixit credidit ingens
 Pauperiem vitium, & cavet nihil acrius: ut, si
 Forte minus locuples uno quadrante peiret,
 Ipse videretur sibi nequior. Omnis enim res
 Virtus, fama, decus, divina, humanaque pulchris
 Divitiis parent: quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, justus. Sapiensne? Etiam & rex,
 Et quidquid volet, Hoc, veluti virtute paratum,
 Speravit magnae laudi fore. Quid simile isti
 Graecus Aristippus: qui servos projicere aurum
 In media jussit Libya: quia tardius irene
 Propriet opus segnes. Uter est insanior horum?
 Nil agit exemplum, licet quod lite resolvit.
 Si qui emat citharas, emptas comportet in unum,
 Nec studio citharae, nec Musae deditus ulli
 Si scalpra, & formas non tutor: nautica vela
 Aversus mercaturis: delirus, & amens
 Undique dicatur merito. Qui discrepat istis,
 Qui nummos, aurumque recondit, nescius uti
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum?
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Projectus vigilat cum longo fuste: neque illinc
 Audeat esuriens domini contingere granam:
 Ac potius foliis parcus vescatur amaris:
 Si, positus inus Chii, veterisque Falerni
 Mille cadis, nihil est, trecentum millibus, acre
 Potet acetum: age, si & stramentis incobet, unde
 Octoginta annos natus, cui stragula vestis
 Blattarum, ac tinearum apulz, potrescat in arca:
 Nimirum insanus paucis videatur: eo quod
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.
 Filius, aut etiam haec libertus ut ehibit heres,
 Dis inimice tenet, custodiat: ne tibi desit:
 Quantum enim summae curtabit quasque dierum,

Un-

Unguere si cauleis oleo meliore, caputque
 Cœperis impetra foedum porrigine? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, surripis, auferis
 Undique? tun' sanus? populum si cedere saxis
 Incipias, seruosve tuo quos ære paratis:
 Insanum te omnes pueri, clamentque puellæ.
 Cum laqueo uxorem interimis, matremque veneno
 Incolumi capite es? quid ni? neque enim hoc facis
 Argis.

Nec ferro ut demens genitricem occidis Orestes,
 An tu reris eum occisa insanisse parente?
 Ac non ante malis dementem actum Furiis, quam
 In matris jugulo ferrum repperit acutum?
 Quin, ex quo est habitus male tuæ mentis Orestes,
 Nil sane fecit, quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladem ferro violare, aususve sororem est
 Electram: tantum maledixit utrique, vocando
 Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida billis.
 Pauper Opimius argenti positi intus, & auri,
 Qui veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla, vappamque profectis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus: ut heres
 Jam circum loculos, & clauis lætus, ovansque
 Curreret, hunc medicus mutum celer, atque fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque
 Esandi saccos nummorum, accedere plures
 Ad numerandum: hominem sic erigit. Addit & illud,
 Ni tua custodis, avidus: jam hæc auferet heres,
 Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age: Quid vis?
 Deficient inopem venæ te, ni cibus, atque
 Ingens accedat stomacho futura ruenti.
 Tu cessas? agredum, sume hoc ptisanarium oryzae.
 Quanti emper? parvo. Quanti ergo? octussibus, Eheul
 Quid refert, morbo, an furtis, perreamve rapinis?

Quis.

Quisnam igitur sanus? qui non stultus. Quid avarus?
 Stultus, & insanus. Quid? si quis non sit avarus:
 Continuo sanus & minimè. Cur, Stoice? dicam.
 Non est cardiacus, Craterum dixisse putato,
 Hic æger. Rectè est igitur, surgeque? negabit:
 Quod latus, aut renes morbo tentatur acuto.
 Non est perjurus, neque sordidus. Immolet æquis
 Hic porcum Laribus, Verum ambitiosus, & audax:
 Naviget Anticyram: quid enim differt balatrone
 Donec quicquid habes, an nunquam utare paratis?
 Servius Oppidius Canus? duo prædicia, dives
 Antiquo censu, gnatis dixisse duobus
 Ferrur, & hoc moriens patris dixisse vocatis
 Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nutesque
 Ferre sinu laxo, donare, & perdere vidi
 Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem:
 Extimui, ne vos ageret vexantia discors:
 Tu Nomentanum: tu ne sequerere Cicutam.
 Quare per Divos oratus uterque venatis,
 Tu cave ne minuas, tu ne majus facias id,
 Quod satis esse putat pater, & natura coerces.
 Præterea ne vos tillet gloria, jure
 Jurando obstringam ambo: uter ædilis, fueritve
 Vestrum prætor, is instestabilis, & sacer esto.
 In cleere, atque faba bona tu perdasque lupinis,
 Latus ut in circo spatiere, & æneus ut stans
 Nudus agris, nudus nummis, insane, paternis?
 Scilicet ut plausus, quos Eric Agrippa, feras tu,
 Astuta ingenium vulpes imitata loquem.
 Ne quis humasse velit Ajacem, Atrida, veras cur?
 Rex sum: nil ultra quare plebejus: & aquam
 Rem imperito. At si cui videor non justus, inulto
 Dicere, quod scotic, permitto. Maxime regum,
 Di tibi deat capta classem deducere Troja.

N

Er.

Ergo consulere, & mox respondere licebit.
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties servatis clarus Achivis:
 Gaudeat ut populus Priami, Priamusque inhumato
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?
 Mille ovium insanus morti dedit, inclitum Ulyssem,
 Et Menelaum una mecum se occidere clamans.
 Tu cum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatum
 Ante aras, spargisque mola caput, improbe, salsa:
 Rectū animi servas? quorsum insanus, quid enim Ajax
 Fecit? cum stravit ferro pecus: abstulit vim
 Uxore, & gnato, mala multa precatus Atridis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipsum violavit Ulyssem,
 Verum ego, ut hærenteis adverso litore naveis
 Eriperem, prudens placavi sanguine Divos.
 Nempe tuo, furiose: meo, sed non furiosus.
 Qui species alias, veri scelerisque tumultu
 Permistas, capiet, commotus habebitur: atque
 Stultitiæ erret, nihilum distabis, an ira.
 Ajax cum immetitos occidit, desipit, agnos:
 Tu, prudens scelus ob titulos cum admittis inaneis.
 Seas animo? & purum est, vitio tibi cum tumidum
 est cor?

Si quis lectica nitidam gestare amer agnans
 Huic vestem, ut gnasæ, pareat ancillas, pareat aurum
 Rufam aut possillam appellet, fossique merito
 Destinet uxorem: interdicho huic omne adimat jus
 Prætor, & ad sanos abeat tutela propinquos.
 Quid? si quis gnatum pro muta devoverit agna.
 Integer est animi? ne dixeris. Ergo ubi prava
 Stultitia, heic summa est insania: qui sceleratus,
 Et furiosus est: quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.
 Nunc, age, luxuriam, & Nomentanum arripe mecum:

Vin-

Vincet enim stultos ratio insanire nepotes,
 Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicit, piscator uti. pomarius, auceps,
 Unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
 Cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum,
 Mane domum veniant. Qui cum Venere frequentes,
 Verba facit leno: Quidquid tibi, quidquid & horum
 Cuique domi est. id crede tutum: & vel nunc pete,
 vel cras.

Accipe, quid contra juvenis responderit æquus.
 Tu nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
 Cœnem ego: tu pisces hiberno ex æquore verris
 Segnis ego, indignus qui tantum possideam. Auferi
 Sume: tibi decies, tibi tantundem: tibi triplex,
 Unde uxor media currat de nocte vocata,
 Filios Æsopi detrahtam ex aure Metellæ,
 (Sicilicet ut decies solidum absorberet) aceto
 Diluit insignem baccam: qui sanior, se si
 Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
 Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
 Nequitia: & nugis, pravorum & amore gemellum,
 Lusciniæ soliti impenso prandere cœmpras:
 Quorsum abeant? sanis? creta, an carbone notatis?
 Edificare casas, postello adungere mures,
 Ludere par impar, equitare in arundine longa,
 Si quem delectet barbarum: amentia verset.
 Si puerillus his ratio esse evincet amaret.
 Nec quidquam differre, utrumne in pulvee trimus.
 Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
 Sollicitus flores: quæro, faciasne quod olim
 Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
 Fasciolas cubital, focalia: potus ut ille
 Dicitur ex collo furtim carpisse coronas,
 Postquam est impransi correptus voce magistri.

N a

Por-

Porrigit irato puero cum poma, recensat:
 Sume, Catelle, negat: si non des, optat. Amator
 Exclusus, qui distat? agite ubi secum, eat, an non,
 Quo reductus erat non arcessitus: & heret
 Invisis foribus: ne nunc, cum me vocat ultro,
 Accedam? an potius mediter finire dolores?
 Exclusit? revocat: Redeam, non si obsecret: ecce
 Servus non paulo sapientior. O heri, quæ res
 Nec modum habet, neque consilium, ratione modoque
 Tractari non vult. In amore hæc sunt mala: bellum,
 Pax rursus. Hæc si quis temperatis prope ritu
 Mobilia, & cæca fluctuantia sorte, laboret
 Reddere certa sibi, nihilo magis explicet, ac si
 Insanire pareat certa ratione, modoque.
 Quid? cum Picenis excerpens semina pomis
 Gaudes, si cameram percussit forte, penes te es?
 Quid? cum balba feris annoso verba palato,
 Adificante casus qui sanior? adde cruorem
 Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare. Modo, in-
 quam,

Hellade percussa, Marius cum præcipitat se,
 Cerritus fuit? an commota crimine mentis
 Absolves hominem, & sceleris damnabis eundem,
 Ex more imponens cognata vocabula rebus?
 Libertinus erat, qui circum compta satus
 Lautis mane senex manibus curreat, & unum
 (Quidam magnum? addens) unum me suspice morti,
 Dis etenim facile est, orabat; sanus utrisque
 Auribus, atque oculis: mentem, nisi linguosus
 Exciperet dominus, cum venderet. Hoc quoque vulgus
 Chrysiippus ponit foreunda in gente Meneni.
 Jupiter, ingentis qui das, admissique dolores,
 Mater ait pueri meseis jam quinque cubantis,
 Frigida si puerum quartana reliquerit illo

Mane die, quo tu indicis jejunia, nudus
 In Tiberi stabis. Casus, medicusque levavit
 Agrum ex præcipiti mater delira necabit
 In gelida fixum ripa, sibi rimque reducet.
 Quone malo mentem concussa? timore Deorum.
 Hæc mihi Stertinius, sapiensum octavus, amico
 Arma dedit, post hæc ne compellerer insultus.
 Dixitrix insanum qui me, toridem audieris atque
 Respicero ignoto disceat pendentia tergo.
 Stoicæ, post damnum sic vendas omnia pluri:
 Qua me stultitia (quoniam non est genus unum)
 Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.
 Quid? caput abscissum manibus cum portat Agave
 Gnate infelicis, sibi tum furiosa videor?
 Stultum me fateor (liceat concedere veris)
 Atque etiam insanum? tantum hoc edisserere, quo me
 Ægrotare putes animi vitio. Accipe Primum
 Adificas? hoc est, longos imitaris, ab imo
 Ad summum totus moduli bipedalis: Eundem
 Corpore majorem rides Turbonis in armis
 Spiritum, & incessum: qui ridiculus minus illo
 An quodcumque facit Mæcenus, te quoque verum est
 Tantum dissimilem, & tanto cereatæ minorem?
 Absentis raux pullis vituli pede pressis,
 Unus tibi effugit, mæri denarrat, ut ingens
 Bellua cognatos eliserit. Illa cogare,
 Quantane? num tantum, sufflans se, magna fuisset?
 Major dimidio. Num tantum? cum magis atque
 Se magis inflaret non, si te ruperis, inquit,
 Par eris. Hæc à te non multum abluat imago.
 Adde poemata nunci hoc est, oleum adde caminos
 Quæ si quis sanus fecit, sanus facis & tu.
 Non dico horrendam tubiemi. Jam deinceps cultum
 Majorem: censu teatæ. Damasippe, tuis te,

Mille puellarum, puerorum mille furores,
O major tandem parcas insane minori.

SATYRA IV.

UNde, & quo Catus: non est mihi tempus, aventi
Ponere signa novis præceptis qualia vincant
Pythagoram, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cum te sic tempore lævo
Interpellarem: sed des veniam honus, oro.
Quod si interciderit tibi nunc, aliquid, repeteris mox:
Sive est naturæ hoc, sive artis, mirus utroque.
Quin id erat coræ, quo pacto cuncta tenerem
Ut pote res tenuis, tenui sermone peractas.
Ede hominis nomen: simul an Romanus, an hospes.
Ipsa memor præcepta canam: celabietur auctor.
Longa quibus facies cvis erit, illa memento,
Ut succi melioris, & te magis alba rotundis,
Ponere: namque marem cohærent callosa vitellum:
Caulæ suburbano, qui siccis crevit in agris.
Dulcior: irriguo nihil est elutius horto,
Si vespertinus subito te oppresserit hospes:
Ne gallina malum responderet dura palato,
Doctus eris vivam musto mensare Falerno:
Hoc teneram faciet, Prætentibus optima fungus
Natura est: alis male creditur. Ille salubris
Æstates peraget, qui nigris præandia moris
Finiet, ante gravem quæ legerit ardore solem.
Aufidius forte miscbat mella Falerno,
Mendose: quoniam vacuis committere venis
Nil nisi lenæ decet. Leni præcordia mulso
Prolueris melius. Si dura morabitur alvum
Mitulos, & viles pellect obstantia conchæ,
Et Iapathi brevis herba: sed alio non sine Coo.

Lubrica nascentes implent conchyliæ lunæ.
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murice Bajano melior Lucina peloris
Ostreæ Circæis, Miseno oriuntur echini
Pestilibus parvis jactat se molle Tarentum.
Nec sibi conarum quibus temere arroget artem,
Non prius exacta tenui ratione saporum.
Nec satis est cara piscis avertere mensa,
Ignarum quibus est jus aptius, & quibus assis
Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
Umber, & iligna nutritus glande, rotundas
Curvet aper lanceis carnem vitantis inertem:
Nam Laurens malus est, ulvis, & arundine pinguis.
Vinea submittit capreas non semper eduleis.
Fœcundæ leporis sapiens scœtatur armos.
Piscibus, atque avibus, quæ natura, & foret ætas,
Ante mecum nulli patuit quæsitæ palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re una consumere curam:
Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, labore
Quali perfundat piscis securus olivo.
Massica si celo supponas vina serenos
Nocturna, si quid crassi est tenuabitur aura,
Et decedet odor nervis inimicus: et illa
Integrum perdunt lino vitææ sporem.
Surrentina vasa, qui miscet fœce Falerna
Vina, columbino limum bene colligit ovo:
Quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
Tostis marcentem squillis recreabis, & Afræ
Potorem cochleæ: nam lactuca innatat acri
Post vinum stomacho: perna magis, ac magis hillis
Flagitat in morsus refici: quin omnia mavult,
Quæcumque immundis fervent adlata popinis,
Est operæ pretium duplicis prænoscere juris

Naturam, Simplex è dulci constat olivo.
 At pingui miscere mero, moriaque decebit,
 Non aila, quam qua Byzantia potuit orca:
 Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
 Corycioque croco sparsum stetit insuper addes
 Pressa Veneranz, quod bacca remisit olivæ.
 Picentis edunt pomis Tiburria succos
 Nam facie præstant, Venucula convenit ollis:
 Rectius Albanam fumo daperis ayam.
 Hanc ego cum malis, ego facem primus & allea
 Primus & invenior pipæ album cum sale nigro
 Incretum puris circumposuisse catillis,
 Immane est vitium, dare millia teina macello:
 Augustoque vagos piscem trepente catino.
 Magna movet stomacho fastidia, seu puer unctis
 Tractavit calicem manibus, dum furta ligarit:
 Sive gravis veteri crateræ limus adhesit.
 Villibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
 Consistit sumptus? neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulenta radere palma,
 Et Tyrias dare circum illota toralia vestes:
 Oblitum, quanto curam, sumptumque minorem
 Hæc habeant, tanto rependi justius illis,
 Quæ nisi divitiibus nequeant contingere mensis?
 Docte Cati, per amicitiam, Divo que rogatus,
 Ducere me auditum, perpes quocumque, memento
 Nam quamvis referas memori mihi pectore cunctas
 Non tamen interpretes tantandem joveris. Adde
 Vultum, habitumque hominis, quem tu vidisse beatus
 Non magni pendis, quia contigit: ut mihi cura
 Non mediocris inest, fontis ut adire remotos,
 Atque haurire queam vite præcepta beate.

SATYRA V.

HOc quoque, Tiresia, præter Narrata, perenti
 Responder: quibus amissas reparare, quam res
 Artibus, atque modis. Quid sides? junte, doise
 Non satis est Ithacani reveli, parte osque Penateis
 Aspicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudus, inopsque domum redeam te vate: neque illie
 Aut apotheca prociis intacta est, aut pecus. Atqui
 Et genus, & virtus, nisi cum re, villior alga est.
 Quando pauperiem missis ambagibus horres,
 Accipe, quæ ratione quæcas discescere, Turdus,
 Sive aliud privum dabitur tibi: devolet illic.
 Res ubi magna nitet domino sene. Dulcia poma,
 Et quoscumque feret cultus tibi fundus honorat,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, eruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus, ne tamen illi
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Utne tegam spurco Damæ latus? haud ita Troje
 Me pessi, certans semper melioribus. Ergo
 Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo:
 Et quondam majora tuli. Tu protinus, undò
 Divicias, æt, que tuam, die, augur, acervos.
 Dixi equidem, & dico: captus astutus obique
 Testamenta senum: neu, si vaser unus, & alter
 Insidiatorem praroso fugerit hamo,
 Aut spem deponas, aut artem illusit omittas.
 Magna, minorve foro si res ceitabitur olim:
 Vivet uer loeuples sine gnatis, improbus, ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor, fama civem, caesaque priorem
 Sperne: domi si gnatus erit, fortunave conjux.

Quin-

SA-

Quinte, puta, aut Publi (gaudent pronomine molles
 Avicolæ) tibi me virtus tua fecit amicum:
 Jus anceps novi: causas defendere possum:
 Eripet quisvis oculos citius mihi, quam te
 Contentum cassa nuce pauperet. Hæc mea cura est:
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. Ire domum, atque
 Pelliculam curare jube: si cognitor ipse:
 Persta, atque obdura: seu rubra canicula findet
 Infantis statuas: seu pingui tentus ornaso
 Furius hybernas cana nive conspuet Alpeis.
 Nonne vides (aliquis cubito stantem prope, tangens
 Inquiet) ut patians, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures adnabunt: thunni, & cetaria crescent.
 Si cui præterea validus male filius in te
 Præclara sublatus aletur, ne manifestum
 Calibus obsequium nudet te: leniter in spem
 Adrepe officiosus, ut & scribare secundus
 Heres: & si quis casus puerum egerit Oro:
 In vacuum venias: peritæ hæc alea fallit.
 Qui testamentum tradet tibi cumque legendum,
 Abnuere, & tabulas à te removere memento:
 Sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, nullisne coheres,
 Veloci percurrere oculo. Plerumque recoctus
 Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem:
 Captatorque dabit risus Nasica Corano.
 Num furis? an prudens ludissime, obscura canendo?
 O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
 Divinare etenim magnus mihi donat Apollo.
 Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede,
 Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
 Demissum genus Anea, tellure, marique
 Magnus erit: forti nubet pro-cera Corano
 Filia Nasicæ, metuentis reddere soldum.

Tum

Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit, atque
 Ut legat, orabit: multum Nasica negatas
 Accipiet tandem, & tacitus leget: invenietque
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.
 Illud ad hæc jubeo: mulier si forte dolosa,
 Libertusve senem delirum temperet: illis
 Accedas socius: laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoque: sed vincit longe prius, ipsum
 Expugnare caput. Scribet mala carmina vecors?
 Laudato. Scortator erit? cave te roget: ultro
 Penelopam facilis potiori trade. Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu?
 Venit enim (indignum) donandi parca juvenus,
 Nec tantus veneris, quantum studiosa culinæ.
 Sic tibi Penelopa frangi est: quæ, si semel uno
 De senè gustarit, tecum partica lucellum,
 Ut canis à corio nunquam obstereditur uncto,
 Me senè quod dicam, factum est. Anus improba Thebis
 Ex testamento sic est elata: cadaver
 Unctum oleo largo nudis humeris ralis heres:
 Scilicet, elabi si posset mortua i credo,
 Quod nimium institerat viventi. Cautus adito:
 Neu deas opera, neve immoderatus abundes.
 Difficilem, & morosum offendes garrulus ultro,
 Non etiam sileas. Davus sis comicus: atque
 Stes capiet ebstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare: mone, si increbuit aura:
 Cautus uti vellet carum caput: extrahæ turba
 Oppositis humeris: aurem substrige loquaci.
 Importunus amat laudari: donec ohe jam!
 Ad cælum manibus sublatis diserit, urge: &
 Crescentem tumidis infla sermonibus utrem.
 Cum te servitio longo, curaque levavisti

Et

Et cecum vigilans, quartæ esto partis Ulysses,
 Audieris, hæc: ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est: unde mihi tam forte, tanque fidelem?
 Sparge subinde: & si paulum poras, illacrymare: est
 Gaudia prodentem vultum celare. Sepulcrum
 Permissum arbitrio, sine sordibus exstruc. Funus
 Egregie factum laude vicina. Si quis
 Force coherentium senior male tussier: huic tu
 Dic, ex parte tua seu fundi, sive domus sit
 Emptor, gaudentem nummo te addicere. Sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. Vive, valeque.

SATYRA VI.

Hoc erat in votis: modus agri non ita magnus,
 Hortus ubi, & lecto vicinus jugis aquæ fons
 Et paulum silvæ super hinc foret. Auctius, æque
 Di melius fecere. Bene est nihil amplius oro.
 Maja nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.
 Si neque majorem feci ratione mala rem,
 Nec sum factus vitio culpave minorem:
 Si veneror stultus nihil horum, O si angulus ille
 Proximus accedit, qui nunc deformat agellum!
 O si urnam argenti fors que mihi monstret' ut illi,
 Thesauri invento qui mercenarius agrum
 illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule: si, quod adest, gratum juvat hæc præce te
 oro,

Pingue pecus domino facias, & cetera præter
 Ingenium: utque soles, custos mihi maximus adsis.
 Ergo ubi me in montis, & in artem ex urbe removi,
 Quid prius illustrem Satyris, Musaque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
 Autumnusque gravis, Libitinae quæstus acerbor.

Ma-

Matutine pater, seu Jane libentius audis,
 Unde homines operum primos, vitæque labores
 Instaurant, (sic Dis placitum) tu carminis esto
 Principium: Romam sponsorem me rapis: eja,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:
 Sive Agollo radii terras, seu bruma nivalem
 Interiore diem gyro trahit: ire necesse est.
 Postmodo, quod mi obsit, clare, certumque locuto,
 Luctandum in turba, & facienda injuria cardis.
 Quid tibi vis, insane, & quam rem agis? improbus urge
 Iræ precibus. Tu pulses omne, quod obstat,
 Ad Mæcenatem memori si mente recurras,
 Hoc juvat, & mellis est, non mentiar: At simul atras
 Ventum est Esquillas, aliena negotia centum
 Per caput, & circa saliunt latus. Ante secundam
 Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.
 De re communi scribæ magna, æque nova te
 Orabant hodie meminisse: Quante, reverti,
 Imprimat his cura Mæcenas signa tabellis.
 Dixeris, expectar: si vis, potes, addit, & instat.
 Septimus optavo propior jam fugerit aanus,
 Ex quo Mæcnas me cepit habere suorum
 In numero: dumtaxat ad hoc, quem tollere rheda
 Vellet, iter faciens, & cui concedere nugæ
 Hoc genus, hora quota est? Threx est Gallina Syria par:
 Matutina parum cantos jam frigora mordent:
 Et, quæ rimosa bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus subædior in diem, & horam
 Invidiae noster. Ludos spectaverit una,
 Luserit in campo: Fortunæ filius, omnes,
 Frigidus à Rostris manat per compita rumor:
 Quicumque obvius est, me consulit, O bone (nam te
 Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid de Davis audisti? nil equidem. Ut tu

Sem-

Semper eris derisor! at omnes Di exagrent me,
 Si quicquam. Quid? militibus promissa Triquetra
 Prædæ Cæsar, an est Itala tellure daturus?
 Jurantem me scire nihil miratur, ut unum
 Scilicet egregii mortalem, alique silenti.
 Perditur hæc inter misero lux, non sine votis,
 O rus, quando ego te aspiciam? quandoque licebit
 Nunc veterum libris, nunc somno, & inertibus horis
 Ducere sollicita jucunda obliuia vitæ?
 O quando faba Pythagoræ cequata, simulque
 Uncta satis pingui ponentur oluscula lardo?
 O noctes, coenæque Deum! quibus ipse, meique
 Ante larem proprium vescor, vernasque procaces
 Pasco libentis dapibus: cum, ut cuique libido est,
 Siccat inæqualeis calices conviva, solutus
 Legibus insanis: seu quis capie ætria fortis
 Pocula, seu modicis uvescit lactius, Ergo
 Sermo oritur, non de villis, domivusve alienis,
 Nec male necne Lepos saltet: sed quod magis ad nos
 Pertinet, & nescire malum est, agitamus Utrumque
 Divitiis homines, an sint virtute beati:
 Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos:
 Et quæ sit natura boni, summumque quid ejus.
 Cervinus hæc inter vicinus garris amicis
 Ex re fabellas: nam si quis laudat Arelli
 Sollicitas ignarus opes, sic incipit: Olim
 Rusticus urbanum mutem ius paupere feror
 Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum:
 Asper, & attentus quæsitus: ut tamen arctum
 Solveret hospitii animum: quid multa? neque ille
 Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ:
 Aridum & ore ferens acinum, semesaque lardi.
 Fusta dedit, cupiens varia fastidia coena
 Vincere, tangentis male singula dente superbo:

Cum

Cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 Effet ador, loliumque, dapis meliora relinquens,
 Tandem urbanus ad hunc, Quid te jurat, inquit
 amice,

Prærupei nemoris patientem vivere dorso?
 Vis tu homines ubemque feris præponere silvis?
 Carpe viam (mihî crede) comes: terrestria quando
 Mortaleis animas vivunt sortita, neque ulla est
 Aut magno, aut parvo lethi fuga. Quo bene, circa,
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus:
 Vive memor, quam sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere: domo levis exsilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere. Jamque tenebat
 Nox medium cali spatium: cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tincta super lectos candere vestis eburnos
 Multaque de magna, superessent fercula corna,
 Quæ procul extrunctis inerant hesternæ canistris.
 Ergo ubi purpurea porrectum in veste locavit
 Agrestem: veluti succinctus curatis hospes,
 Continuatque dapes: necnon verniliter ipsis
 Fungitur officii, prælibans omne quod offert.
 Ille cubans gaudet mutata sorte, bonisque
 Rebus agit lætum convivam: cum subito ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque
 Currere per totum pavidi conclave: magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus. Tum rusticus: Haud mihi vita
 Est opus hæc, ait, & valeas: me silva, cavasque
 Tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.

SA-

SATYRA VII.

+ Jandudum ausculto, & cupiens tibi dicere servus
 Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, amicum
 Mancipium domino, & frangi: quod sit satis, hoc est,
 Ut vitale putis. Age, libertati Decembri,
 (Quando ira majores voluerunt) utere: narra.
 Pars hominum vitium gaudet constanter, & urget
 Propositum pars multa natat, modo recta capessens,
 Interdum pravus obnoxia. Sape notatus
 Cum tibus anellis, modo lava Priscus inani
 Vixit inxqualis, clavum ut mutaret in horas:
 Adibus ex magnis subito se conderet, unde
 Mundior exiret vix libertius honeste:
 Jam mechus Roma, jam mallet doctus Athenis
 Vivere: Vertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
 Scurra Volancrus, postquam illi justa chitagra
 Contudit articulos, qui pro se rolleret, atque
 Mittere in plium ralos, mercede diurna
 Conductum pavit: quanto constantior idem
 In vitium, tanto levius miser, ac prior ille,
 Qui jam contento, jam laxo fune laborat.
 Non dices hodie: quorsum hec tam pudica tendant,
 Fuscifer ad te, inquam. Quo pacto, pessime laudas
 Fortunam, & mores antiquae plebis: & idem,
 Si quis ad illa Deus subito te agat, usque recuses:
 Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse
 Aut quia non firmus rectum defendis, & heres,
 Necquiquam ceno cupiens evellere plantam.
 Romæ rus optas: absentem ruscius urbem
 Tollis ad astra levis. Si nusquam es forte vocatus
 Ad coenam, laudas securum otus, ac, velut usquam
 Vincit eas, ita te felicem dicis, amasque,

Quod

Quod nusquam tibi sit porandum. Justitiae ad se
 Mæcenas serum sub lumina prima venire
 Convivam: Nemon' oleum fert ocus? ecquis
 Audit? cum magno blateras clamore, fugisque,
 Milvius, & scurræ, tibi non referenda precati,
 Discedunt. Etenim fateor me, dixerit ille,
 Duci ventre levem: nasum nidore supinor:
 Imbecillus, iners, si quid vis, adde, popino.
 Tu, cum sis quod ego, & fortassis nequior, ultro
 Instetere, velut melior? verbisque decoris
 Obvolvas vitium? quid, si me stultior ipso
 Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere: manum, stomachumque teneto,
 Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo.
 Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi mæ
 Natura incendit: sub clara nada lucerna
 Quæcumque excepit rurgentis verbera candæ,
 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
 Dimittit neque famosum, neque vollicitum, ne
 Ditor, aut formæ melioris mejat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodis ex judice Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacerna:
 Non es, quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uri virgis, ferroque necari?
 Auctoratus eas: an turpi clausus in area,
 Quo te demisit peccati conscia herilis,
 Contractum genibus tangas caput? estne marito
 Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel justior. Illa tamen se
 Non habitu, mutare loco, peccatæ superne,
 Cum te formidet mulier, neque credat amanti.

O

Ibis

Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore
famam.

Evansi? credo metues, doctusque caveis.
Quætes, quando iterum paveas, iterumque perire
Possis: O toties servus! quæ bellua ruptis
Cum semel effugit, reddit se parva catenis?
Non sum morchus, ais. Neque ego, hercule, fur, ubi vasa
Prætere sapiens argentea. Tolle periculum,
Jam vaga prosilier trænâ natura remotis.
Tunc mihi dominus, rerum imperiis, hominumque
Tor, tantisque minor? quem ter vindicta quaerque
Imposita haud unquam, misera formidine privet?
Adde super, dictis quod non levius valeat: nam
Sive vicarius est, qui servo pareat, uti mos
Vester aie, sen consecutus: tibi quid sum ego? nempe
Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser: atque
Duceres, ut nervis alienis mobile signum.
Quisnam igitur liber? sapiens: sibi qui imperiosus,
Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula
terrent:

Responsare cupidinibus, contemnere honores
Fortis, & in seipso totus teres, atque rotundus,
Externi ne quid valeat per læve morari.
In quem manca ruit semper fortuna. Potestne
Ex his, ut proprium, quid noscere? quinque talenta
Poscit te mulier, vexat, foribusque repulsam
Perfundit gelida: rursus vocat. Eripe turpi
Colla jugo: liber, liber sum, dic age. Non quis:
Urget enim dominus mentem non lenis, & acris
Subjicit lasso stimulos, versatque negantem.
Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabellas
Qui pecas minus atque ego, cum Fulvi, Rutubæque
Aut Placidiani contento poplite miror

Præ-

Prælia, rubrica picta, aut carbone, velut si
Revera pugnent, feriant, vitentque moventes
Arma viri? nequam, & cessator Davus: at ipse
Subtilis veterum iudex, & callidus audis.
Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
Virtus, atque animus cenis respondet opimis?
Obsequium ventris mihi perniciosius est cur?
Tergo plector eam: Qui tu impunitior illa,
Quæ parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
Nempe inamarescunt epulæ sine fine petiti:
Illusique pedes vitiosum ferre recusant.
Corpus. An hic peccat, sub noctem qui, puer uvata
Furtiva mutat strigili? qui prædia vendit,
Nil servile gula parens habet? adde, quod idem
Non horam tecum esse potes, non otia recte
Ponere: teque ipsum vitas fugitivus, & error
Jam vino quærens, jam somno fallere curam:
Frustramnam ocomes atra premit, sequiturque fugacem.
Unde mihi lapidem? quorsum est opus? unde sagittas?
Aut insanit homo, aut versus facit. Ocyus hinc te
Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidieni juvit te cœna beati?
Nam mihi quærenti convivam, dictus here illic
De medio portare dic. Sic, ut mihi nunquam
In vita fuerit melius. Dic (si grave non est)
Quæ prima iratum ventrem placaveris esca.
In primis Lucanus aper: leni fuit Austro
Captus, ut ajebat cœnæ poterit acria circum
Rapula, lactuce, radices, qualia lassum
Pervellunt stomachum, siser, allec, sæcula Coa.
His ubi sublatis, puer alce cinctus æcernam

O s

Gau-

Gausape purpureo mensam pertersit, & alter
 Sublegit quodcumque jaceret inutile, quodque
 Posset conantibus offendere? ut Attica virgo
 Cum sacris Cereis, procedit fuscus Hydaspes,
 Cæcuba vina ferens: Alcon, Chium maris espers,
 Heic herus, Albanum, Mæcenas, sive Falernum
 Te magis appositis delectat: habemus ut unque.
 Divitias miseris! Sed quis conantibus una,
 Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
 Summus ego, & prope me Vis, us Thurinus, & infra,
 (Si memini) Varius, cum Servilio Balatrone
 Vibidius, quos Mæcenas adduxerat umbras:
 Nomentanus erat super ipsum: Porcius infra,
 Ridiculus rotas simul absorbere placentas:
 Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
 Indice monstraret digito. Nam cetera turba,
 Nos inquam, conamus avicis, conchylis, piscis,
 Longe dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuo patuit, cum passeris assi, &
 Ingustata mihi porrexerat illa rhombi.
 Post hoc me docuit malimela subere, minorem
 Ad lunam delecta. Quid hoc intersit, ab ipso
 Audieris melius. Tum Vibidius Balatronis
 Nos, nisi damnose bibimus, moriemur inulti:
 Et calices poscit majores. Vexere pallor
 Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acris
 Potiores: vel quod maledicant liberius: vel
 Fervida quod subtile exsurgant vinâ palatum.
 Invertunt Aliphanis vinaria tota
 Vibidius, Balatroque: securis omnibus: imi
 Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis,
 Afferitur squillas inter muræna natanteis
 In patina porrecta. Sub hoc herus: hæc gravida, inquit,
 Capta est: deterior post partum carne futura.

His

His mistum jus est: oleo. quod prima Venasri
 Pressit cella, garo de succis piscis libetis
 Vino quinquenni, verum citra mare nato,
 Dum coquitur, cocto Chium sic convocat, ut non
 Hoc magis ullum aliud pipere albo, non sine aceto,
 Quod Methymnam vicio mutaverat tuam:
 Erucas viridicis, inulas ego primus amaras
 Monstravi incoquere: ilotos Curtillus echinos,
 Ut melius muria, quam testa marina remittit.
 Interea suspensa graveis aulæ ruinas
 In patinam ficere, trahentia pulveris aeri,
 Quantum non Aquilo Campinis cæcit t agris.
 Nos magis veriti, postquam nihil esse pericli
 Sensimus, erigimur, Rufusposito capite. ut si
 Filius immaturus obisset: flere. Quis esset
 Flans, ni sapiens sic Nomentanus amicum
 Tolleret? heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus? ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappa compossere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio vivendi, agebat: coque
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni.
 Sollicitudine districtum: ne panis adustus,
 Ne male conditum jus apponatur: ut omnes
 Præmissi recte pueri, compitque ministrent?
 Adde hos præterea casus: aulæ ruant si,
 Ut modo: si patinam pede lapsus frangat agato.
 Sed convivatoris, uti ducis, ingenium res
 Adversæ nudare soleat, celare secundæ.
 Nasidienus ad hæc: Tibi Di, quæcumque preceis,
 Commoda denti ita vir bonus es, convivaque comis:
 Et soleas poscit. Tum in lecto quoque videres
 Stridere secreta divisos aere susurros.

O 3

Nul-

Nullos his malle ludos spectasse: sed illa
 Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
 Quarit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscerent non dentur pocula: dumque
 Ridetur scâis rerum, Palatrone secundor:
 Nasidïene, redis mutata frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. Deinde secuti
 Maronono pueri magno discrepta ferentes
 Membra grauis, sparsi sale multo, non sine sarce.
 Pinguibus & sicis pastum jecur inseris albi,
 Et leporum auulsos, ut multo suauis, armos,
 Quam si cum lumbis quis edir. Tum pectore adusto
 Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes:
 Suauis res, si non causas narraret earum, &
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulci,
 Ut nihil omnino gustaremus: veluti si
 Canidia afflasset, peior serpentibus atris.

Q. HORATII

FLACCI
EPISTOLARUM

LIBER I.

AD MÆCENATEM I.

Prima dicte mihi, summa dicende Camœna,
 Spectatum satis, & donatum jam rude, quæris
 Mæcnas iterum anequo me includere ludo.

Non

Non eadem est ætas, non mens. Vejanus, armis
 Herculis ad postem fixis, later abditus agro
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Et mihi purgatam crebro qui peronnet aurem:
 Solvem senescentem mature sanus equum, ne
 Peccet ad extremum ridendus, & illa ducat.
 Nunc itaque & versus, & cetera ludicra pono:
 Quid verum, atque decens, curo, & rogo, & omnis
 in hoc sum:

Condo, & compono: quæ mox depromere possum.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo late tuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Qgo me cumque rapit tempestas, deserat hospes.
 Nunc agilis fio, & mensor civilibus audis,
 Virtutis veræ custos, rigidisque satellites:
 Nunc in Aristippi fortim præcepta relabor,
 Et mihi rex, non me rebus, subungere conor.
 Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque
 Lenta videtur opus debentibus, ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataque tempora, quæ spem,
 Consiliumque morantur age: di quauiter id, quod
 Æque pauperibus prodest, locupletibus æque
 Æque neglectum poteris, senibusque nocedit.
 Restat, ut his ego me ipse regam, solerque elementis:
 Non possis oculos quantum contendere Lyaccus,
 Non tamen idcirco contempnas lippus iungi:
 Nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritia, miseroque cupidæ pectus:
 Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes: sunt certa picula, quæ te

O 4

Ter

Nullos his malle ludos spectasse: sed illa
 Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
 Quarit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quod sibi poscerent non dentur pocula: dumque
 Ridetur scâis rerum, Palatrone secundo:
 Nasidïene, redis mutata frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. Deinde secuti
 Maronono pueri magno discrepta ferentes
 Membra grauis, sparsi sale multo, non sine sarce.
 Pinguibus & sicis pastum jecur inseris albi,
 Et leporum auulsos, ut multo suauis, armos,
 Quam si cum lumbis quis edir. Tum pectore adusto
 Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes:
 Suauis res, si non causas narraret earum, &
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulci,
 Ut nihil omnino gustaremus: veluti si
 Canidia afflasset, peior serpentibus atris.

Q. HORATII
F L A C C I
 EPISTOLARUM

LIBER I.

AD MÆCENATEM I.

Prima dicte mihi, summa dicende Camœna,
 Spectatum satis, & donatum jam rude, quæris
 Mæcnas iterum aniquo me includere ludo.

Non

Non eadem est ætas, non mens. Vejanus, armis
 Herculis ad postem fixis, later abditus agro
 Ne populum extrema toties exoret arena.
 Et mihi purgatam crebro qui peronnet aurem:
 Solvem senescentem mature sanus equum, ne
 Peccet ad extremum ridendus, & illa ducat.
 Nunc itaque & versus, & cetera ludicra pono:
 Quid verum, atque decens, curo, & rogo, & omnis
 in hoc sum:

Condo, & compono: quæ mox depromere possum.
 Ac ne forte roges, quo me duce, quo late tuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Qgo me cumque rapit tempestas, deserat hospes.
 Nunc agilis fio, & mensor civilibus audis,
 Virtutis veræ custos, rigidisque satellites:
 Nunc in Aristippi fortim præcepta relabor,
 Et mihi rex, non me rebus, subungere conor.
 Ut nox longa, quibus mentitur amica, diesque
 Lenta videtur opus debentibus, ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt, ingrataque tempora, quæ spem,
 Consiliumque morantur age: di quauiter id, quod
 Æque pauperibus prodest, locupletibus æque
 Æque neglectum poteris, senibusque nocedit.
 Restat, ut his ego me ipse regam, solerque elementis:
 Non possis oculos quantum contendere Lyaccus,
 Non tamen idcirco contempnas lippus iungi:
 Nec, quia desperes inuicti membra Glyconis,
 Nodosa corpus nolis prohibere chiragra.
 Est quadam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaricia, miseroque cupidine peccat:
 Sunt verba, & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem.
 Laudis amore tumes: sunt certa piacula, quæ te

O 4

Ter

Ter pure lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator:
 Nemo adeo ferus est, ut non misere possit,
 Si modo culturae patientem commoder aurem.
 Virtus est, vitium fugere: & sapientia prima,
 Stulticia caruisse. Vides, quæ maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
 Quæto debites animi, capitisque labore.
 Impiger extremos curris mercator ad Indos,
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignea:
 Ne cures ea, quæ stulte miraris, & optas,
 Discere. & audire, & meliori credere non vis?
 Quis circum pagos, & circum compita pugnat,
 Magna coronari contemnat Olympia, cui spes,
 Cui sit conditio dulcis sine pulvere palma:
 Villus est auro argenteum, virtutibus aurum.
 O, cives, cives, querenda pecunia primum est,
 Virtus post nummos: hæc Janus summos ab imo
 Prodocet: hæc recinant juvenes dictata, senesque
 Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto.
 Est animus tibi, sunt mores, est lingua, fidesque,
 Sed quadringentis sex septem millia desint:
 Plebs eris. Ac parvi ludentes, Rex eris, ajunt;
 Si recte facies. Hic murus aheneus esto,
 Nil conscire tibi. nulla pallescere culpa.
 Roscia, dic sodes, melior lex, an poterim esse
 Nænia, quæ regnum recte facientibus offert,
 Et maribus Cutilis, & decantata Camillis?
 Inne tibi melius suadet, qui ut rem facias: rem,
 Si possis, recte: si non, quocumque modo rem:
 Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:
 An qui, fortunæ te responsare superba
 Liberum, & erectum, præseus hortatur, & aptat:
 Quod si me populus Romanus forte roget, cur

Non,

Non, ut porticibus, sic judiciis fruar isdem:
 Nec sequar, aut fugiam, quæ diligit ipse, vel oddit:
 Olim quod valpes ægroto cantu leoni
 Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
 Omnia te adversum spectantia, nulla retrosum.
 Bellua multorum est caput. Nam qui sequar? aut
 quem?

Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui
 Crustis, & pomis viduas venentur avaras,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant:
 Multis occulto crescit res foenore. Verum
 Esto, aliis aliis rebus, studiisque teneri:
 Idem eadem possunt horam durare probantes?
 Nullus in orbe sinus Baïis præluce amoris,
 Si dicit dives, lacus, & mare sentit amorem.
 Festinantis heri: cui si vitiosa libello
 Fecerit auspicium: cras ferramentum Theatum
 Tollebis, fabri. Lectus genialis in aula est
 Nil ait esse prius, melius nil exilibe vita:
 Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea nodos?
 Quid pauper: viden', ut mutat cornacula. lectos,
 Balnea, tonsores. conducto navigio æque
 Nauseat, ac locuples, quem ducit priva triremis?
 Si curatus inæquali tonsore capillos
 Occurro: rides. Si forte subucula pexæ
 Trita subest tunica, vel si toga dissidet impari
 Rides. Quid, mea cum pugnat sententia secum?
 Quod petit, spernit: repetit, quod auper omisit:
 Astuat, & vitæ disconvenit ordine toto:
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundia?
 Insanire putas solemnia me, neque rides,
 Nec medici credis, nec curatoris egere
 A pistoris dati: rerum tutela mearum

Cum

Cum sis: & prave sectum stomacheris ob unguem
De te pendentis, te suspicientis amici.
Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum
Præcipue sanus, nisi cum pituita molesta est.

AD LOLIUM. II.

Trojani belli scriptorem, maxime Lolli,
Dum tu declamas Romæ, Præneste relegi:
Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile,
quid non,
Planus, ac melius Chrysisippo, & Crantore dicit,
Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi,
Fabula, qua Paradis propter narratur amorem
Græcia Barbaris sento collisa duello,
Stultorum regum, & populorum continet ætus.
Antenor censet belli præcidere causam:
Quod Baris, ut salvus regnet, vivatque beatus,
Cogi posse negat. Nestor componere liteis
Inter Peliden festinat, & inter Atriden:
Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumque:
Quidquid delirant reges, plectuntur Archivi.
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira,
Illic intra muros peccatur, & extra:
Rursum, quid virtus, & quid sapientia possit,
Utile proposuit nobis exemplar Ulystem:
Qui domitor Trojæ, multorum providus urbeis,
Et mores hominum inspicit, lacumque per æquor,
Dum sibi, dum sociis reditum parat, aspera multa
Pertulit, adversis rerum immersabilis undis.
Sirenum voces, & Circes pocula nosti:
Quæ si cum sociis stultus, cupidusque bibisset,
Sub domina meretricæ fuisset turpis, & excors:

Vixisset canis immodus, vel amica luto sus.
Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
Sponsi Penelopes, nebuliones, Alcinoique,
In cute curanda plus æquo operata juvenctus
Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, &
Ad strepitum citharæ cessantem ducere somnum:
Ut jugulent homines, surgunt de nocte latrones:
Ut teipsum servēs, non expergeris: atqui
Si noles sanus, cures hydropticus: & ni
Pocces ante diem librum cum lumine: si non
Intendes animum studiis, & rebus honestis
Invidia, vel amore vigil torquere. Nam cur,
Quæ lædunt oculum, festinas depere: si quid
Est animum, differs curandi tempus in annum?
Dimidium facti, qui cœpit, habet. Sapere aude:
Incipe. Qui recte vivendi prorogat horam,
Rusticus exspectat dum defluat amnis: at illo
Laborat, & laborat in omne volubilis ævum.
Quæritur argentum, puerisque beata creandis
Uxor, & incultræ pacantur vomere silvæ.
Quod satis est cui contingit, nihil amplius optet.
Non domus, & fundus, non aris æcervus, & aurī
Ægroto domini deduxit corpore febris,
Non animo curas. Valeat possessor oportet,
Si comportatis rebus bene cogitat uti.
Qui cupit, aut metuit, juvat illum sic domus & res,
Ut sippum pictæ tabulæ, fomenta podagrum,
Auriculas citharæ collecta sorde dolentis.
Sincerum est nisi vasi quodcumque infundis, necesse.
Sperne voluptate: nocet empta dolore voluptas.
Semper avarus eget: certum voto prete finem.
Invidus alterius macrescit rebus opimis.
Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum. Qui non moderrabitur iræ,

Insectum vobis esse, dolor quod superit, & mens,
 Dum poenas odio per vim festinat inulto,
 Ira furor brevis est. Animum reges qui, nisi parer,
 Imperat hunc fratris, hunc tu compesce catena.
 Fingit equum tenera docilem cervicis magister
 Ire, viam qua monstrat eques: venaticus, ex quo
 Tempore cervinam pellem stravit in aula,
 Militat in silvis catulus. Nunc adhibe puro
 Pectore verba puer, donec te meli oribus offer,
 Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. Quod si cessas, aut strenuus anteis
 Nec tardum opperor, nec precedentibus insto.

AD JULIUM FLORUM. III.

Julii Flore. quibus terrarum militet oris,
 Claudius Augusti privignus, acire laboro.
 Thracane vos, Hebrusque nivali compede vincitur
 An freta vicinas inter crues tra trasi
 An pingues hanc campi, colle que morantur?
 Quid studiosa cohors operum servit hoc quoque curo.
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit?
 Bella quis, & paces longum diffundit in xvum?
 Quid Tiberius, Romana brevi venturus in ora?
 Pindarii fontis qui non expalluit haustus,
 Fastidire lacus, & rivos zusus apertos:
 Ut valeat? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet, auspice Musa?
 An tragica desavit, & ampullatur in arte?
 Quid mihi Celsus agit? monicus, molurumque monendus,
 Privatas ut quarat opes, & tangere vitæ
 Scripta, Palatinus quæcumque recepit Apollo:
 Ne, si forte suas repetitum venerit olim

Grex

Grex avium plumas, moveat cornicula risum
 Furcivis nudata coloribus. Ipse quid audeat
 Quæ circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est & turpiter hirtum.
 Seu linguam causis acuis: seu civica jura
 Respondere paras: seu conditis amabile carmen:
 Prima ferens hederae victricis premia. Quod si
 Frigida curarum fomenta relinquere posses:
 Quo te celestis sapientia duceret, ires,
 Hoc opus, hoc studium parvi properemus, & ampli,
 Si patriæ volumus, si nobis vivere cari.
 Debes hoc etiam rescribere, si tibi curæ est,
 Quantæ conveniat, Munatius an male sarta
 Gratia nequicquam coit, & rescinditur: ac vos
 Seu calidus sanguis, seu rerum insectiva vexat,
 Indomita cervicis feros? ubicumque locorum
 Vivitis, indigni fraternum rumpere foedus,
 Pascitur in vestrum reditum voriva juvenca.

AD ALBIUM TIBULLUM. IV.

Albi, nostrorum sermonum candide iudex,
 Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?
 Scribere quod Cassi Parmensis opus ula vincat?
 An tacitum silvas inter reptare salubres,
 Curantem quidquid dignum sapiente, bonoque est?
 Non tu corpus eras sine pectore. Di tibi formam,
 Di tibi divitias dederunt, artemque fruendi.
 Quid voyeat dulci naticula majus alumnæ
 Quam sapere, & fari ut possit quæ sentiat: & cui
 Gratia, fama, valetudo contingat abunde,
 Et domus, & victus, non deficiente crumena?
 Inter spem, cu-anque thoris inter, & iras,
 Omnem crede diem tibi diluxisse supremum.

Gra.

Grata superveniet, quæ non sperabitur, hora,
Me pinguem, & nūdum bene curata cute vises,
Cùm ridere voles, Epicuri de grege porcum.

AD TORQUATUM. V.

SI potes Archiacis convivia recumbere lectis,
Nec modica cœnare times olus omne patellas
Supremo te sole domi, Torquate, manabo.
Vina bibes, iterum Tauro diffusa palustres
Inter Minturnas, Sinuessanumque Petrinum.
Si melius quid habes, arcesse, vel imperium fer.
Jam dudum splendet locus, & tibi munda supellex.
Mitte levis spes, & certamina divitiarum,
Et Moschi causam. Cras nato Cæsare festus
Dat veniam, somnūque dies. Impune licedit.
Attivam sermone benigno extendere noctem.
Quo mihi fortunam, si non conceditur uti?
Pareus ob heredis curam, nihilumque severus
Assidet insano. Potare, & spargere flores
Incipiam, patriarque vel inconsultus haberi.
Quid non ebrietas designat? opera recidit:
Spes jubet esse ratas: ad prælia trudit incertam:
Solicitis animis onus eximit: addocet artibus.
Fercundi calices quem non fecere disertum?
Contracta quem non in pauperum te solurum?
Hæc ego procurare te idoneus imperor, & non
Invitus: ne turpe toral, ne sordida mappa
Corruget nareis: ne non & conthatus, & lane
Ostendat tibi te: ne fidos inter amicos
Sit, qui dicta foras eliminat: ut coeat par,
Jungaturque pari. Butiram tibi, Septicumque,
Et, nisi cœna prior, posteriorque puella, Sabinum,
Detinet, assumam, Locus est & pluribus umoris

Sed

Sed nimis arta premunt olidæ convivia capræ.
Tu quotius esse velis, rescribe: & rebus omissis,
Atria servantem postico falle clientem.

AD NUMICIUM. VI.

NIL admirari, prope res est una, Numici,
Solaque quæ possit facere, & servare beatum.
Hunc solem, & stellæ, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt, qui formidine nulla
Imbuti spectent. Quid censes munera teræ?
Quid maris extremos Arabas ditantis, & Indos?
Ludicra quid, plausus, & amici dona Quiritis?
Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
Qui timeret his adversa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: Pavor est utrobique molestus:
Improvisa simul species exterrit utrumque:
Gaudet, an doleat: cupiat, metuatne: quid ad rem?
Si, quidquid vidit melius, pejusse, sua spe,
Defixis oculis, animoque, & corpore torpet
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniquis
Ultra quam satis est, virtutem si petat ipsam.
I nunc, argentum, & marmor vetus, æraque & arteis
Suscipe: cum gemmis Tyrios mirare colores;
Gaude, quod spectant oculi te, mille loquentem:
Gnavus mane forum, & vespertinus pete lectum.
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris
Mutus, & indignum, quod sit pejoribus ortus)
Hic tibi sit potius, quam tu mirabilis illi.
Quidquid sub terra est, in apricum proferet ætas:
Defodiet, condetque nitentia. Cum bene notum,
Porticus Agrippæ, & via te conspexit Appi,
Ite tamen restat, Numa que devenit, & Ancus.
Si latus, aut renes morbo tentantur acuto,

Quæ

Quare fugam morbi. Vis recte vivere? quis non
 Si virtus hoc una potest dare, fortis omissis
 Hoc age deliciis. Virtutem verba putes, &
 Lucum ligna? cave ne portus occupet alteri
 Ne Cibyrtica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotundentur, totidem altera, porro &
 Tertia succedant, & quæ pars quadret acervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemque, & amicos,
 Et genus, & formam, regina pecunia donati
 Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.
 Mancipiis locuples, eget æris Cappadocum rex.
 Ne fueris hic tu. Chlamydes Lucullus, ut ajunt,
 Si posset centum scenæ præbere rogatus,
 Qui possum totæ ait: tamen & quæram, & quot ha-
 bebo.
 Mittam. Post paulo scribit, sibi millia quinque
 Esse domi chlamydam: partem, vel colleret omneis.
 Exilis domus est: ubi non & multa supersunt,
 Et dominatus fallunt, & prosunt furibus. Ergo
 Si res sola potest facere, & servare beatum,
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, & gratia prætat:
 Mercemur servum, qui dicte nomina, levum
 Qui fodicit latus, & cogat trans pondera dextram
 Porrigere: Hic multum in Fabia valet, ille Velina:
 Cui liberis fascis dabit, eripietque curule
 Cui volent importunus ebur, Frater, Pater, addes
 Ut cuique est ætas, ita quemque facietus adopta.
 Si bene qui corat, bene vivit: lucet: etiam
 Quo ducit gula: piscemur, venemur, ut olim
 Gargilius: qui mane plagas, venabula, servos,
 Disertum transire forum, campumque jobebat
 Unus ut è multis populo spectante referret
 Emptum mulus aprum. Crudi, timidique layemur,
 Quid

Quid deceat, quid non, obliiti: Cœrite cera
 Digni: remigium vitiosum Ithacensis Ulyssæi
 Cui potior patria fuit interdita voluptas.
 Si, Mimnermus uti censeat, sine amore, jocisque
 Nil est jucundum, vivas in amore, jocisque.
 Vive, vale. Si quid novisti rectius istis
 Candidus imperti: si non, his utere mecum.

AD MÆCENATEM. VII.

Quinque dies tibi pollicitus me rure futurum,
 Sextilem totum mendax desideror. Atqui
 Si nec vivere vis sanum, recteque valentem
 Quam mihi das agro, dabis ægrotare timenti
 Mæcenas, veniam: dum ficus prima, calorque
 Designatorem decorat listoribus aris:
 Dum pueris omnis pater, & matercula pallet
 Officiosaque sedulitas, & opella forensis
 Adducit febreis, & testamenta resignat.
 Quod si bruma nives Albanis illinet agris,
 Ad mare descendet vates tuus, & sibi parceret,
 Contractusque leget: te dulcis amice, reviset
 Cum Zephyris, si concedes, & hirundine prima.
 Non, quo mose pyris vesci Calaber jubet hospes,
 Tu me fecisti locupletem, Vescere sodes,
 Jam satis est. At tu quantum vis tolle, Benigne.
 Non invisa feret pueris manuscula parvis.
 Tam teneor dono, quam si dimittar onustus.
 Ut liber: hæc porcis hodie comendenda relinques,
 Prodigus, & stultus donat quæ spernit, & onit:
 Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
 Vir bonus, & sapiens dignis ait esse paratum.
 Nec tamen ignorat, quid distent æra lupinis.
 Dignum præstabo me, etiam pro laude merentis,
 P Quod

Quod si me noles usquam discedere: reddes
 Forte latus, nigros angusta fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
 Inter vina fugam Cynaræ mœrere protervæ.
 Foree per angustam tenuis nitidula rimam
 Repererat in eumeram frumenti: pastaque, tursus
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra,
 Cui mussela procul, si vis, ait, effugere isthinc:
 Macra cavum repetes artum, quem macra subisti.
 Hæc ego si compellor imagine, cuncta resigno:
 Nec somnum plebis laudo satur altitatum, nec
 Oria divitiis Arabum libertima muto.
 Sæpe verecundum laudasti: resque, paterque
 Audisti coram, nec verbo parcans absens:
 Inspicit, si possum donata reponere lætus.
 Haud male Telemachus proles patientis Ulyseis
 Non est aprus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Potrectus spatium, nec multæ prodigus herbæ:
 Atride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent. Mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placeat, aut imbelles Tarentum,
 Strenuus, & fortis, caussisque Philippus agendis
 Clarus, ab offensis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur: conspexit, ut ajunt,
 Adrasum quandam vacua consoris in umbra,
 Cultello proprios purgantem leniter unguis,
 Demetrii (puer hic non læve jussa Philippi
 Accipiebat) ubi, quære, & refer: unde domo, quis,
 Cujus fortunæ, quo sit patre, quoque patrono.
 It, redit, & narrat, Vultejum nomine Meoam,
 Præconem, tenui censu, sine crimine natum,
 Et propeare loco, & cessare, & quærere, & uti,
 Gaudentem passivisque sodalibus, & lare curto,

Et

Et ludis, & post decisa negotia, campo.
 Scitari liber ex ipso, quodcumque refert. Dic
 Ad coenam veniat. Non sano credere menta:
 Mirari secum tacitus. Quid multa? benigne
 Respondet. Neget ille mihi? negat improbus, & et
 Negligit, aut horret. Vultejum mane Philippus,
 Villa vendentem tunicato scrutata popello,
 Occupat, & salvere jubet prior. Ille Philippo
 Excusare laborem, & mercenaria vincla,
 Quod non mane domum venisset: denique quod non
 Providisset eum. Sic ignovisse purato
 Me tibi, si coenas hodie tecum: Ut liber. Ergo
 Post nonam venies: nunc i, rem strenuus auge.
 Ut ventum ad coenam est: dicenda, tictendi locutus,
 Tandem dormitum dimittitur. Hic ubi sæpe
 Occultum visus decurrere piscis: ad hamum,
 Mane csiens. & jam certus conviva: jubetur
 Rura suburbana indictis comes ire Larinis.
 Impositus mannis, arum, calumque Sabinum
 Non cessat laudare. Videt, rictetque Philippus:
 Et sibi dum requiem, dum risus ubique quærit,
 Dum septem donat sestertia, mutua septem
 Promittit: persuadet, uti mereatur agellum.
 Mercetur. Ne te longis ambagibus ultra,
 Quam satis est, mœret: ex initio fit rusticus, atque
 Sulcos, & vineta crepat mœra: preparat ulmos:
 Immoritur studiis, & amore senescit habendi.
 Verum ubi oves furto, morbo petiere capellæ:
 Spem mentita seges, bos est enectus arandov
 Offensus damnis, media de nocte caballum
 Arripit. iratusque Philippi tendit ad ædis.
 Quem simul aspectu scabrum inconsumque Philippus,
 Durus, ait, Vultei, nimis, attentus que visceris
 Esse mihi. Pol, me miserum, patrone, vocares:

P 2

si

Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.
 Quod te per Genium, dextramque, Deosque Penateis
 Obscuro, & obtestor: vitæ me reddet priori.
 Qui semel aspexit, quantum dimissa petitis
 Præsentem mature redeat, repetatque relicta.
 Metiri se quemque suo modulo, ac pede, verum est.

AD CELSUM ALBINOVANUM VIII.

CElso gaudere, & bene rem gerere Albinovano,
 Musa rogata, refer, comiti, scribaque Neronis.
 Si quaerit quid agam: dic, multa, & pulchra mi-
 nantem,

Vivere nec recte, nec suaviter: haud quia grando
 Contudere vitæ, oleamve momorderit æstus.
 Nec quia longinquus armentum ægrotet in arvis
 Sed quia mente minus validus, quam corpore toto,
 Nil audire velim, nil discere, quod lever agrum:
 Fidis offendat medicis, irascat amicis,
 Cur me furto prope tentat arce veteris
 Quæ nocere sequar, fugiam, quæ profere credam:
 Romæ Tiburamem, ventosus, Tibure Romam,
 Post hæc, ut valeat, quo pacto, rem gerat, & sec
 Ut placeat juveni, præconare, atque cohorti,
 Si dixer, recte: primum gaudere, subinde
 Præceptum vultus hæc instillare memento
 Ut tu fortunam, sic nos te, Celse stremus,

AD CLAUDIUM NERONEM, IX.

Spernimus, Claudi, nimirum intelligit unus,
 Quam me facias. Nam cum rogar, & prece cogit
 Scilicet, ut tibi se laudare, & tradere donat,
 Dignum mente, domoque legentis honesta Neronis

Mu-

Munere cum fungi propriis censer amicis
 Quid possim, vider, ac novis me v. Idius ipso.
 Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
 Sed timui, mea ne finissem minora putarer,
 Dissimulator opis propria, mihi commodus omni.
 Sic ego, majoris fugiens opprobria culpæ,
 Frontis ad urbem descendi præmia. Quid vi
 Deposito laudas ob amici iussa pudorem
 Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumque.

AD FUSCUM ARISTIUM, X.

URbis amato em Fuscum salvere jubemus
 Ruris amatores: hæc in re scilicet una
 Multum dissimiles: hæc cetera pene gemelli,
 Fraternalis animis: quidquid negat alter, & alteri
 Annuus pariter: vetuli, notique columbi,
 Tutulum servas: ego laudo ruris armeni
 Rivos, & musco circumfusa sacra, nemusque.
 Quid quaeris vivo, & regno, simul ista reliqui,
 Quæ vos ad caelum fertis iunior secundo,
 Utque sacerdotis fugit: vos, liba recusis
 Panc ego jam mellis potiore placentis
 Vivere iustitæ si convenienter oportet,
 Pendendaque domo quaerenda est area primum
 Novistinae locum potlorem rure beato?
 Est, ubi plus tepant hyemes? ubi gratior aura
 Leniat, & rabiem canis, & momenta leonis,
 Cum semel accepit solem furibundus acutum?
 Est, ubi divellat somnos minus invida cura
 Deterius Libycis olet, aut nitet herba lapillis
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum,
 Quam quæ per pronam trepidat cum murmure rivum?
 Nempe inter varias nutritur silva columnas,

P 1

Lau-

Lauaturque domus, longos que prospicit agros.
 Naturam expelles furca: tamen usque recurrerit,
 Et mala patrum peturum fastidia victrix.
 Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquitanem potantia vellera fucum,
 Cereus a capite damnum, propiusve medullis:
 Quam qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quem res plus nimio delectare secunda,
 Mutata quærent. Si quid mirabere, pones
 Invitus, fuge magna. Licet tibi paupere lecto
 Reges, & regum vita præcurrere amicos.
 Cervus equum pugna melior comunibus herbis
 Pellebat: donec minor in certamine longo
 Imploravit opes hominis, frænumque recepit
 Sed pes quam violens victo discessit ab hoste,
 Non equum dorso, non frænum depulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus potiore metallis
 Libertate caret, dominum velut improbus atque
 Serviet æternum, quia parvo presciat uti.
 Cui non convincit sua res, ut calcus olim
 Si pede major erit, subvertet: si minor, uret.
 Lætus sorte tua vives sapienter, Aristi:
 Nec me dimittes incestigatum, ubi plura
 Cogere, quam satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat, aut servit collecta pecunia cuique,
 Torum digna sequi potius quam ducere funem.
 Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ.
 Excepto, quod non simul esses, cetera latus.

AD BULLATIUM REVERSUM EX ASIA. XI.

Quid tibi visa Chos, Bullati, notaque Lesbos?
 Quid concinna Samos? quid Cressi regia Sardis?
 Smyrna quid, & Colophon? majora, minorane fama?
 Cun-

Cusæane præ campo, & Tiberino lumine sordent?
 An venit in votum Attalæis ex urbibus una?
 An Lebedum Iudas odio maris, atque viarum?
 Scis, Lebedus quid sit: Gabiis desertior, atque
 Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem.
 Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
 Neptunum procul è terra spectare furentem,
 Sed neque, qui Capua Romam petit imbre, lutoque
 Aspersionem, volet in caudona vivere: nec qui
 Frigus collegit, furnos, & balnea laudat,
 Ut fortunatam plene præstantia vitam:
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto,
 Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
 Incolumi Rhodos, & Mytilene pulchra facit, quod
 Penula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumam Tiberis, Sextili mense canimus
 Dum licet: & vultum servat fortuna benignum,
 Romæ Laudetur Samos, & Chios, & Rhodos absens,
 Tu, quamcumque Deas tibi fortunaverit horam,
 Grata sume manu: neu dulcia differ in annum
 Ut, quocumque loco fueris, viris libenter
 Te dicas. Nam si ratio, & prudentia curas,
 Non locus efflusi late maris arbiter, aufert
 Cælum, non animum mutant, qui trans mare currunt.
 Strenua nos exercet inertia: navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere. Quod petis hic est.
 Est Ulubris: animus si te non deficit ævus.

AD ICCIUM. XII.

Frustibus Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci,
 Si recte fueris: non est, ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. Tolle querelas:
 Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.

Si ventri bene, si lateri est, pedibusque ruis: nil
 Divitiarum potruere regales addere majus.
 Si forte in medio positorum abstemius, herba
 Vivis, & urtica: sic vives protinus, ut te
 Confectim liquidus fortunæ rivus inaret:
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit,
 Vel quia cuncta paras una virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos,
 Coltaque dum peregre est animus sine corpore veloci
 Cum tu intres scabiem tantam, & contagia lucri,
 Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures:
 Quæ mare compescant causæ: quid temperet annum;
 Stellæ sponte sua, jussuque vagentur, & errent:
 Quid premar obscurum lunæ, quid proferat orbem;
 Quid velis, & possit rerum concordia discors:
 Empedocles, an Stertinius deliret acumen,
 Verum, seu piscis seu portum, & cape trucidas
 Utere Pompejo Grospho: & si quid petes, ultro
 Defert: nil Grosphus, nisi verum orabit, & æquum.
 Viliis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.
 Ne tamen ignores, quod sit Romana loco res:
 Cantaber Agrippæ, Claudii virtute Neronis
 Armenius cecidit: jus, imperiumque Phraates
 Cæsaris accepit, genibus minor, Aurea fruges
 Italiae pleno defundit copia cornu.

AD VINNIUM ASELLAM. XIII.

UT proficiscentem docui te sæpe, diuque,
 Augusto reddes signata volumina, Vinnii
 Si validus, si lætus eris, si denique poscet:
 Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
 Sedulus importes, opera vehementer ministra:
 Si te forte meæ gravis uret sarcina chartæ

Ab-

Abjicito potius, quam quo perferre juberis
 Clitellas ferus impingas. Asinxque paternum
 Cognomen veritas in risum, & fabula fiat.
 Viribus uteris per clivos, flumina, lamas.
 Victor: propositi simul ac perveneris illic,
 Sic positum servabis onus: ne forte sub ala
 Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
 Ut vinosa glomus fortivæ Pyrrhia lanæ:
 Ut cum pileolo solcas conviva tribuleis.
 Neu vulgo narres te sudavisse ferendo:
 Carmina, quæ possint oculos, aureisque morari
 Cæsaris, oratus multa prece, nitere Porro
 Vade, vale: cave, ne titubes, mandataque frangas.

AD VILVICUM SUUM. XIV.

Villice silvarum, & mihi me reddentis agelli,
 Quem tu fastidis habitatum quinque focis, &
 Quinque bonos solitum Variam dimittere parces:
 Cerremus, spinas animone ego fortius, an tu
 Evellas agro: & melior sit Horatius, an rus:
 Me quamvis Lamia pietas, & cura moratur
 Fratrem merentis, rapto de fratre dolentis
 Instabiliter: tamen istuc mens, animusque
 Fert, & aver spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum.
 Cui placet aletrius, sua nimirum est odio sors.
 Stultius uterque locum immeritum causatur inique.
 In culpa est animus, qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura perchas:
 Nunc urbem, & ludos, & balnea villicus optas.
 Me constare mihi scis: & discedere tristem,
 Quandocumque trahunt invisa negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter

Me-

Meque & te. Nam quæ desertæ & inhospita resq̃
 Credis, amœna vocat mecum qui sentit: & odit
 Quæ tu pulchra putas. Fornix tibi, & uicta popina
 Incuriam orbis desiderium, video: & quod
 Argulus iste feret piper, & thus oculus uva:
 Nec vicina subest vinum præbere taberna
 Quæ possit tibi: nec meretrix pibicina, cuius
 Ad strepitum salias terræ gravis: & tamen urges
 Jmpridem non tacta ligonibus arva, bovemque
 Disjunctum curas, & stricis frondibus explet:
 Addit opus pigro ribus, si decidit imber,
 Multa mole donandas aprico parere prato.
 Nunc, age, quid nostrum contentum dividat, audi;
 Quem tenuis decuere togæ, nitidique capilli,
 Quem scis immunem Cyoræ placuisse rapaci,
 Quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
 Cœna brevis juvat, & prope rivum somnare in herba.
 Nec luisse pudet, sed non incidere ludum.
 Non istis obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat, non odio obscuro, morsuque venenat:
 Rideat vicini glebas, & saxa moventem.
 Cum servis tu urbana diaria rodere mavis,
 Horum tu in numerum voto ruis: invidet usum
 Lignorum, & pecoris tibi calo argurus, & horti.
 Optat ephippiabos: piger optat arare caballus,
 Quam scit uterque libens, censeo, exerceat artem.

AD C. NUMONIUM VALLAM, XV.

QUæ sit hiems Velæ, quod cælum, Vals, Salerni,
 Quorum hominum regio, & qualis via: (nam
 mihi Bajæ
 Musa supervacuas Antonius: & tamen illis
 Me facit invisum, gelida cum perluro unda

Per

Per medium frigus, sane myrtila relinqui,
 Dilaque cessantem nervis elidere morbum
 Sulfura contemni, vicus gemit: invidus agris
 Qui caput & stomachum supponere fontibus audent
 Clusinis, Gubinsque petunt, & frigida rura.
 Mutandus locus est, & diversoria nota
 Præterendus equus. Quo tendis? non mihi Cumas
 Est iter, aut Bajas, læva stomachosus habena
 Dicit equus: sed equis frenato est auris in ore)
 Major utrum populum frumentis copia pascat:
 Collectosne bibant imbreis, pureosque pereanais
 Dulleis aquæ: (nam vina nihil moror illius ore:
 Rure meo possum quidvis perferre, patique:
 Ad mare cum veni, generosum, & lene, requiro
 Quod curas abigat, quod cum spe divite manet
 In venas, animumque meum: quod verba ministret,
 Quod me Lucanæ juvenem comendat amice.)
 Tractus uter plures lepores, uter educet apros
 Ultra magis pisces, & echinos æquora cœrent
 Pinguis ut inde domum possim, Phæaxque reverti:
 Scribere te nobis, tibi nos credere, par est.
 Menius, ut rebus maternis, atque paternis
 Fortiter assumptis, urbanas crepit haberi:
 Scurra vagus, non qui cerium præsepe teneret
 Impransus non qui civem dignosceret hostes
 Quælibet in quemvis opprobria fingere sæva
 Pernicies, & tempestas, barathrumque macelli,
 Quidquid quæsierat, ventri donaret avaro:
 Hic, ubi nequitia furcoribus, & timidus nil,
 Aut paulum abstulerat, parricinas coenabat omasi
 Villis, & agninx: tribus ursis quod satis esset:
 Scilicet ut ventres lamna candente nepotum
 Diceret urendos corrector Bestius. Idem
 Si quid erat nactus prædæ majoris: ubi omne

Ver-

Verterat in fumum, & cinerem, non hercule miror,
 Ajebat, si qui comedunt bona: cum sit obeso
 Nil melius turdo, nil vulva pulchrius ampla.
 Nimirum hic ego sum: nam tuta, & parvula laudo,
 Cum res deficiunt: satis inter villia fortis:
 Verum ubi quid melius contingit, & unctius idem
 Vos sapere, & solos ajo bene vivere, quorum
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

AD QUINCTIUM. XVI.

NE percontaris, fundus meus, optime Quincti,
 Arvo pascat herum, an baccis opulentet olivæ,
 Pomisne, an pratis, an amicta vitibus ulmo:
 Scriberet tibi forma loquaciter, & situs agri.
 Continui montes, ni dissociantur opaca
 Valle: sed ut veniens dextrum lacus aspiciat Sol,
 Lavum decedens curru fugiente vaporet.
 Tempericæ laudes. Quid, si rubicunda benigni
 Corna vepres, & pruna serunt si quercus, & illex,
 Multa fruge pecus, multa dominum juvat umbra?
 Dicis adductum propius frondere Tarentum.
 Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
 Frigidior Thracam, nec purior ambiat Hebrus,
 Infirmo capiti fuit utilis, & illis alyo.
 Hæ lætæ dulces, & (jam si credis) amœnæ
 Incolumem tibi me præstant Septembris horis.
 Tu recte vivis, si curas esse, quod audis.
 Jactamus jam pridem omnis te Roma beatum:
 Sed veretur, ne cui de te plus, quam tibi credas
 Neve putes alium sapientæ bonoque beatum:
 Neu, si te populus sanum, rectæque valentem
 Dicitet, occultam fibrem sub tempus edendi
 Dissimulata: donec manibus tremor incidat unctis.

Scul-

Scultorum incurata pudor malus ulcera celat.
 Si quis bella tibi terra pugnata, marique
 Dicat, & his verbis vacuus permulceat aureis
 Tene magis salvum populus velit, an populum tus
 Servet in ambiguo, qui consultit & tibi, & urbi
 Jupiter: Augusti laudes agnoscere possis.
 Cum pateris sapiens, emendatusque vocaris
 Respondeat tuo, dic sodes, nomine nempè
 Vir bonus, & prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, si volet, auferet: ut si
 Detulerit fascis indigno, detrahet idem.
 Pone, meum est, inquit: pono tristisque recedo,
 Idem, si clamet furem, negat esse pudicum,
 Contendat loquæ collum pressisse paternum,
 Mordeat opprobriis falsis, mutemque colores.
 Falsus honor juvat, & mendax infamia terret,
 Quem, nisi mendosum, & mendicandum? vir bonus
 est quis?
 Qui consulta Patrum, qui leges, juraque servari
 Quo multa, magnæque secantur judice litæ
 Quo res sponsore, & quo causæ teste tenentur,
 Sed videt hunc omnis domus, & vicinia tota
 Introsus turpem, speciosum pelle decora.
 Nec fustum feci, nec fugi, si mihi dicit
 Servus: habes pretium: foris non areis, ajo.
 Non hominem necidi: non pasces in cruce corvos,
 Sum bonus, & fugi: renuit negatque Sabellus,
 Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterque
 Suspectos laqueos, & optertum milvius hamum,
 Oderunt peccare boni virtutis amore:
 Tu nihil admittes in te, formidine paræ.
 Sic spes fallendi, miscebis sacra profanis.
 Nam de mille saba modis cum surripis unum
 Damnum est, non facinus, mihi pacto lenius isto.

Vir

Vir bonus, omne forum quem spectat & omne tribunal
 Quandocumque Deos, vel porco, vel voce placatis
 Jane poter, clare, clare cum dixit, Apollo:
 Lubra movet, metuens audiri: pulchra Laverna
 Da mihi fallere: da justo, sanctoque videri:
 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.
 Qui melior servo, qui liberior sic avarus,
 In trivis fixum cum se demittit ob assem,
 Non video. Nam qui cupiet, metuet quoque: porro
 Qui metuens vivit, liber mihi non erit unquam.
 Prodidit arma, locum virtutis descriuit, qui
 Semper in augenda festinat, & obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli:
 Serviet utiliter: sine pascat durus, aretque:
 Naviget, ac mediis hincet mercator in undis:
 Annona prosit: portet frumenta: penusque.
 Vir bonus, & sapiens audebit dicere, Penetha
 Rector Thabarum, quid me peferre, patrique
 Indignum coges: adimam bona: nempe pexis, rem,
 Lectos, argentum: tollas licet. In manibus, &
 Compeditibus servo te sub custode tenebo.
 Ipse Deus, simul atque vulsim, me solvet. Opinor,
 Hoc sentis: moriar. Moys ultima linea rerum est.

AD SCÆVAM. XVII.

Quamvis, Scæva, saris per te tibi consulis: & scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti:
 Duce, docendus adhuc quæ censer amicus: ut si
 Cæcus iter monstrare velit: tamen aspice, si quid
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur.
 Si te grata quæles, & primam somnus in horam
 Delectat: si te pulvis, strepitusque rotarum,
 Si lædit caupona: ferentium ire jubebo.
 Nam neque divitiis contingunt gaudia solis:

Nec

Nec vixit male, qui natus, moriensque sefelit.
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
 Te tractare volens: accedes siccus ad unctam.
 Si pranderet olus patienter: regibus uti
 Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti,
 Fastidiret quis, qui me notat. Utius horum
 Verba probes, & facta, doce: vel junior audi,
 Cur sit Aristippi porior sententia. Namque
 Mordacem Cynicum sic eludebat: ut ajunt:
 Scurror: ego ipse mihi. populo tu: rectius hoc, &
 Splendidus multo est. Equus ut me portet, alat rex,
 Officium facio: tu poscis villa rerum,
 Dante minor: quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
 Tentantem majora, fere presentibus æquum:
 Contra, quem duplici panno patientia velat,
 Mirador, vitæ via si conversa decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum:
 Quilibet indutus celeberrima per loca vadet:
 Personamque feret non inconcinuus utramque.
 Alter Mileti textam, cane pexis, & angui,
 Virabile chlamydem: morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum: refer, & sine vivat ineptus.
 Res gerere, & captos ostendere civibus hostias,
 Attingit solium Jovis, & cælestia tentat.
 Principibus placuisse viris, non ultima laus est.
 Non cuivis homini contingit adire Corinthus.
 Sedit, qui timuit ne non succederet: Esto:
 Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui (ret,
 Hic est, aut nusquam, quod querimus. Hic onus hor-
 Ut parvis animis, & parvo corpore majus:
 Hic subit, & perit. Aut virtus nomen inane est,
 Aut decus, & pretium recte petit experiens vir.
 Coram rege sua de paupertate tacentes,

Plus

Plus poscente ferent. Dispat, sumasne prudenter,
An rapias. Atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
Indotata mihi soror est, pauperula mater,
Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
Qui dicit : clamat, victum date. Succinit alter
Et mihi dividuo fundetur munere quadra.
Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet
Plus dapis, & rixae multo minus, invidique.
Brundisium comes, aut Surrentum ductus amœnum,
Cui queritur salebras, & acerbum frigus, & imbreis,
Aut cistam effractam, & suducta viatica plorati.
Nota refert meretricis acumina, saepe catellam,
Sæpe periscellidem raptam sibi sientis : uti mox
Nulla fides damnis, vetisque doloribus adsit.
Nec semel irrisus trivitis atcollere curat
Fracto crure plañum. Licet illi plurima manet
Lacryma : per sanctum juratus dicat Osirim,
Credite, non ludo : crudeles, tollite claudum :
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

AD LOLLIIUM. XVIII.

Si bene te novi, metues, liberrime Lolli,
Scurrantis speciem præbere, professus amicum.
Ut matrona meretrici dispar erit, atque
Discolor, infido scurræ distabit amicus.
Est huic diversum vitio vitium, prope majus,
Asperitas agrestis, & incoercina, gravisque
Quæ se commendat tonsa cute, dentibus atris.
Dum vult libertas dici mera, veraque virtus,
Virtus est medium viriorum, & utrimque reductum,
Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi
Dentior lecti, sic nutum divitiis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit

Ut

Ut potum ævo credas dictata magistro
Reddere, vel parreis mimum tractare secundas:
Alter ritatur de lana saepe caprina, &
Propugnat nugis armatus : scilicet, ut non
Sit mihi prima fides : & vere quod placeat, ut non
Acriter elatrem pretium atas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat an Docilis plus
Brundisium Minuci melius via ducat, an Appi.
Quem damnosa Venus quem præceps aëta nudat,
Gloria quem supra vires & vestit, & ungit,
Quem tenet argenti sitis importuna, fantesque,
Quem paupertatis pudor, & fuga dives amicus,
Sæpe decem vitis instructior, odit, & horret
Aut si non odit, segit : ac, veluti pia mater,
Plus quam se sapere, & virtutibus esse priorem
Vult : & ait prope licet Mex (contendere noli)
Seulitiam patiuntur opes : tibi parvula res est:
Arta decet sanum comitem toga : desine merum
Certare : Eutrapelus, cuiusque nocere volebat,
Vestimenta dabat pretiosa, beatus enim jam
Cum pulchris tuniceis sumet nova consilia, & spes
Dormiet in lucem : scorto posponet honestum
Officium : nummos alienos pascet : ad imum
Thrax erit, aut olitoris aget mercede cabellum.
Arcanum neque tu scrutaberis illius inquam,
Commisumque leges, & vino tortus, & i.a.
Nec tua laudabis studia, aut aliena reprehendes:
Nec, cum venari volet ille, poemata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis, atquo
Zechi, dissiduit : donec suspecta severo
Conticuit lyra. Fraternalis cessasse putator
Moribus Amphion : tu cede potentis amici
Lenibus imperiis : quotiesque educet in agros
Ætollis onerata plagis jumenta, canesque,

Q

Sutr-

Surge, & inhumanae senium depono Camenae,
 Coenae ut pariter pulmenta laboribus empta:
 Romanis solempne viris opus, utile famae,
 Vitaeque, & membris: praesertim cum valeas, &
 Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
 Possis, Adde, vitilia quod speciosius arma
 Non est qui tractet. Scis quo clamore corozae
 Praelia sustineas campestris: denique saxum
 Milisiam puer, & Cantabrica bella tulisti
 Sub duce, qui templis Parthorum signa refugit
 Nunc: & si quid abest, Italiam adjudicat armis.
 Ac ne te retrahas, & inexcusabilis abestes.
 Quamvis nil extra numerum fecisse, modumque
 Curas, interdum noxaris rure paterno.
 Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
 Te duce, per pueros hostili more refertur:
 Adversarius est frater: lacus Adria: donec
 Alterutrum velox victoria fronde coronet.
 Consentire suis studiis qui crediderit te,
 Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.
 Proximus ut moneam: (si quid monitoris eges tu)
 Quid de quoque viro, & cui dicas, saepe videto.
 Percontatorem fugito: nam garrulus idem est:
 Nec retinent patulae commissa fideliter aures:
 Et semel emissum volat irrevocabile verbum.
 Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve,
 Intra marmorcum venerandi limen amici:
 Ne dominus, pueri pulchri, charyae puellae
 Munere te parvo beet, aut incommodus angat.
 Qualem commendes, etiam atque etiam aspice, ne
 Incutiant aliena tibi peccata pudorem. (mor)
 Fallimur, & quondam non dignum tradimus: ergo
 Quam sua culpa premet, deceptus omittite tueri:
 At penitus notum si tenent crimina, serves,

Tu-

Tuterisque tuo fidenter praesidio: qui
 Dente Theonino cum circumroditur, etquid
 Ad te post paulo ventura pericula sentis:
 Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
 Et neglecta solent incendia sumere vires.
 Dulcis in expertis cultura potentis amici
 Expertus metuit. Tu, dum tua navis in alto est,
 Hoc age, ne murata retrorsum te ferat aura.
 Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosum,
 Sedatum celerem, agilem, gnavaumque remissum:
 Potiores liquidi media de nocte Falerni,
 Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
 Nocturnos jures te formidare tepores.
 Deme supercilio nubem: plerumque modestus
 Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi.
 Inter cuncta leges, & percontabere doctos,
 Quae ratione queas traducere leniter avum
 Ne te semper inops agitet, vexteraque cupido,
 Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes:
 Virtutem doctrina pareat, naturam donet:
 Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
 Quid pure tranquillere honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter, & fallentis semina vitae.
 Me quoties reficit gelidus Digenia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus
 Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?
 Sit mihi, quod nunc est: etiam minus: & mihi vivam
 Quod superesse avi, si quid superesse voluit. Di:
 Sit bona librorum, & provisa frugis in annum
 Copia: neu fluitem dubiae spe pendulus horum.
 Sed satis est orate Jovem, quae ponit, & auferret:
 Det vitam, det opes: æquum mi animum ipse pa-
 rabo.

Q:

AD

AD MÆCENATEM. XIX.

Prius si credis, Mæcenas doctæ, Cratino:
 Nulla placere diu, nec vivere carmina possunt,
 Quæ scribantur aquæ potioribus. Ut male sanos,
 Adscripsit Liber Satyris, Faunisque poetas.
 Vina fere dulces oluerunt mane Camenæ.
 Lausibus arguitur vini viuosus Homerus.
 Ennius ipse pater numquam nisi potus ad arma
 Prosiluit dicenda. Forum, Putealque Libonis
 Mandabo siccis, adimam canere severis.
 Hoc simul edixi: non cessare poetæ
 Nocturno certare mero, putare diurno.
 Quid si quis vultu torvo ferus, & pede nudo,
 Exiguæque togæ simulæq; textore Catonem
 Virtutemne repræsentet, moresque Catonis?
 Rupit Iarbitam, Timagenis æmula lingua:
 Dum sedet urbanus, tenditque disertus haberi:
 Decipit exemplar vitii imitabile, Quod si
 Pallerem casu, diberent exanguine cuminum,
 O imitatores, servum pecus: ut mihi sæpe
 Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus
 Libera per vacuum posui vestigia princeps,
 Non aliena meo pressi pede. Qui sibi fidit
 Dux regæ examen. Varios ego primus Iambos
 Ostendi Latii numeros, animosque secutus
 Archilochi, non res, & agræntia verba Lycamben.
 Ac ne me foliis ideo brevioribus ornas,
 Quod timui mutare modos, & carminis artem:
 Tæpe at Archilochi Musam pede mascula Sapphos
 Temperat Alcæus, sed rebus, & ordine dispar.
 Nec socerum quarrit, quin versibus obliuæ atriss
 Nec sponsæ laqueum famoso carmine noctit.

Hunc

Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidem. Iuvat immemorata ferentem
 Ingenuis oculoque legi, manibusque teneri.
 Scire velis, mea cur ingratus opuscula lector
 Laudet, ametque domi, premat extra limen iniquus?
 Non ego ventosæ plebis suffragia venor
 Impensis cœnorum, & triæ muovere vestis:
 Non ego nobillum scriptorum auditor, & ultor,
 Grammaticas ambire tribus, & pulpita dignor.
 Hinc illa lacrymæ. Spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, & iugis addere pondus,
 Si dixi: rides, ait: & Jovis auribus ista
 Servas: fides enim manare poetica mella
 Te solum, tibi pulcher. Ad hæc ego naribus tui
 Formido: & de, luctantis acuto ne secer unguis.
 Displicet iste locus: clamo, & diludia posco.
 Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

AD LIBRUM SUUM. XX.

Vertomnum, Janumque, liber, spectare videris
 Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus.
 Odisti clavæ. & grata sigilla pudico
 Pausæis ostendi gemis, & communia laudas.
 Non ita nutritus. Fuge, quo descendere gestis
 Non eris emissio reditus tibi. Quid miser egi?
 Quid volui: dices: ubi quis te læserit, & scis
 In breve te cogi, plenum cum languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipie augur,
 Carus eris Romæ, donec te deserat ætas.
 Conterectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Corporis: aut tinea pasces taciturnus inertis,
 Aut fugies Uticam, aut victus mitteris Herdam.

Q3

Ri-

Ridebit monitor non exauditus: ut ille,
 Qui male parentem in rupes protulit asellum
 Iratus. Quis enim invitum servare laboret?
 Hoc quoque te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus pueris admoverit aureis
 Me libertino natum patre, & in tenui re
 Majores peanas modo extendisse loqueris:
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas:
 Me primis urbis belli placuisse, domique
 Corporis exigui, præcanum, solibus aptum
 Irasci celerem, tamen ut placibilis essem.
 Forte meum si quis te percontabitur ævum:
 Me quater undenos sciat implevisse Decembreis,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

Q. HORATII
 FLACCII

EPISTOLARUM

LIBER II.

AD AUGUSTUM I.

CUM tot sustineas, & tanta negotia solus,
 Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
 Legibus emendes: in publica commoda peccem,
 Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar.
 Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pollux,
 Post

Post ingenia fata Deorum in templa recepti,
 Dum terras hominumque colunt genus, aspera bella
 Componunt, agros assignant, oppida condunt
 Ploravere suis non respondere favorem
 Speratum meritis. Diram qui contudit hydram,
 Notaque fatali potentia labore subegit,
 Comperit invidiam supremo sine domari.
 Urit enim fulgore suo, qui prægravat arteis
 Infra se positas: extinctus amabitur idem.
 Præsentem tibi maturos largimur honores,
 Juraodasque tuum per nomen ponimus aras,
 Nil oriturum elias, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hoc populus sapiens, & justus in uno,
 Te nostris ducibus, te Grajis anteciferendo.
 Cætera nequaquam simili ratione, modoque
 Estimat: & nisi quæ terris semota, suisque
 Temporibus defuncta vider, fastidit, & odit:
 Sic fautor veterum, ut Tabulas peccare utentes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, Fœdera regum,
 Vel Gabius, vel cum rigidis æquata Sabinis,
 Pontificum libros, anno volumina vatam,
 Dicitur Albano Musas in monte locutas.
 Si, quia Grajorum sunt antiquissima quæque
 Scripta vel optima, Romani pensantur eadem
 Scriptores trutinæ: non est, quod multa loquamur:
 Nil intra est olea, nil extra est in nucæ duri:
 Venimus ad summum fortunæ: pingimus, atque
 Psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata redditi
 Scire velim chartis pretium quoties arroget annus.
 Scripser ab hinc annos centum qui decidit, inter
 Perfectos, veteresque referri debet, an inseri
 Vileis, atque novos? excludat jurgia finis.
 Est vetus, atque probus, centum qui perficit annos.
 Q. Quid?

Quid? qui deperit minor uno mense, vel anno,
 Inter quos referendus erit veteresque poetas
 An quis & presens, & postera respuat ætas?
 Iste quidem veteres inter ponetur honeste,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
 Utor permissis, caudaque pilos, ut equinx
 Paulatim velim & demo animum, demo & item unum
 Dum cadat elusus ratione turgentis ætæ,
 Qui recit in faustos, & virtutibus æstimat annis,
 Miratur que nihil, nisi quod Libitina sacravit.
 Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 Ut critici dicunt, leviter curare videatur,
 Quo promissa cadant, & somnia Pythagorea,
 Nævius in manibus non est, & mentibus hæret
 Pæpe recens: adeo sanctum est vetus omne poema,
 Ambigitur, quoties uter utro sis prior, auferet
 Pacuvius docti famam senis, Accius alci:
 Dicitur Afrani toga convenisse Menandro:
 Plautus ad exemplum Siculi properare Epicharmis
 Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte:
 Hos ediscit, & hos arto stipata theatro
 Spectat Roma petens: habet hos, numeratque poetas
 Ad nostrum tempus Livi scriptoris ab ævo.
 Interdum vulgus rectum videt: est, ubi peccat,
 Si veteres ita miratur, laudatque poetas,
 Ut nihil aneferat, nihil illis comparet: errat:
 Si quædam nimis antiquæ, si pleraque dure
 Dicere cedit eos, ignave multa feruntur
 Et sapit, & mecum facit, & Jove iudicat æquo.
 Non equidem insector, delicadave carmina Livi
 Esse reor: monium quæ plagosum mihi parvo
 Orbis sum dicere: sed emendata videri,
 Pulchraque, & exactis minimum distantia, miror:
 Inter quæ verbum emicuit si forte decorum,

Si

Si versos paulo concinnior unus, & alter
 Injuste totum ducit, venditque poema,
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepedeve putetur, sed quia nuper:
 Nec veniam antiquis, sed honorem, & præmia posci.
 Recte necne crocum, floresque perambulet Atæ
 Fabula, si dubitem: clament perisse pudorem
 Cuncti pene patres: ea cum reprehendere coner,
 Quæ gravis Asopos, quæ Doctus Roscius egit,
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt
 Vel quis turpe putant parere minoribus, & quæ
 Imberbes didicere, senes perenda fateri.
 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri
 Ingeniis non ille favet, plauditque sepulis:
 Nostra sed impugnat, nos, nostraque lividus odit.
 Quod si tam Graiis novitas invisa fuisset,
 Quam nobis quid nunc esset vetus: aut quid haberet,
 Quod legeret, tereretur viritum publicus usus
 Ut primum positus nugari Græciæ bellis
 Cœpit, & in vitium fortuna labier æquarum
 Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum
 Marmoris, aut eboris fabros, aut æris amavit:
 Suspendit picta vultum, mentemque tabella:
 Nunc tibicinibus, nunc est gavisus teagordis:
 Sed nutrice puella velot si luderet infans,
 Quod cupide petit, mature plena reliquit.
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
 Hoc paces habuisse bonæ, ventique secundi.
 Romæ dulce diu fuit, & solemne, reclusa
 Mane domo vigilare, clienti promere jura:
 Scriptos nominibus rectis expendere nummos:
 Majores audire, minori dicere, per quæ
 Crescere res posset, minuti damnosa libido,

Mu-

Mutavit mentem populus levis, & calet uno
 Scribendi studio: puerique, patresque severi,
 Fronde comas vincti coeant, & carmina distant.
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendaciore: & prius orto
 Sole vigil, calamum, & chartas, & serinia posco.
 Navem agere ignarus navis timer: abroconum agro
 Nos audeat, nisi qui didicit dare. Quod medicorum,
 Promittunt medici: evadant fabrilis fabri:
 Scribimus indocti, doctique poemata passim.
 Hic error tamen, & levis hæc insania quantas
 Virtutes habeat, sic collige: Vatis avarus
 Non temere est animus: versus amat, hoc studet
 unum:

Detrimenda fugas servorum, incendia videt:
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Pupillo: vivit siliquis, & pane secundo:
 Militæ quamquam piger, & malus, utilis urbi
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna jovari.
 Os tenerum pueri, balbumque poeta figurat:
 Torquet ab obscœnis jam nunc sermonibus aurem
 Mox etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis, & invidiæ corrector, & ira:
 Recte facta refert: orientia tempora notis
 Instruit exemplis: inopem solatur, & agrum
 Casis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?
 Poscit opem chorus, & præsentia Numina sentit:
 Caestris implorat aquas, docta prece blandus:
 Avertit morbos, metuenda pericula pellit:
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annum:
 Carmine Di superi placantur, carmine Manes.
 Agricola præsci, fortes, parvoque heati,
 Condita pose frumenta, levantes tempore festo

Corpus & ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum pueris, & conjuge fida,
 Tellurem porto, Silvanum lacte piabant,
 Floribus, & vino Genium memorem brevis xvi.
 Fescennina per hunc in vestra licentia morem
 Versibus alternis opprobria rustica fudit
 Libertasque recurrentis accepta per annos
 Lusit amabiliter: donec jam rarus apertam
 In rabiem veritæ cepit jocus, & per honestas
 Ire domos impune minax. Doluere cruento
 Dente lacescit: fuit intadlis quoque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex,
 Ponnaque lata, malo quæ nollet carmine quemquam
 Describi. Vertere modum, formidine luscis
 Ad bene dicendum, delectandumque redacti.
 Græcia capta ferum victorem cepit, & artis
 Intelit agresti Latio. Sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
 Munditiæ pepulere: sed in longum tamen ævum
 Manserunt, hodieque manent vestigia ruris.
 Serus enim Græcis admovit acumina chartis.
 Et post Punica bella quærens, quærere coepit,
 Quid Sophocles, & Thespis, & Æschylus utile fer-
 rent:

Tentavit quoque rem, si digne vertere posset:
 Et placuit sibi, natura sublimis, & acer.
 Nam spirat tragicum satis & feliciter audeat:
 Sed turpem putat insectus, metuirque lituram.
 Ceditur, ex medio quia res accessit, habere
 Sudoris minimum: sed habet Comædia tanto
 Plus oneris, quanto venæ minus, Aspice, Plautus
 Quo pacto parteis tutetur amantis ephæbis
 Ut patris attenti, lenonis ut insidiosii:
 Quantum sit Dossennus edacibus in parasitis:

Quam non adstricto percurrat pulpita socco,
 Gestit enim minimum in oculos demittere: post hoc
 Securus, cadat an recto stes fabula calo.
 Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,
 Exanimat lenius spectator, scidulus infat.
 Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis avarum
 Subruit, ac reficit, Valeat res ludicra, si me
 Palma negata macrum, donata reducit opium.
 Sæpe, etiam audacem, fugat hoc, tectretque poetam:
 Quod numero plures, virtute, & honore minores,
 Indi & i, stolidique, & depugnare parati,
 Si discordet eques, media inter carmina poscunt
 Aut ursum, aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
 Verum equis quoque jam migravit ab aure voluptas
 Omnis, ad ingratos oculos, & gaudia vana.
 Quatuor, aut plureis aula premuntur in horis:
 Dum figunt equitum turmæ, peditumque catesvæ:
 Mox trahitur manibus regum fortuna retortis:
 Etseda festinant, pileta, peccorrita, naves:
 Capivum portatur ebur, captiva Corinthus.
 Si foret in terris, rideret Democritus: seu
 Diversum confusa genus panthera camelo,
 Sive elaphas albus vulgi converterit ora:
 Spectaret populum ludis attentius ipsis,
 Ut sibi præbentem mimo spectacula plura:
 Scipiores autem narrare putaret: asillo
 Fabellam surdo. Nam quæ pervincere voces
 Evaluere sonum, referunt quem nostra theatra
 Garganum magis putes nemus, aut mare Tuscum.
 Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
 Divitiæque peregrinæ: quibus oblitus actor
 Cum stetit in scena, concurrat dextera laxæ:
 Dixit adhuc aliquid nil sane, Quid placet ergo?
 Lana Tarentino violas imitata veneno.

Ac ne forte putes me, quæ facere ipse recusem,
 Cum recte tractent alii, laudare maligne:
 Ille per extantum funem mihi posse videtur
 Ire poeta: meum qui pectus inaniter angit,
 Irrigat, mulcet, falsis terroribus implet,
 Ut magus: & modo me Thebis, modo ponit Athenis.
 Verum age & his, qui se lectori credere malunt,
 Quam spectatoris fastidia ferre superbi,
 Curam impende brevem: si munus Apollinæ dignum
 Vis complere libris: & vatibus addere calcar,
 Ut studio majore petant Heliconæ vicentem,
 Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ:
 (Ut vineta egomet cædam mea) cum tibi librum
 Sollicito damus, aut fesso: cum lædimur, unum
 Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
 Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
 Cum lamentamur, non apparere labores
 Nostros, & tenui deducta poemata filo:
 Cum speramus eo rem venturam, ut, simul atque
 Carmina rescieris non fingere, commodus ultro
 Arcessas, & egere vetes, & scribere cogas.
 Sed tamen est operæ pretium cognoscere, qualis
 Aedituus habeat belli spectata, domique
 Virtus, indigno non committenda poetæ.
 Grætus Alexandro regi Magno fuit ille
 Choerilus, incultus qui versibus, & male natis
 Retulit acceptos, regale numisma, Philippos,
 Sed veluti tractata notam, lebemque remittunt
 Atramenta, fere, scriptores carmine fædo.
 Splendida facta linunt, Idem rex ille, poema
 Qui tam ridiculum, tam care prodigus emir,
 Edicto vetuit, ne quis se, præter Appellem,
 Pingeret, aut alius Lysippo cuderet æra
 Fortis Alexandri vultum simulantia, Quod si

Judicium subtile videndis artibus illud
 Ad libros, & ad hæc Musarum dona vocares
 Bocorum in crasso jurares ære natum.
 At neque dedecorant tua de se judicia, atque
 Munera, quæ multa dantis cum laude tulerunt,
 Dilecti tibi Virgilius, Variusque poete.
 Nec magis expressi vultus per ænea signa,
 Quam per vatis opus mores, animique virorum
 Clarorum apparent. Nec sermones ego malem
 Repentes per humum, quam res componere gestas,
 Terrarumque situs, & flumina dicere, & arceis
 Moncibus impositas, & barbara regna, tuisque
 Auspiciis totum conficta duella per orbem,
 Claustraque custodem pacis cohibentia Janum,
 Et formidatam Parthis, te principe, Romam: (vum
 Si, quantum cuperem, possem quoque. Sed neque par-
 Carmen majestas recipit tua: nec meus audeo
 Rem tentare pudor, quam vires ferre recusat.
 Sedulitas autem, stulte quem diligit, urget.
 Præcipue cum se numeris commedat, & arte.
 Discit enim citius, meminitque libentius illud,
 Quod quis deridet, quam quod probat, & veneratur.
 Nil moror officium, quod me gravat: ac neque ficto
 In pejus vultu proponi cercus usquam,
 Nec prave factis decorari versibus opto:
 Ne rubeam pingui donatus munere, & una
 Cum scriptore meo, capsæ porrectus operata,
 Deferat in vicum vendentem thus, & odores,
 Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.

AD JULIUM FLORUM, II.

Flore, bono, claroque fidelis amice Neroni,
 Si quis forte velit puerum tibi vendere natum,

Tibure, vel Gabiis: & tecum sic agat: Hic &
 Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
 Fiet, eritque tuus nummorum millibus octo:
 Verna ministeriis ad natus apertus herileis:
 Litterulis Græcis imbutus, idoneus arti
 Cuiuslibet argilla quidvis imitaberis uda:
 Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti:
 Multa sibi promissa levant, ubi plenus æquo
 Laudat venaleis, qui vult extrudere, merces:
 Res urget me nulla: meo sum pauper in ære:
 Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere à me
 Quivis ferret idem: semel hic cessavit, & (ut fit)
 In scalis latuit metuens pendentis habenæ.
 Des nummos, excepta nihil te si fuga lædit.
 Ille ferat pretium, potæ securus, opisor,
 Prudens emisti vitiosum: dicta tibi est lex:
 Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniqua.
 Dixi me pigrum proficiscenti tibi, dixi
 Talibus officiis prope mancum: ne mea sævus
 Jurgares ad te quod epistola nulla venires.
 Quid tum profecti, mecum facientia jura
 Si tamen attentas? quereris super hoc etiam, quod
 Expectata tibi non mittam carmina mendas?
 Luculli miles collecta viarica multis
 Ærumnis, lassus dum noctæ stertit, ad assem
 Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi, & hosti
 Iratus pariter, jejunis dentibus acer,
 Præsidium regale loco dejecit, ut ajunt,
 Summe munito, & multarum divite rerum:
 Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,
 Accipit: & bis dena super sestertia nummum,
 Forte sub hoc tempus castellum evertere prætor
 Nescio quod cupiens, hostari cœpit eundem
 Verbis, quæ timido quoque possent addere mentem.

I, bene, quo virtus tua te vocat: i pede fausto,
 Grandia larurus meritorum premia: quid atas?
 Post hæc ille carus, quantumvis rusticus, ibit,
 Ibit eo quo vis, qui zonam perdidit, inquit.
 Romæ nutrirî mihi contigit, atque doceri,
 Iratus Grævis quantum nocuisset Achilles.
 Adiecit bonæ paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere roctum,
 Atque inter silvas Academî quærere verum.
 Dura sed emovere loco me tempora gratos
 Civiliſque rudem belli tollit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura laceratis,
 Unde simul primum te dimiserit Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemque paterni
 Et laris, & fundi, paupertas impulit audax
 Ut versus facerem: sed, quod non desis, habentem
 Que poterant unquam satis expurgare cicuta,
 Ni melius dormire potem, quam scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes:
 Eripere jocos, venerem, convivia ludum:
 Tendunt extorquere poemata. Quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur, amantque,
 Carmina in gaudes: hic delectatur iambis:
 Ille Bionis sermonibus, & sale nigro.
 Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Voscentes vario mularum diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu, quod jubet alter:
 Quod petis id sane est inivisum, ac idumque duobus.
 Præter cætera, me Romæne poemata censes
 Scribere posse, inter tot curas, totque labores?
 Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relicta
 Omnibus officiis: cubat hic in colle Quirini,
 Hic extremo in Aventino visendus utique:
 Intervalsa vides humane commoda. Verum

Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat,
 Festinat calidus mulis, gerolisque redemptori
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tignum:
 Tristitia robustis luctantur funera plaustris:
 Hæc rabiosa fugit canis, hæc luteolenta ruit sus.
 I nunc, & versus tecum meditare canoros.
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugit urbes
 Rite cleticæ Bacchi somno gaudentis, & umbra.
 Tu me inter strepitus nocturnos, atque diurnos
 Vis canere, & non tæct: sequi vestigia vatium.
 Ingenium, sibi quod vacuas desumpsit Athenas,
 Et studiis annos septem dedit, insensurque
 Libris, & curis, status taciturnus exit
 Plerumque & risu populum quatit. Heic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus urbis,
 Verba lyæ motura sonum concitare dignet?
 Frater erat Romæ consulti rhetor: sive alter
 Alterius sermone meros audiret honores:
 Græchus ut hic illi, foret huic ut Mucius ille.
 Qui minus argutos versat furor isse poetas?
 Carmina compono, hic elegos: mirabile visu,
 Sacratumque novem Musis opus, aspice primum,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
 Spectemus vacuum Romanis varibus ædem.
 Mor etiam (si forte vacas) sequere, & procul audi,
 Quid ferat, & quare tibi necet uterque coronam.
 Cædimur, & toridem plagis consumimus hostem,
 Lento Samnites ad lumina prima duello.
 Discedo Alexus pacto illius: ille meo quis?
 Quis, nisi Callimachus? si plus adpotere visus:
 Sic Mimnermus, & optivo cognomine crescit.
 Multa fero ut placem genus irritabile vatium,
 Cum scribo, & supplex populi suffragia capto:
 Idem, finitis studiis, & mente recepta,

Obtorem patulas impune legentibus aures,
 Ridentur mala qui componunt carmina: verum
 Gaudent scribentes: & se venerantur, & ulro,
 Si taceas, laudant: quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti:
 Audebit quæcumque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
 Verba movere loco: quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ:
 Obscurata diu populo, bonus eruct, atque
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
 Quæ præcis memorata Caronibus, atque Cethegii,
 Nunc situs informis premit, & deserta vetustas:
 Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus:
 Vehemens, & liquidus, puroque simillimus amni,
 Fundet opes, Latiumque beabit divite lingua:
 Luxuriantia comescet: nimis aspera sano
 Levabit cultu: virtute carentia tollet:
 Ludentis speciem dabit, & torquetur, ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa movetur.
 Præuletim scriptor delirus, inersque videri,
 Dum mea delectant mala me, vel denique fallant,
 Quam sapere, & ringi. Fuit haud ignobilis Argis,
 Qui se credebat miros audire tragædos,
 In vacuo lætus sessor, plausorque theatro:
 Cetera qui vitæ servare munia recto
 More: bonus sane vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
 Et signo læso non insanire lagenæ:
 Possset qui rupem, & puteum vitare patentem:
 Hic ubi ognatorum opibus, curisque relictus,
 Expulit ellibono morbum, bilemque merato,
 Et redit ad sese: Pol me occidistis, amici,

Non

Non servastis, ait: cui sic extorta voluptas.
 Et demptus per vim mentis gratissimus error.
 Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum:
 Ac non verba sequi sibi modulanda Latinis,
 Sed vere numerosque, modosque edicere vitæ,
 Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recordo:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ
 Narrares medicis, Quod, quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
 Si vulnus tibi, monstrata radice, vel herba,
 Non fieret levius: fugeres radice, vel herba
 Proficiente nihil curarier. Audieras, cui
 Rem Di donarint, illi decedere pravam
 Scultitiam: & cum sis nihilo sapientior, ex quo
 Pleniores, tamen uteris monitoribus isdem?
 At si divitiæ prudentem reddere possent,
 Si cupidum, timidumque minus te: nempe ruberos,
 Viveret in terris te si quis avarior uno.
 Si proprium est, quod quis libra mercatus, & ære esse
 Quædam (si credis consulis) mancipat usus:
 Qui te pascit ager, tuus est: & villicus Orbi,
 Cum segetes peccat, tibi mox frumenta daturas,
 Te dominum sentit. Das nummos: accipis ovam,
 Pullos, ova, cadum temeti. Nempe modo isto
 Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,
 Aut etiam supra, nummorum millibus emptum.
 Quid refert, vivas numerato nuper an olim?
 Emptor Aricini quondam, Vejentis & arvi,
 Emptum coenat olus: quamvis aliter potat: emptis
 Sub noctem gelidam lignis calefactæ abenum.
 Sed vocat usque suum, qua populus adscita certis
 Limitibus vicina refugit jurgia: tamquam
 Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis horæ,

R 2

Nunc

Nunc precor, nunc pretio, nunc vi, nunc morte suprema
 Permutet dominos, & cedat in altera jura.
 Sic, quia perpetuus nulli dator usus, & heres
 Heredem alternis, velut unda supervenit undam
 Quid vici prosunt, aut horrea? quidve Calabris
 Saltibus adiecti? Lucani? si metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
 Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
 Argentum, vestes, Gætulo murice tinctas,
 Sunt qui non habeant: est qui non curet habere.
 Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
 Præferat Herodis palmæis pinguibus alter
 Dives, & importunus ad umbram lucis ab ortu
 Silvestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
 Scit, Genius, nuptale comes qui temperat astrum,
 Naturæ Deus humanæ, mortalis in unum.
 Quodque caput, vultu mirabilis, albus, & ater,
 Utar, & ex modico quantum res poscet, acervo
 Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
 Quod non plura datis invenerit. Et tamen idem
 Scire volam, quantum simplici, hilarisque nepoti
 Discrepet, & quantum discordet parcus avaro.
 Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumptum
 Invitus facias, neque plura parare labores.
 Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
 Exiguo, gratoque fruatis tempore raptim,
 Pauperis immunda domus procul absit: ego utrum
 Nave ferar magna, an parva, ferar unus, & idem.
 Non agimus tumidis velis Aquilone secundos
 Non tamen adversis ætatem ducimus Austris,
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis usque priorum.
 Non es avarus: abi. Quid? cetera jam simul isto
 Cum vitio fugere: caret tibi pectus inani

Ambitione? caret mortis formidine, & ira
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
 Nocturnos lemures, portentaque Thessala ridet
 Nataleis græte numeras? ignoscis amicis?
 Lenier, & melior sis accedente senectæ?
 Quid te exempta levat spiritus de pluribus unar?
 Vivere si recte nescis, decede periclis:
 Lusisti satis: edisti satis, atque bibisti:
 Tempus adire tibi est: ne potum largius æquo
 Rideat, & pulset lasciva decentius ætas.

Q. HORATII
 FLACCI
 DE ARTE POETICA
 LIBER.

AD PISONES.

Humano capiti cervicem pictor equinam
 Jungere si velit, & varias inducere plumas
 Undique collatis membris, ut turpiter atrum
 Desinat in piscem mulier formosa superne
 Spectatum admissi risum teneatis amici?
 Credite, Pisones, isti tabulæ fore librum
 Per similem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
 Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni

Nunc precor, nunc precior, nunc vi, nunc morte supremam
 Permittet dominos, & cedat in altera jura.
 Sic, quia perpetuus nulli dator usus, & heres
 Heredem alternis, velut unda supervenit undam
 Quid vici prosunt, aut horrea? quidve Calabris
 Saltibus adiecti? Lucani? si metit Orcus
 Grandia cum parvis, non exorabilis auro.
 Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas,
 Argentum, vestes, Gæculo murice tinctas,
 Sunt qui non habeant: est qui non curet habere.
 Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
 Præferat Herodis palmæis pinguibus alter
 Dives, & importunus ad umbram lucis ab ortu
 Silvestrem flammis, & ferro mitiget agrum:
 Scit, Genius, nuptiale comes qui temperat astrum,
 Naturæ Deus humanæ, mortalis in unum.
 Quodque caput, vultu mirabilis, albus, & ater,
 Utar, & ex modico quantum res poscet, acervo
 Tollam: nec metuam, quid de me iudicet heres,
 Quod non plura datis invenerit. Et tamen idem
 Scire volam, quantum simplices, hilarisque nepoti
 Discrepet, & quantum discordet parcus avaro.
 Distat enim, spargas tua prodigus, an neque sumptum
 Invitus facias, neque plura parare labores.
 Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
 Exiguo, gratoque fruatis tempore raptim,
 Pauperis immunda domus procul absit: ego utrum
 Nave ferar magna, an parva, ferar unus, & idem.
 Non agimus tumidis velis Aquilone secundos
 Non tamen adversis ætatem ducimus Austris,
 Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
 Extremi primorum, extremis usque priorum.
 Non es avarus: abi. Quid? cetera jam simul isto
 Cum vitio fugere: caret tibi pectus inani

Ambitione? caret mortis formidine, & ira
 Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
 Nocturnos lemures, portentaque Thessala ridet
 Nataleis græte numeras? ignoscis amicis?
 Lenior, & melior sis accedente senectæ?
 Quid te exempta levat spiritus de pluribus unar?
 Vivere si recte nescis, decede periclis:
 Lusisti satis: edisti satis, atque bibisti:
 Tempus adire tibi est: ne potum largius æquo
 Rideat, & pulset lasciva decentius ætas.

Q. HORATII
 FLACCI
 DE ARTE POETICA
 LIBER.

AD PISONES.

Humano capiti cervicem pictor equinam
 Jungere si velit, & varias inducere plumas
 Undique collatis membris, ut turpiter atrum
 Desinat in piscem mulier formosa superne
 Spectatum admissi risum teneatis amici?
 Credite, Pisones, isti tabulæ fore librum
 Per similem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
 Fingentur species, ut nec pes, nec caput uni

Reddatur formæ, Pictoribus, atque poetis
 Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas:
 Scimus, & hanc veniâ petimusque damusque vicissim:
 Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
 Serpentes avibus gementur, rigibus agni.
 Incipit gravibus plerumque, & magna professis
 Purpureus, late qui splendeat, unus, & alter
 Assuitur pannus: cum locus, & ara Diane,
 Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
 Aut flumen Rhenum, aut pluvius descriptioit arcus.
 Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum,
 Scis simulare. Quid hoc, si fractis enatat caspes
 Navibus, ære dato qui pingitur amphora cœpit
 Instui, currente rora, cur urecus exist
 Denique sit, quidvis, simplex dumtaxat, & unum.
 Maxima pars vatum, pater, & juvenes patre digni,
 Decipimur specie recti. Brevis esse laboro,
 Obscurus fio: sectantem lægia nervi
 Desciunt, antimique: profusus grandia, turget:
 Scripti huius turus nimium, timidosque procellæ:
 Qui variare cupit rem prodigiositer unam,
 Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum.
 In vicium ducit culpæ fuga, si caret arte.
 Amillim circa ludum faber, uous & unguis
 Exprimet, & molleis inuitabitur ære capillos
 Infelix operis summa: quia ponere totum
 Nescier. Hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse velim, quam naso vivere prayo,
 Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.
 Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus, & versate diu, quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri. Cui læsta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo.
 Ordinis hæc virtus erit, & venus, aut ego fallor.

Uc

Ut jam nunc dicat jam nunc debentia dici,
 Pleraque differat, & præsens in tempus omittat.
 In verbis etiam tenuis, cautusque serendis,
 Hoc amet, hoc spernat, promissi carminis auctor,
 Dixeris egrege: notum si callida verbum
 Redderit junctura novum. Si forte necesse est
 Indiciis monstrare recentibus abdita rerum:
 Fingere cinctus non exaudita Cethegis
 Continget: dabiturque licentia sumpta pudenter,
 Et nova factaque nuper habebunt verba fidem: si
 Græco fonte cadant, parce detorta. Quid autem
 Cæcilio, Plautoque dabit Romanus, ademptum
 Virgilin. Varioque: ego cur acquirere pauca,
 Si possum, invidior: cum lingua Catonis. & Enni
 Sermonem patrium dicaverit, & nova rerum
 Nomina protulerit. Licuit, semperque licebit
 Signatum præsentem nota producere nummum.
 Ut silva foliis pronos mutantur in annos
 Prima cadunt: ita verborum vetus interit ætas,
 Et juvenum ritu florent modo nata, vigentque.
 Debemur morti nos, nostraque: sive receptus
 Terra Neptunus clavæ Aquilonibus arceat,
 Regis opus: sterilisve palus prius, aptaque remis
 Vicinas urbes alit, & grave sentit aratum:
 Seu cursum mutavit iniquum frogibus annis,
 Doctus iter melius: mortalia facta perhibunt
 Nedium sermonem stect honos, & gratia vivax.
 Multa renascuntur, quæ jam cecidere: cadentque,
 Quæ nunc sunt in honore vocabula: si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, & jus, & norma loquendi.
 Res gestæ regumque, ducumque, & tristia bella,
 Quid scribi possent numero, monstravit Homerus.
 Versibus impositis junctis querimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.

R4

Quis

Quis tamen exiguos elegos emiseric auctor,
 Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est,
 Archilochum proprio rabiles armavit isomdo.
 Hunc socii cepere pedem, grandesque corhurni,
 Alternis aptum sermonibus, & populareis
 Vincenstem strepitus, & natum rebus agendis,
 Musa dedit sibus Divos puerosque Decorum,
 Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
 Et juvenem curas, & libera vins referre.
 Descriptas servare vices, operumque colores,
 Cur ego, si naqueo, ignoroque, poeta salutor?
 Cur nescire, pudens prave, quam discere malor?
 Veribus exponi tragici res comica non vult:
 Indignatur item privatis, ac prope socio
 Dignis carminibus narrari coena Thyestæ.
 Singula quæque locum teneant sortis decentem
 Interdum tamen & vocem Comœdia tollit,
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore:
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri
 Telephus, aut Peleus, cum pauper, & exsul uterque
 Projicit ampullas, & seæquipedalia verba,
 Si curat cor spectantis retigisse querela.
 Non satis est pulchra esse poemata: dulcia suntu,
 Et quocumque volent, animum auditoris agunt,
 Ut ridentibus adsident, ita fientibus adsent
 Humani vultus. Si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi: tunc tua me infortunia ludenta
 Telephe, vel Peleu, male si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. Tristitia mostuum
 Vultum verba decens iratum, plena minarum:
 Ludentem, lasciva: severum, seria dicitur.
 Format enim natura prius nos intras ad omnem
 Fortunarum habitum: juvat, aut impellit ad iram.
 Aut ad humum moerore gravi deducit, & angit:

Post

Post effert animi motus in:prete lingua.
 Si dicentis erunt fortunis absona dicta,
 Romani tollent equitesque patresque cachinnum
 Intererit multum, Divosne loquatur, an heros
 Maturusne senex, an adhuc florente juveneta
 Fervidus: an matrona potens, an sedula nutritrix
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agellis
 Colchus, an Assyrius, Thebis nutritus, an Argivus
 Aut famam sequere, aut sibi convenientia finget,
 Scriptor. Homerœum si forte reponis Achillem
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer
 Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox, invictaque, sibilis Ino,
 Perfidus Ixion, Io voga, tristic Orestes.
 Si quid inexpertum scenæ comimitis, & andes
 Personam formare novam: servetur ad imant
 Quis ab incepto processerit, & sibi constet.
 Difficile est proprie communia dicere: tuquo
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,
 Quam si proferres ignota, indictaque primis
 Publica materies privati juris erit, si
 Non circa vilem, patulumque moraberis orbem
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres: nec desilles imitator in arctum,
 Unde pedem proferre pudor veter, aut operis lex.
 Nec sic incipiens, ut scriptor Cyclicus olim:
 Fortunam Priami cantabo, & nobis bellum.
 Quid dignum tanto feret hic promissor hietu?
 Parturient montes: nascetur ridiculus mus.
 Quanto rectius hic, qui nil molitur inepte:
 Dic mihi Musa virum, capere post mœnia Troje,
 Qui mores hominum multorum vidit, & urbeis.
 Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,

An-

Antiphatem, Scyllamque & cum Cyclope Charibdin.
 Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo.
 Semper ad eventum festinat, & in medias res
 Non secus, ac notas, auditorem rapit: & quæ
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit:
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet.
 Primo ne medium, medio ne discrepet inum.
 Tu, quid ego, & populus mecum desideret, audi.
 Si fautoris eges aulae manentis, & usque
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat:
 Etatis, cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor, maturis dandus, & annis,
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede cetero
 Signat humum: gestit paribus collidere, & iram
 Colligit, ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbus juvenis, tandem custode remoto,
 Gaudet equis, canibusque & aprici pramine campi
 Cereus in vitium facti, monitoribus asper,
 Utrilius tardus provisor, prodigius aris,
 Sublimis, cupidusque & amata relinquere pernix,
 Conyersis studiis, ætas, animusque virillis
 Quærit opes, & amicitias, inservit honoris.
 Commisse cavet, quod mox mutare labores.
 Multa senem circumveniunt incommoda: vel quod
 Quærit, & inventis miser abstinet, ac timet uti
 Vel quod res omnes timide, gelideque ministerat,
 Dilator, spe lentus, iners, pavidusque futuri
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero, castigator censorque minorum,
 Multa serunt anni venientes comoda secum,
 Multa recedentes adimunt: ne forte seniles
 Mandentur juveni partes, pueroque viriles,
 Semper in adjunctis, ævoque morabimur aptis.

Aut

Aut agitur res in scenis, aut acta refertur:
 Segnius irritant animos demissa per aures
 Quam quæ sunt oculis subjecta fidelibus, & quæ
 Ipse sibi tradit spectator. Non tamen intus
 Digna geri promes in scenam: multaque tolles
 Ex oculis, quæ mox narret facundia præsens:
 Ne pueros coram populo Medea trucidet
 Aut humana palam coquat exta nefarius Atreus
 Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem.
 Quodcumque ostendis mihi sic, incredulus odi.
 Neve minor, neu sit quinto productior actu
 Fabula quæ posci vult, & spectata reponi.
 Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus
 Inciderit: nec quarta loqui persona laboret.
 Actoris parteis cohortus, officiumque virile
 Defendat, neu quid medicus intercinat actus,
 Quod non proposito conducatur, & hæreat apte.
 Ille bonis foveaturque, & consilietur amicæ,
 Et regat iratos, & amet pacare tumentes:
 Ille dapes laudet mensæ brevis: ille salubrem
 Justitiam, legesque, & apertis ocia portis:
 Ille tegat commissa, Deosque precetur, & oret,
 Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis.
 Tibia non, ut nunc, orichalco junctâ, tubæque
 Æmula: sed tenuis, simplexque foramine paucos,
 Aspira re, & adesse choris erat utilis, atque
 Nondum spissa nimis complere sedilia flau:
 Quo sane populus numerabilis, utpote parvus,
 Et frogi, castusque verecundusque coibat.
 Postquam coepit agros extendere victor, & urbem
 Laxior amplecti murus, vinoque diurno
 Placari Genium festis impune diebus
 Accessit numerisque, modisque licentia major.
 Indoctus quid enim saperet, liberque laborum,

Rus-

Ruricus urbano confusus, turpis honesto?
 Sic prisca metumque, & luxuriam addidit arti
 Tibicem; traxitque vagus per pulpita vestem:
 Sic etiam scilicet voces crevere severis,
 Et talis eloquium insolitum faucibus præcepit
 Utillimumque æque rerum, & divina futuri,
 Scortilegis non discrepavit sententia Delphis,
 Crimine qui tragico vilem contavit ob hircum,
 Mox etiam agræceis Satyros nudavit; & asper
 Incolomi gravitate joenum tentavit: eo quod
 Illecebris erat, & grata novitate morandus
 Spectator; sanctusque sacris, & potus, & exlex.
 Veram ita risores, ira commendare dices
 Convenit Satyros, ita vertere scria ludæ
 Ne quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros,
 Regali conspectus in auro super, & ostro,
 Migret in obscuras humili sermone tabernas
 Aut, dum vitæ lincum, nubes, & inania capret,
 Effutite leveis indigno tragœdia versus,
 Ut festis matrona moveri jussa dehus,
 Interit Satyris paulum pudibunda protervis,
 Non ego inornata, & dominantia nomina solom,
 Verbaque, Pisones, Satyrorum scriptor amabo,
 Nec sic enitas tragico differre color,
 Ut nihil intessit, Davusne loquatur, & andax
 Pythias, emuncto lucrata simone talentum,
 An custos, famulusque Dei Silenus alumni,
 Ex noto fictum carmen sequar; ut sibi quis
 Speret idem; soder multum, frustra que labores
 Ausus idem. Tantum series, juncturaque pollet:
 Tantum de medio sumptis accedet honoris,
 Silvæ oeducti caveant, me judice, Fauni,
 Ne velut innati trivis, ac pene forenses,
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,

Aut

Aut immunda crepent, ignominiosaque dicta,
 Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
 Nec, si quid fricli cicieris probat, & nucis emptor,
 Aquis accipiunt animis, donante corona.
 Syllaba longa brevi subjecta, vocatur lambus,
 Pes citus: unde etiam Trimeter accrescere jussit
 Nomen lambæis, cum senos redderet ictus
 Primus ad extremum similis sibi: non ita pridem,
 Tardior ut paulo, graviorque veniret ad aureis,
 Spondæos stabileis in jura paterna recepit
 Commodus, & patiens: non ut de sede secunda
 Cederet, aut quarta socialiter: hic & in Acci
 Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni.
 In scenam missos magno cum pondere versus,
 Aut operæ celeris nimium, cura que carentis,
 Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
 Non quisvis videt immodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcirco ne vage, scribam que licenter: an omneis
 Visuros peccata potem mea: tutus & intra
 Spem venæ cautus vitavi denique culpam,
 Non laudem metui, vos exemplaria Græca
 Nocturna versate manu, versate diurna.
 At nostri proavi Plaurinus & numeros, &
 Laudavere sales: nimium patienter utrumque,
 Ne dicam stulte, mirari: si modo ego, & vos
 Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
 Legitimumque sonum digitis callemus, & aure.
 Ignotum Tragicæ genus invenisse Cæcæ
 Dicitur: & plaustris vexisse poemata Theopis
 Quæ canerent, agerentque, peruncti facibus ora.
 Post hunc personæ, pallaque repositor honestæ
 Aschyus, & modicis instravit pulpita tignis:
 Et Jocuræ magnamque loqui, nitique cothurno.

Sic.

Successit verus his Comœdia, non sine multa
 Laude: sed in vitium libertas excidit, & vim
 Dignam lege regi: lex est accepta: chorusque
 Turpiter obtruncat, sublato jure nocendi.
 Nil intentatum nosti liquere poetæ:
 Nec minimum metueret decus, vestigia Græca
 Ausi deserere, & celebrare domestica facta,
 Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togas.
 Nec virtute foret, clarisque potentius armis,
 Quam lingua, Latium: si non offenderet unum-
 -Quemque poetarum limæ labor, & mora. Vos, ô
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies, & multa litura coeruit, atque
 Præsectum decies non castigavit ad unguem,
 Ingenium misera quia fortunatius arte
 Credit, & excludit sanos Helicone poetas
 Democritus: bona pars non unguis ponere curat,
 Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
 Nanciscetur enim pretium, nomenque poetæ,
 Si tribus Anticyris caput insanabile numquam
 Tonsoni Licino commiserit. O ego laevus,
 Qui purgo bilem sub verni temporis horam!
 Non alius faceret meliora poemata: virum
 Nil tanti est. Ergo fungar vice cotis, acutum
 Reddere quæ ferrum valet, exors ipsa secandi,
 Munus, & officium, nil scribens ipse, docebor
 Unde parentur opes, quid alat, formetque poetam
 Quid deceat, quid non: quo virus, quo ferat error.
 Scribendi recte, sapere esse, & principium, & fons.
 Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ:
 Verbaque provisam rem non invita sequentur,
 Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis
 Quo sit amore parens, quo frater amandus & hospes:
 Quod sit conscripti, quod iudicis officium: quæ

Partes in bellum missi ducis, ille profecto
 Reddere personæ scit convenientia cuique.
 Respicere exemplar vitæ. morumque jubebo
 Doctum imitatore, & vivas hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, moræque recte
 Fabula, nullius Veneris, sine pondere, & arte,
 Valdius oblectat populum, meliusque moratur,
 Quam versus inopes rerum, nugæque canoræ.
 Grajis ingenium, Grajis dedit ore rotundo
 Musa loqui, præter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus assent
 Discunt in partes centum diducere. Dicas
 Filius Albani, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superet: Poterat dixisse: triens? eu!
 Rem poteris servare tuam. Redit uncia: quid sit?
 Semis. An, hæc animos ærugo, & cura peculi
 Cum semel imbuerit, speramus carmina fingi
 Posse linenda cedro, & lævi servanda cupressor
 Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ:
 Aut simul, & jucunda, & idonea dicere vitæ.
 Quidquid præcipies, esto brevis: ut cito dicta
 Percipiant animi dociles, teneantque fideles.
 (Omne supervacuum pleno de pectore manat)
 Ficta voluptatis causis sine proxima veris:
 Ne, quodcumque volet, poscat sibi fabula credi.
 Neque præteritæ Lamiæ vivum puerum extrahat alvo,
 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis:
 Celsi prætereunt austera poemata Ramnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando pariterque monendo.
 Hic meret æra liber Sosius, hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat ævum.
 Sunt dicta tamen, quibus ignovisse velimus:
 Nam neque chorda sonum reddit, quem vult manus,
 & mens.

Poscentique gravem persæpe remittit acutum:
 Nec semper ferist, quodcumque minabitur, arcus.
 Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
 Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
 Aut humana peram cavit natura. Quid ergo est?
 Ut scriptur si peccat idem librarius usque,
 Quamvis est monitus, venia caret: ut citharædas
 Rideret, chorda qui semper oberrat eadem:
 Sic mihi, qui multum cessat, fit Chærilus ille
 Quem bis terve bonum, cum risu miror, & idem
 Indignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
 Verum operi longo fas est obrepere somnum.
 Ut pictura, poesis: erit quæ, si propius stes,
 Te capiet magis, & quædam, si longius abstes:
 Hæc amat obscurum: vult hæc sub luce videri
 Judicis argutum quæ non formidat acumen:
 Hæc placuit semel hæc decies repetita placebit.
 O major juvenum, quamvis, & voce paterna
 Fingeris ad rectum, & per te sapias hoc tibi dictum
 Tolle memor: certis medium, & tolerabile rebus
 Recte concedi: Consulens juris, & actor
 Cassarum mediocrii abest virtute disertis
 Messalla, nec scit quantum Cascellius Aulus:
 Sed tamen in pretio est: Mediocribus esse poetis
 Non homines, non Di, non concessere columnæ.
 Ut gratas inter mensas symphonia discors,
 Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
 Offendunt: poterat duci quia cæna sine istis:
 Sic animis natum, inventumque poema juvantis,
 Si paulum summo decessit, vergit ad imum.
 Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis.
 Indociusque pilæ, discipæ, trochive, quiescit
 Ne spissæ risum tollant impune coronæ:
 Qui nescit versus, tamen audeat fingere. Quid nit

Liber, & ingentus: præsertim census equestrem
 Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
 Tu nihil invita dices, faciesve Minerva:
 Id tibi iudicium est, ca mens. Si quid tamen olim
 Scripseris, in Mæci descendat iudicis aures,
 Et patris, & nostras nonumque premitur in annum,
 Membranis intus positis. Delere licetbit,
 Quod non edideris: nescit vox missa reverti.
 Silvestreis homines sacæ interpretesq; Deorum
 Cædibus, & victu foedo deterruit Orpheus
 Dicitur ob hoc lenire tigreis, rabidoque leones.
 Dicitur & Amphion, Thebanæ conditor arcis,
 Saxa movere sono testudinibus, & præce blanda
 Ducere quo vellet. Fuit hæc sapientia quondam,
 Publica privatis secernere, sacra profanis
 Concubitu prohibere vago: dare jura maritibus
 Oppida moliri: leges incidere ligno.
 Sic honor, & nomen divinis vatibus, atque
 Carminibus venit. Post hos insignis Homerus
 Tyrtæusque mares animos in Martia bella
 Versibus exauit. Dicitæ per carmina sortes,
 Et vitæ monstrata via est, & gratia regum
 Picris tentata modis, ludusque repertus,
 Et longorum operum finis: ne forte pudori
 Sit tibi Musa lyrae solers, & cantor Apollo.
 Natura fieret laudabile carmen, an arte,
 Quæsitum est. Ego hæc studium sine divite vena,
 Nec rude quid possit video ingenium: alterius sic
 Alera ponit operis res, & conjurat amice.
 Qui studet operatam cursu contingere metram,
 Multa tulit fecitque puter: sudavit, & aliti
 Abstiniuit Venere, & vino. Qui Pythia cantat
 Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
 Nec satis est dixisse: Ego mira poemata pango:

Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui est,
 Et, quod non didici, sane nescite fateri.
 Ut praeco, ad mercis turbam qui cogit emendas:
 Assentatores jubet ad lucrum ire poeta
 Dives agris, dives positis in foenore nummis,
 Si vero est, unctum qui recte ponere possit,
 Et spondere levi pro paupere, & eripere atris
 Litibus implicitum: mirabor, si sciet inter-
 Noscere mendacem, verumque beatus amicum,
 Tu seu donaris, seu quid donare voleas cui:
 Nollito ad versus tibi factos ducere plenum
 Lætitiæ: clamabit enim, pulchre, bene, rectes
 Pallescet: super his etiam stillabit amicis
 Ex oculis rorem: saliet: tundet pede terram.
 Ut, qui conducti plorant in funere, dicunt,
 Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic
 Derisor vero plus laudatore moveatur.
 Reges dicuntur multis urgere culullis,
 Et torquere mero, quem perspersisse laborant,
 An sit amicitia dignus. Si carmina condas,
 Numquam te fallant animi sub vulpe latentes.
 Quintilio si quid recitares: corrige, sodes,
 Hoc, aiebat, & hoc. Melius te posse negares,
 Bis, terque expertum frustra: delere jubebat,
 Et male ter natos incudi reddere versus.
 Si defendere delictum, quam vertere malle:
 Nullum ultra verbum, aut speram insumebat inanem,
 Quin sine rivali teque, & tua solus amares.
 Vir bonus, & prudens versus reprehendet inverteis:
 Culpabit duros, incomptis allinet atrum
 Transverso calamo signum: ambitiosa recidet
 Ornamenta: parum claris lucem dare cogets
 Arguet ambigue dictum: mutanda notabit
 Fiet Aristarchus: non dicet: cur ego amicum

Offen-

Offendam in nugis: hæc mihi scriba ducens
 In mala, derisum semel, exceptumque sinistre.
 Ut mala quem scabies, aut morbus regius urget,
 Aut fanaticus error, & iracunda Diana:
 Vesanium tetigisse timent, fugiantque poetam,
 Qui sapiunt: agitant pueri, incautisque sequuntur.
 Hic, tum sublimeis versus ructatur, & errat,
 Si veluti merulis intensus decidit aueps
 In puteum, foveamve: licet, Succurrit, longum
 Clamet, Io cives: non sit, qui tollere curet.
 Si curet quis epem ferre, & demittere funem:
 Qui scis, an prudens huc se projecerit, atque
 Servari nolit? dicam: siculique poetæ
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ænæam
 Insiliit. Sit jus, liceatque perire poetis.
 Invitum qui servat, idem facit occidenti.
 Nec semel hoc fecit: nec si retractus erit, jam
 Fiet homo, & ponet famose mortis amorem.
 Nec satis apparet, cur versus faciter utrum
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
 Moverit incestus: certe furit, ac velut ursus,
 Objectos cavea valuit si frangere clathros,
 Indoctum, doctumque fugat recitator acerbus,
 Quem vero arripuit, tenet, occiditque legendo,
 Non-missura curem, nisi plena cruoris, hirudo.

FINIS.

S 2

IN.

INDEX,

Qui exhibet præcipuas novas Lectiones in hanc oper. Q. HORATII FLACCI, BALLEONTANAM EDITIONEM consulto inuestigat, & vulgatas pensit expunctas, cura S. S. I. G. & præeunte eruditissimo BENTLEJO, qui eas ex vetustissimis Codicibus ac emendatissimis MSS. & Membranis diligenter perpensas desumpsit.

Litteræ r. q. significant rectius quam.

C A R M I N U M

Lib. I. Ode II. versu 3. Marsi peditis, rectius quam Mauri peditis. O. III. v. 22. Dissociabiles terras, r. q. Dissociabili. O. IV. v. 8. visit officinas, r. q. urit. O. VI. v. 3. Qua rem cumquo, r. q. quam rem cumque. v. 28. Strictis, r. q. scctis. O. VII. v. 5. Palladis arces, r. q. urbem. v. 7. decerptam, r. q. decerptæ. v. 9. Dicet, r. q. dicit. O. VIII. v. 6. 7. equitat, temperat, r. q. equitet, temperet. O. XII. v. 55. orientis ora, r. q. oris. O. XIII. v. 2. lactea Telephi, r. q. cerea. O. XVI. v. 8. si geminant, r. q. sic geminant. O. XVII. v. 5. Impune totum, r. q. impune tutum. v. 9. hædulæ, r. q. hædilia. O. XX. v. 5. cl-

clare Mæcenæ Eques, r. q. case. O. XXI. v. 5. nemorum comam, r. q. comæ. O. XXIII. v. 4. vepris, r. q. veris. v. 5. ad ventum, r. q. adventus. O. XXIV. v. 8. inveniet, r. q. invenient. O. XXV. v. 8. longam percunte noctem, r. q. longas percunte noctes. O. XXII. v. 9. Pimplei, r. q. Pimpleæ. O. XXVIII. v. 18. Exitio est avidum mare nautis, r. q. avidis. O. XXXI. v. 9. Premant calenam, r. q. calena. O. XXXIV. v. 3. cogor relectos, r. q. relectos. v. 13. & insigne, r. q. insignem. O. XXXV. v. 39. defluigas, r. q. defluigas. O. XXXVII. v. 24. penetravit oras, r. q. repavit oras.

Lib. II. O. I. v. 21. videre magnos, r. q. audire. O. I. v. 1. abditæ terris, r. q. abditæ terris. O. III. v. 2. non secus ac bonis, r. q. non secus in bonis. O. VI. v. 18. & apricus Aulon, fertilis Baccho, r. q. & amicus Aulon fertilis baccho. O. XI. v. 23. maturet in comam lacinae more comam religata nodo, r. q. maturet incontinum . . . religata nodum. O. XII. v. 28. occupat, r. q. occupet. O. XIII. v. 1. Illum, ð, nefasto, r. q. Ille & nefasto. v. 38. laborem, r. q. laborum: apud Poetas enim passiva cum casu quarto. Experi mentem nequit. Virgil. O. XVI. v. 26. leuto, r. q. læto.

Lib. III. O. III. v. 10. Enisis, r. q. Inisis. O. IV. v. 38. reddidit, r. q. abdidit. v. 44. corusco, r. q. radico. v. 46. umbras, r. q. urbes. O. V. v. 8. arvis, r. q. armis. v. 33. dedit, r. q. credidit. v. 37. Hinc unde vitam sumeret aptius, r. q. Hic unde vitam

sumeret inscius. O. VI. v. 20. Inque patres
populumque fluxit, r. q. in Patriam populum-
que fluxit. O. VII. v. 20. movet, r. q. mo-
net. O. VIII. v. 19. Medus infectis sibi luc-
tuosus, r. q. Medus infectus, sibi luctuosus.
O. IX. v. 3. donec non aliam, r. q. donec
non alip. O. X. v. 3. Proiectum ante fores,
r. q. porrectum ante fores. v. 6. satum, r. q.
situm. O. XI. v. 18. exeatque, r. q. ejus ac-
que. O. XIII. v. 1. Blandusit, r. q. Blandu-
cit. O. XIV. v. 6. Caseis operata sacris, r. q.
justis operata Divis. v. 11. inominatis, r. q.
ominatis. v. 22. cohibente, r. q. cohibere.
O. XVI. v. 32. fulgente imperio, r. q. ful-
gentem. O. XVII. v. 5. ducit, r. q. ducis.
O. XIX. v. 12. miscentor, r. q. miscentur.
O. XXI. v. 10. negligit, r. q. negliget.
v. 12. incaluisse, r. q. caluisse. O. XXIII.
v. 13. Securim, r. q. securis. v. 22. molli-
vit, r. q. mollibit. O. XXIV. v. 4. Apuli-
cum, r. q. Punicum. v. 25. O quis, quis,
r. q. quisquis. v. 39. gelu, r. q. solo. v. 44.
deserere, r. q. deserit. v. 49. materiam,
r. q. materiam. v. 55. firmandæ, r. q. for-
mandæ. v. 60. hospites, r. q. hospitem.
O. XXVII. v. 3. rara, r. q. rauca. v. 5. rumpit,
r. q. rumpat. v. 15. vetat, r. q. veter.
v. 26. at scatenem, r. q. & scatenem. v. 39.
vitio, r. q. vitis. v. 48. Monstri, r. q. tau-
ri. O. XXVIII. v. 2. facias, r. q. faciam.
O. XXIX. v. 17. Andromedæ, r. q. Androme-
des. v. 22. tum me, r. q. tunc me. v. 64. fe-
rat, r. q. feret.

Lib. IV. Q. I. v. 9. in domum, r. q. in domo.

v. 18. largi, r. q. largis. v. 20. citrea, r. q.
Cypria. v. 22. Iyraque, & Berecynthia delect-
tabere tibia, r. q. Iyraque, & Berecynthia
delectaberis tibia. O. II. v. 31. rivos, r. q.
ripas. v. 45. loquor, r. q. loquar. v. 49.
Isque dum procedit, r. q. Tuque dum pro-
cedis. O. IV. v. 26. sanctis, r. q. faustis.
v. 67. geritque, r. q. geret. O. V. v. 13.
omnibusque, r. q. omnibusque. v. 18. farræ,
r. q. fura. v. 31. venit, r. q. redit. O. VI.
v. 19. latentem, r. q. latentes. v. 22. flexus,
r. q. victus. O. VII. v. 25. Pater Æneas, r. q.
pius Æneas. O. XII. v. 11. nigre, r. q. ni-
gri. v. 16. mereberis, r. q. merebere. O. XIII.
v. 14. cari, r. q. clari. O. XIV. v. 20. indo-
mitus, r. q. indomitas. v. 26. qua, r. q. qui.
v. 28. minitatur, r. q. medicatur. v. 49. pa-
ventes, r. q. paventis.

E P O D O N.

Ode I. v. 6. si, r. q. sit. v. 17. sim, r. q. sum.
v. 21. uti sit, r. q. ut adsit. v. 28. pascuis,
r. q. pasqua. v. 29. neque ut supini, r. q.
nec ut superni. O. II. v. 5. neque, r. q. nec.
v. 18. agris, r. q. arvis. v. 69. redegit, r. q.
relegit. O. IV. v. 8. bis trium, r. q. bis ter.
O. V. v. 28. laurens, r. q. currens. v. 37.
exera, r. q. exusta. v. 71. aha, r. q. ah.
v. 80. projecta, r. q. porrecta. v. 81. mei,
r. q. meo. O. VII. v. 13. cæcos, r. q. cæ-
cus. O. IX. v. 1. Quando ô repostum, r. q.
quando repostum. v. 17. ad hoc, r. q. ad
hunc. v. 25. Africano, r. q. Africano. v. 34.
aut

aut Chia, r. q. & Chia. O. X. v. 22. projecta, r. q. portecta. O. XI. v. 2. percussum, r. q. percolsum. v. 8. ut poeniter, r. q. & poeniter. v. 24. mollitie, r. q. mollitia. O. XII. v. 2. quid mihi, r. q. cur mihi. O. XIII. in Titulo. Ad Amicum, male enim legitur ad amicos. v. 3. amice, mole enim, amici. v. 8. achamenia, r. q. achemenio. v. 10. duris, r. q. diis. O. XV. v. 8. 9. turbarit, agitavit, r. q. turbaret, agitaret. v. 15. offensi, r. q. offensæ. O. XVI. v. 23. rivos, r. q. fulvos. v. 63. secretat, r. q. secrevit. v. 65. Actea, quo num, r. q. acre quorum. O. XVII. v. 11. luxere, r. q. unxere. v. 18. relabsus, r. q. relatus. v. 22. ora, r. q. ossa. v. 30. ô terra, r. q. & terra. v. 33. tua, r. q. tu. v. 35. calet, r. q. cales. v. 42. vicem, r. q. vice. v. 50. Pachtumejus (nomen proprium) r. q. partum ejus. v. 60. proderat, r. q. proderit. v. 62. sed, r. q. si. v. 64. laboribus, r. q. doloribus, v. 65. infidi, r. q. inhdus. v. 80. pocula, r. q. poculum.

UNIVERSIDAD
 UNIV. CARMINIS SÆCULARIS. NOMINA

Versu 16. Gencyllis, r. q. Genitalis. v. 26. stabilis per xvum, r. q. stabilisque rerum. v. 45. docilis, r. q. docili. v. 46. senectutis, r. q. senectuti. v. 51. impetret, r. q. impetret. v. 53. manum potentem, r. q. manus potentes. v. 68. prorogat, r. q. proroget. v. 71. curat, r. q. cum cum curet.

SATYRARUM.

Lib. I. v. 46. plus ac, r. q. plusquam. v. 55. malim, r. q. malle. v. 64. miseram, r. q. miserum. v. 83. natis reddat, r. q. reddat gnatis. v. 88. an, r. q. at. 94. ne facias, r. q. non facias. v. 95. Umidius qui tam. r. q. Numidius quidam. vers. 120. lippum, r. q. lippi. vide Sat. V. v. 30. Sat. II. v. 25. Malchius, r. q. Malchinus. v. 27. Gorgonius, r. q. Gorgonius. v. 30. olente, r. q. olenti. v. 38. mœchos, r. q. mœchis. v. 46. demeteret ferro, r. q. demeteret ferrum. v. 48. in qua, r. q. in quas. v. 81. ô Cerinthie tuo, r. q. hoc Cerinthe tuum. v. 88. ducat, r. q. inducat. v. 90. tu corporis, r. q. ne corporis. v. 91. contemplare, r. q. contemplere. v. 110. tolli, r. q. pelli. v. 129. ne pallida, r. q. vel pallida. Satyr. III. v. 7. iteraret, r. q. citaret. v. 20. & fortasse, r. q. haud fortasse. v. 25. previdcas, r. q. pervidecas. v. 40. Hagnæ, r. q. agnæ. v. 60. versemur, r. q. versetur. v. 65. impediât, r. q. impellat. v. 74. ignoscat, r. q. ignoscat. v. 86. Rusonem, r. q. Drusonem. v. 116. infregerit, r. q. fregerit. v. 118. Quis (adverbium) r. q. quo. v. 132. Tonsor, r. q. Sutor. Sat. IV. v. 3. ac fur, r. q. aut fur. v. 14. nummo, r. q. minimo. v. 15. accipiam, r. q. accipe jam. v. 18. loquentem, r. q. loquentis. v. 20. emolliat, r. q. molliat. v. 25. elige, r. q. eruc. v. 26. ab avaritia, r. q. ob avaritiam. v. 33. poetam, r. q. poetas. v. 32. poctis. r. q. poctas. v. 41. si qui, r. q.

si quis. v. 73. nec recitem quicquam. r. q. non recito cuiquam. v. 79. inquit. r. q. inquis. v. 87. amat. r. q. avert. v. 112. Sectani. r. q. Sectani. v. 119. possum. r. q. possim. v. 140. noles. r. q. nolis. Sat. V. v. 7. teterrima. r. q. deterrima. v. 15. absentem ut cantat. r. q. absentem cantat. v. 14. lavimur. r. q. lavimus. v. 52. Cicirri. r. q. Ciciri. v. 60. miniteris. r. q. minitaria. v. 20. perducimus. r. q. produximus. v. 97. dein. r. q. dehinc. Sat. VI. v. 4. imperarent. r. q. imperitarint. v. 13. fugit. r. q. fuit. v. 15. quo nocti. r. q. quem nosti. v. 18. vos. r. q. nos. Ibidem. longe longaque. r. q. longe lateque. v. 33. possunt. r. q. possum. v. 54. tibi me. r. q. mihi te. v. 87. ad hæc nunc. r. q. ob hoc. v. 107. Tulli. r. q. Tulli. v. 16. fugio campum lusumque trigonem. r. q. fugio rabiosi tempora signi. Sat. VII. v. 15. verset. r. q. veret. v. 10. compositi. r. q. compositus. v. 34. consuesti. r. q. consueris. Sat. VIII. v. 16. Qua modo. r. q. quo modo. Sat. IX. v. 1. lbam ut forte. r. q. lbam forte. v. 16. prosequar. r. q. persequar. v. 36. vadatus. r. q. vadato. v. 48. vivitur. r. q. vivinus. v. 78. cruciet. r. q. crucier. v. 88. sunt. r. q. sint.

Lib. II. Sat. I. v. 10. caput. r. q. rapit. v. 49. Si quid se iudice certus. r. q. si quis se iudice certet. v. 65. & qui. r. q. aut qui. v. 79. diffingere. r. q. diffondere. v. 84. laudatur. r. q. laudatur. Sat. II. v. 2. quæ. r. q. quem. v. 55. pravus. r. q. pravum. v. 65. qua. r. q. qui. v. 99. as. r. q. as. v. 118. seu longum. r. q. cum

cum longum. v. 112. postremum. r. q. postremo. v. 134. erat. r. q. erit. Sat. III. v. 1. Si raro scribes. r. q. Sic raro scribis. v. 4. at ipsis. r. q. ab ipsis. v. 12. Archiloco. r. q. Archilochum. v. 39. angit. r. q. urget. v. 61. vulgus. r. q. vulgum. v. 113. occidis. r. q. occidit. v. 166. balatrone. r. q. barathrone. v. 172. perdere. r. q. ludere. v. 190. dicere quod. r. q. dicere quæ. v. 122. Tu prudens. r. q. cum prudens. v. 116. rufam. r. q. pusam. v. 130. qui cum. r. q. quid tum? v. 134. Tu nive. r. q. in nive. v. 135. verris. r. q. vellis. v. 301. manibus. r. q. demens. v. 313. tantum tantum. suffians se magna fuisset? r. q. num tandem se inflans sic magna fuisset? Sat. IV. v. 2. vincant. r. q. vincunt. v. 19. musto. r. q. misto. v. 37. avertere. r. q. avertere. v. 44. secunde leporis. r. q. forcaudi leporis. v. 61. mavult. r. q. malit. v. 65. æt pingui. r. q. quod pingui. v. 78. movent. r. q. movent. v. 87. nequeant. r. q. nequeant. Sat. V. v. 3. dolose. r. q. doloso. v. 79. (indignum). r. q. magnum. v. 90. offendet. r. q. offendet. Sat. VI. v. 10. fors quæ. r. q. fors qua. v. 12. Quid tibi vis. insane. & quas res agis? r. q. Quid vis insane. & quas res agis? v. 48. 49. spectaverit. luserit. r. q. spectaverat. luserat. v. 57. miratur. r. q. mirantur. v. 67. cum ut. r. q. prout. v. 83. neque ille. r. q. neque illi. v. 108. verniliter. r. q. vernaliter. v. 109. prælibans. r. q. prælambens. Sat. VII. v. 34. feret. r. q. feret. v. 78. super. dictis. r. q. supradictis. v. 82. signum. r. q. lignum. v. 106. ne-

nequeunt, obsonia, r. q. nequeunt cum obsonia.
 Sat. VIII. v. 4. dūc, r. q. dū. v. 29. cum pas-
 seris assi, & r. q. cum passeris, atque, v. 94.
 veluti si, r. q. velut illis. v. 95. atris, r. q.
 albis.

EPISTOLARUM.

Lib. I. Ep. I. v. 21. lenta, r. q. longa. v. 28.
 oculos, r. q. oculo. v. 32. quadam, r. q. quo-
 dam, v. 55. prodocet, r. q. perdocet, v. 76.
 est, r. q. es, v. 91. vident' ut mutat, r. q.
 ride, mutat. v. 94. curatus, r. q. curatus.
 v. 95. occurro, r. q. occurri. v. 106. suspi-
 cientis, r. q. respicientis. Ep. II. v. 4. pla-
 dius, r. q. plenius, v. 10. Quid Paris, ut
 r. q. Quid Paris? ut. v. 31. cessantem ducere
 somnum, r. q. cessatum ducere curam, v. 38.
 oculum, r. q. oculos, v. 52. podagram, r. q.
 podagram. v. 65. qua monstrat, r. q. quam
 monstrat. Ep. III. v. 4. terras, r. q. turres,
 v. 6. hoc, r. q. hæc, v. 22. non incultum est,
 r. q. est non incultum, nec, Ep. IV. v. 11.
 & domus & victus, r. q. & mundos victus,
 Ep. V. v. 1. archiacis, r. q. archaicis, v. 11.
 extendere, r. q. tendere, v. 16. Butram Sep-
 ticiumque, r. q. Brutum Septimiumque, Ep. VI.
 v. 22. Mutas, & r. q. Mucius, & v. 31.
 putes, & r. q. putas, ut. v. 53. cui libet is,
 r. q. cuilibet hic, v. 59. transire forum cam-
 pumque, r. q. forum populumque, Ep. VII.
 v. 29. nitidula, r. q. vitipicula, v. 56. na-
 tum, r. q. notum, v. 58. curro, r. q. certo.
 v. 63. negat ille, r. q. negat ille, v. 96. te-
 mel, r. q. simul. Ep. X. v. 3. at cetera, r. q.
 ad

ad cetera. v. 14. expelles, r. q. expellas, v. 37.
 victor, r. q. victor, v. 40. vehit, r. q. velet.
 Ep. XII. v. 29. defundit, r. q. diffundit. Ep. XIII.
 v. 14. glomus, r. q. glomos. Ep. XIV. v. 5.
 an rus, r. q. an res. v. 9. aver, r. q. amat.
 v. 11. putas, r. q. vocas, v. 40. servis tu ur-
 bana, r. q. servis urbana. Ep. XV. v. 13. sed
 equis, r. q. equi, v. 31. donaret, r. q. do-
 nabat, v. 38. corrector Bestius. Idem, si quid
 erat, r. q. correctus. Mxnius idem, quidquid
 erat. Ep. XVI. v. 3. an pratis, r. q. & pratis.
 v. 8. benigni, r. q. benigne, v. 9. ferent, r. q.
 ferant, v. 15. & (jam si credis) r. q. etiam (si
 credis), v. 40. medicandum, r. q. mendacem,
 v. 43. res sponsore, r. q. responsore, v. 46.
 dicit, r. q. dicat, v. 49. negitatque, r. q. ne-
 gat atque, v. 61. iusto sanctoque, r. q. ius-
 tum sanctumque, v. 67. prodidit, r. q. per-
 didit. Ep. XVII. v. 43. sua, r. q. suo. Ep. XVIII.
 v. 15. caprina, & propugnat, r. q. caprina pro-
 pugnat, v. 56. refigit, r. q. refutit, v. 58. ab-
 ptes, r. q. absis, v. 80. at penitus, r. q. ut pe-
 nitus, v. 82. fidenter, r. q. fidentem, v. 92. li-
 quidi, r. q. bibuli, v. 107. & mihi vivam, r. q.
 ut mihi vivam, v. 112. quæ ponit & aufert,
 r. q. qui donat & aufert. Ep. XIX. v. 19. edi-
 xi, r. q. edixit. Ep. XX. v. 5. descendere, r. q.
 discedere, v. 13. vincius, r. q. unctus.

Lib. II. Ep. I. v. 16. per nomen, r. q. per no-
 men, v. 18. hoc, r. q. hic, v. 28. Grajorum,
 r. q. Græcorum, v. 31. olea, r. q. oleam, v. 42.
 respuat, r. q. respuit, v. 46. demo & item
 unum, r. q. etiam unum, v. 67. epdit, r. q.
 credit, v. 90. Grajis, r. q. Græcis, v. 105. scrip-

tos nominibus rectis, r. q. cunctos nominibus
 cecris. v. 109. puerique patresque, r. q. pueri
 patresque. v. 145. inuenta, r. q. inventa. v. 167.
 inscitus, r. q. in scriptis. v. 180. subruit ac re-
 ficit, r. q. subruit aut reficit. v. 188. equiti,
 r. q. equitis. v. 189. ad ingratos, r. q. inerti-
 tos. v. 196. converterit, r. q. converteriet.
 v. 240. cuderet aera, r. q. duceret aera. Ep. II.
 v. 46. amovere, r. q. amovere. v. 80. non tac-
 ta, r. q. contracta. v. 87. sententiam clariorem
 habebis si sic leges. Pactus erat Romæ consulto
 rhetor ut alter. v. 92. sacratumque, r. q. cæ-
 latumque. v. 152. donarint, r. q. donarent.
 v. 171. refugit, r. q. refugit. v. 173. morte, r. q.
 soite. v. 176. alternis, r. q. alterius. v. 199.
 procul, procul absit, r. q. domus procul absit.
 v. 212. levat, r. q. juvat.

DE ARTE POETICA.

Versu 13. quidvis, r. q. quodvis. v. 16. lenia, r. q.
 levia. v. 32. unus & unguis, r. q. unus & un-
 guis. v. 36. naso vivere pravo, r. q. pravo vi-
 vere naso. v. 52. factaque nuper, r. q. factaque
 nuper. v. 59. nummum, r. q. numen. v. 65. pa-
 lus pius, r. q. diu palus. v. 92. decentem, r. q.
 decenter. v. 96. Telephus aut Peleus, r. q. Tele-
 phus & Peleus. v. 101. stentibus adflect, r. q.
 stentibus adsunt. v. 113. equitesque patresque
 cæchinum, r. q. equites peditesque. v. 126. Ho-
 mereum, r. q. honoratum. v. 138. Parturiant,
 r. q. parturient. v. 140. capex post moenia Tro-
 jæ, r. q. capta post tempora Trojæ. v. 154. fau-
 toris eges, r. q. plausoris eges. v. 157. maturis,
 r.

r. q. naturis. v. 172. lentus, r. q. longus. ibid.
 pavidusque, r. q. avidusque. v. 294. præsec-
 tum, r. q. perfectum. v. 318. vivas, r. q. ve-
 ras. v. 326. dicas, r. q. dicat. v. 328. superet
 poterat, r. q. superat? poterat. v. 330. an hæc
 animos, r. q. ad hæc animos. v. 453. quid ergo
 est? r. q. quid ergo. v. 360. operi longo, r. q.
 opere in longo. v. 416. nec satis est, r. q. nun-
 satis est. v. 441. ter natos, r. q. tornatos. v. 450.
 non dicer, r. q. nec dicer. v. 461. si curet quis
 opem ferre, r. q. si quis curet opem ferre. v. 462.
 projecit, r. q. dejecerit.

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN

UAN

UNIVERSIDAD AUTÓNOMA DE NUEVO LEÓN
DIRECCIÓN GENERAL DE BIBLIOTECA